

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, într-un nou dialog de lucru cu oamenii muncii din județele Vâlcea și Harghita

■ Impetuoasă dezvoltare economico-socială a tuturor zonelor țării — temeiul egalității reale în drepturi între toți cetățenii patriei.

■ Hotărîre fermă de a munci cu abnegație și răspundere pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului și statului.

Comentariul
în pagina 3

■ Susținut efort creator generat de ampla dezbateră a tezelor și orientărilor din Expunerea din aprilie a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

■ Vatră de istorie, vatră de civilizație socialistă, înnoibilă de strălucirea unor mărețe și durabile ctitorii.

Comentariul
în pagina 2

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu Vâlcea

Voința de a înfăptui

Una din trăsăturile definitorii ale stilului de muncă al secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este consultarea permanentă cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, dialogul fructuos cu oamenii muncii din toate sectoarele de activitate. În acest cadru se înscrie și recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în județul Vâlcea. Pe agenda vizitei s-au aflat întreprinderea de Jante Auto și întreprinderea Mecanică, ambele din Drăgășani, Cooperativa Agricolă de Producție Orlești, Combinatul Chimic, întreprinderea de Utilaj Chimic și Forjă și întreprinderea de Textile Nețesute, toate din Râmnicu Vâlcea.

Desfășurată în atmosfera de puternică angajare patriotică generată de Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința Comitetului Politic Executiv din 29 aprilie, ale cărei teze și orientări sînt amplu dezbătute în organizațiile de partid, în colectivele de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării, vizita în județul Vâlcea a prilejuit analiza modului în care se acționează în industrie și agricultură, în celelalte sectoare pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe anul în curs și pe întregul cincinal, pentru realizarea importanțelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului. De la reorganizarea administrativ-teritorială, inițiată de secretarul general al partidului cu două decenii în urmă, în economia vâlceană industria a devenit ramură conducătoare, deținând o pondere de peste 80 la sută din totalul producției materiale.

Toate colectivele unităților vizitate au beneficiat de indicațiile și îndrumările date la fața locului de conducătorul partidului și statului. Astfel, la întreprinderea de Jante Auto, secretarul general al partidului a cerut să se acționeze ferm pentru ieșirea curajoasă cu produsele întreprinderii la export, studiind mai atent cererile pe piața externă. S-a indicat, de asemenea, să se acționeze pentru folosirea integrală a suprafețelor de producție și pentru valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor folosite în procesul tehnologic. La întreprinderea Mecanică din Drăgășani, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut factorilor responsabili să aibă în vedere mai buna folosire a capacităților de producție, creșterea continuă a productivității muncii, precum și lărgirea profilului unității. În timpul dialogului de la Combinatul Chimic, secretarul general al partidului a cerut să se intensifice procesul de modernizare a combinatului, să se realizeze în acest scop un program special pentru fiecare secție, în vederea îmbunătățirii în continuare a funcționării instalațiilor. S-a indicat, de asemenea, să fie dezvoltată activitatea de producere a pieselor de schimb, în așa fel încât să se asigure nu numai necesarul combinatului vâlcean, ci și o cantitate sporită pentru alte unități chimice. În cadrul vizitei la întreprinderea de Utilaj Chimic și Forjă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acorde o atenție deosebită aplicării mai rapide în producție a rezultatelor cercetării științifice în acest sector, asigurându-se astfel produse de un nivel tehnic și calitativ superior, creșterea în continuare a producției pentru export. La întreprinderea de Textile Nețesute, secretarul general al partidului a cerut să se acționeze în continuare pentru creșterea indicilor de

utilizare a capacităților de producție.

Apreciind, în cadrul întâlnirii cu membrii biroului Comitetului județean Vâlcea al P.C.R., realizările din industria și agricultura vâlceană, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că rezultatele obținute s-ar fi putut ridica la un nivel superior dacă s-ar fi manifestat mai multă fermitate și operativitate în soluționarea tuturor problemelor ivite în activitatea desfășurată pentru îndeplinirea planului la toți indicatorii, pentru valorificarea deplină, în condiții de eficiență sporită, a resurselor, a întregului potențial uman și material. Relevind că județul Vâlcea are toate condițiile pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor încredințate, secretarul general al partidului a cerut să se adopte măsuri în vederea recuperării grabnice a restanțelor, a lichidării neajunsurilor manifestate, pentru realizarea integrală a planului pe primul semestru și pe întregul an. S-a indicat să se acorde o atenție deosebită îndeplinirii prevederilor de plan la toate produsele, și în special a sarcinilor stabilite în ceea ce privește extracția de petrol și cărbune, realizarea și livrarea ritmică a producției destinate exportului, atingerii unui nivel înalt de eficiență în toate sectoarele de activitate. În același cadru, s-a subliniat că este necesar să se acționeze în continuare cu toată hotărîrea pentru îndeplinirea prevederilor programelor de perfecționare a organizării și de modernizare a proceselor de fabricație, pentru ridicarea nivelului tehnic-calitativ și de competitivitate a produselor, pentru sporirea productivității muncii la nivelul posibilităților existente. În domeniul agriculturii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se treacă la întocmirea unui nou program de dezvoltare a acestei ramuri în județ, pe baza căruia, folosindu-se posibilitățile existente, să se asigure valorificarea superioară a fondului funciar, obținerea unei producții agricole vegetale și animale tot mai mari, corespunzător cerințelor noii revoluții agrare.

Un moment de seamă al vizitei în județul Vâlcea l-a constituit marea adunare populară din municipiul Râmnicu Vâlcea, cuvîntarea rostită de conducătorul partidului și statului în cadrul adunării. Participanții au adus un vibrant omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, care de peste cinci decenii și jumătate își consacră întreaga activitate îndeplinirii aspirațiilor supreme de libertate și independență ale poporului, ctitor al României socialiste moderne, personalitate proeminentă a lumii contemporane. Totodată, au fost exprimate sentimente de înaltă prețuire și stimă față de tovarăsa Elena Ceaușescu, eminent om politic și de stat, savant de înalt prestigiu internațional, pentru strălucita activitate consacrată elaborării și înfăptuirii programelor de dezvoltare economico-socială a țării, înfloririi științei, învățămîntului și culturii românești, progresului neîntrerupt al țării.

În cadrul adunării, pe parcursul întregii vizite, factorii de conducere, oamenii muncii din județul Vâlcea și-au reafirmat angajamentul de a acționa, strîns uniți în jurul Partidului Comunist Român, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor de plan pe 1988 și pe întregul cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului, pentru a-și spori astfel contribuția la ridicarea României pe noi trepte de progres și civilizație.

ION CODRU ■

Împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu

Harghita

Într-un consens unanim

Dialogul fructuos cu oamenii muncii al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a continuat în județul Harghita, în cadrul vizitei de lucru efectuate de conducătorul partidului și statului, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe aceste străvechi meleaguri românești. Asemenea întregii țări, județul Harghita a cunoscut în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea o impetuoasă dezvoltare economico-socială, ca rezultat al aplicării consecvente a politicii partidului și statului nostru de repartizare echilibrată, armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei. Aceasta a asigurat o viață nouă, înfloritoare tuturor zonelor și localităților, egalitatea reală în drepturi între toți cetățenii României socialiste, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a națiunii noastre. În cele două decenii care au trecut de la noua împărțire administrativ-teritorială, valoarea producției globale a crescut aici de peste 7 ori, județul Harghita înregistrând unul din cele mai înalte ritmuri de dezvoltare din țară. În prezent, întreaga producție a anului 1968 se realizează în mai puțin de două luni. În decurs de 20 de ani au fost construite circa 70 de unități moderne și capacități noi de producție, s-au creat peste 54 000 de locuri de muncă. Transformări profunde s-au petrecut, de asemenea, pe plan edilitar și gospodăresc, în județ fiind realizate mari ansambluri de locuințe ce însumează peste 48 000 de apartamente, precum și numeroase edificii social-culturale.

În cadrul dialogului de lucru

din județul Harghita au fost vizitate unități industriale din Odorheiu Secuiesc, Cooperativa Agricolă de Producție Simmartin, precum și municipiul Miercurea Ciuc. Apreciind realizările locuitorilor din Odorheiu Secuiesc, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că dezvoltarea municipiului este rezultatul politicii juste a partidului nostru de dezvoltare echilibrată, armonioasă a tuturor județelor țării, de creștere puternică a industriei, agriculturii, a celorlalte sectoare, deoarece numai astfel se poate realiza adevărata egalitate în muncă și viață a tuturor cetățenilor patriei. Secretarul general al partidului a arătat că și în viitor va fi continuată dezvoltarea tuturor județelor, pentru a se asigura condiții egale de muncă și de viață în toate localitățile țării, aceasta fiind o cerință a socialismului. În acest scop, s-a cerut locuitorilor de pe aceste meleaguri să-și aducă o contribuție cit mai mare la îndeplinirea programelor de dezvoltare economico-socială a patriei noastre. Pretutindeni locuitorii județului Harghita i-au întâmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu cu dragoste și aleasă considerație, manifestându-și hotărârea fermă de a munci pentru îndeplinirea politicii partidului și statului, a programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

La ora închiderii ediției revistei noastre vizita conducătorului partidului și statului în județul Harghita continuă cu obiective din Miercurea Ciuc și cu adunarea populară din acest municipiu.

P. NICOARĂ

Gîndire și cutezanță revoluționară,

EXPUNEREA TOVARĂSULUI NICOLAE CEAUSESCU

**un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni**

**În aceste pagini, 5 reporteri au constatat la fața locului
temeinicia unui deziderat actual**

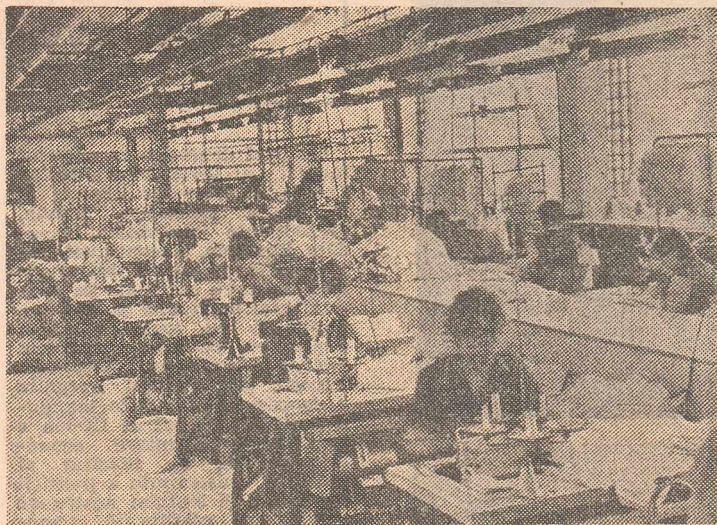
„Activitatea colectivelor de oameni ai muncii trebuie să se reflecte cu putere în produsele realizate. Muncitorii, întregul personal să poată, într-adevăr, să fie mindri cînd produsele lor vin pe piață, sau merg în străinătate și sint apreciate ca bune. Trebuie să spun că am fost plăcut impresionat, cînd, în multe țări, unele vizitate chiar recent, s-a apreciat că produsele românești sint bune. Desigur, avem produse bune, dar avem și unele mai slabe și avem mult de făcut, problema calității fiind o problemă permanentă. Mereu trebuie să ridicăm nivelul calității, al eficienței, cu tot ceea ce cuprinde aceasta.”

Drum bun și să vorbiți acolo bine românește

Pășeam zilele trecute pragul uneia dintre cele mai mari fabrici de confecții din țară, a doua, după cea din București, la I.C. Bacău. Cotele ei internaționale și cotele ei de valoare m-au întîmpinat de la poartă. M-am intersectat cu numeroase autotransportoare, purtînd pe caroserie emblemele unor reputeate firme europene, venite să-și ridice marfa. O zi întreagă au încărcat haine, de la superbe salopete baby, la fuste fluide de mătăsuri negre, amețitor de frumoase, fosnînd și strălucînd ca niște folii din metale prețioase. TIR-urile românești, prezente și ele, încărcau pentru meridiane mai îndepărtate, făcînd cărușia pînă în portul Constanța, de unde urmează să treacă oceanul. Cum mă va informa economista Ana Stroescu, șefa serviciului export, moda făcută la Bacău circula pe străzi din Ottawa și New York, la Moscova și Paris, la Roma, și Tripoli, la Beirut și Praga, la Bonn și Budapesta, la Berlin ca și în multe alte orașe din țările (astfel) amintite. Întreprinderea a pătruns relativ tîrziu în circuitul pieței externe, comparabil cu tradiția țării în exportul de confecții, de circa 8 ani.

Odată cu primele comenzi s-au și afirmat primele idei organizatorice și tehnologice. Cei 100 de specialiști ai întreprinderii au putut să răspundă foarte rapid că formula cea mai bună o constituie tot secțiile specializate, profilate chiar pe firme și categorii de confecții, intrucît, știut este că, și firmele internaționale sint astfel profilate; unele produc și desfac îmbrăcăminte sportivă, altele confecții pentru tineret și copii, altele așa-zisele produse groase, pentru toamnă-iarnă... Astfel a apărut atelierul numit și azi „stația-pilot”, menit să experimenteze formula organizatorică, noile tehnologii, să sudeze noul colectiv selecționat din întreaga fabrică. Conducerea acestuia a fost incredintată unei tinere inginer, Cornelia Popovici, abia ieșită, pe atunci, din anii de stagiu, dar cu idei, cu capacitate profesională, cu spirit organizatoric și, mai important, cu disponibilități spre ascultare și înțelegere a omului. O întîlnesc în secție tocmai în postura de „comandant de navă”. De cîteva zile s-au lansat în fabricație cîteva noi produse — costume pantalon și salopete, șorturi și bleis ere, sofisticate și

complicate, cu tot felul de buzunare, tighele și drapaje din țesături buclate, flamate ori etaminate, în culori de bejuri-cinapă și bejuri-pietris, soliciitate de o mare firmă de peste ocean. Nu are tehnologi, ea însăși, alături de maeștrii de schimb, dirijează totul. Prea mulți intermediari între conducător și muncitor fac să se

piardă unele detalii extrem de importante ale muncii și calității, obișnuiește să spună, „firește, din experiență”. În stația-pilot nu există lucrător bun sau mai puțin bun, i-a selecționat, la început, după vîrstă și vechime, să fie tineri, cu forță de muncă. Apoi i-a calificat și supercalificat, pe grupe, după ce i-a testat îndelung, să afle ce și cit știe fiecare. I-a examinat, i-a adus la aceeași categorie profesională și de retribuție, așa încît nimeni nu suferă de complexe, nimeni nu pizmuește pe nimeni, toți se respectă, toți se străduiesc să nu cedeze pasul și locul. Cine nu poate se exclude, ca o grefă dintr-un organism viu. Secția face totul, de la croit, la ambalat și expediat marfa.

„Totul rămîne, totuși, un fel de a spune. Totul, dintr-un anumit punct al fluxului tehnologic, cum voi înțelege imediat în compartimentul proiectare-produse noi și la C.T.C. E ca și cum aș fi văzut un film proiectat de la jumătate. Trebuie să derulăm bobina și să o luăm de la generic. Ba chiar de la prima literă a scenariului. De la creație, de la cel care

trage înția linie a unui model pe foaia albă de hirtie, după o laborioasă documentare prin marile culise secrete ale modei internaționale, prin banca lui de date, adunate cu migală ani și ani de zile, urmărind pulsul, tendințele, ciclurile, repetabilitățile, noutățile, șocurile acestei industrii. De fapt, cînd e gata un model schițat pe hirtie nu reprezintă aproape nimic. Adevărata artă și adevăratele secrete încep la construcția tiparelor. Asemenea „arhitecți” sint dublați de ingineri tehnologi care întreprind, concomitent, analize pentru stabilirea fluxurilor, pentru realizarea modelelor în condițiile concrete ale fabricii, pe utilajele existente, în ritmuri de produc-

tivitate și rentabilitate cît mai ridicate, cu cheltuieli minime de producție. De la tipar, schița ajunge la scara unu pe unu, transpusă în material textil, sub formă de unicat, de prototip. Un labirint, un munte de modele. Anul trecut, numai cele care s-au lansat în fabricație au atins cifra de 1300, anul acesta, în primul trimestru, au fost în jur de 400. Cele care trec examenul, de la faza de prototip ajung la seria zero. Și abia acum sint supuse cu adevărat la microscop. La microscopul analizelor tehnologice și de parametri economici în condițiile seriei mari, industriale. Desigur, mulți parteneri vin cu modele proprii, pe gusturile clienților unde își desfac marfa. Nici o problemă. Modelul se analizează la fel și nu există răspunsuri negative.

Bătălia rămîne una singură — calitate sută la sută. Inginera Geta Capotîi, cea care răspunde de acest indicator esențial în lumea modernă, îmi spulberă orice prejudecată și orice falsă cunoaștere în materie de control tehnic de calitate. Îmi demonstrează cum nu debutează și nu se încheie în-

tr-o secție de producție ori în magazia de finite. Intră în acțiune odată cu pătrunderea materiilor prime pe poarta fabricii. Mă conduce să văd. Să văd numeroase fete — tehniciene, inginer, chimiste — făcînd recepția a mii și milioane de metri de țesături, metru cu metru, uneori centimetru cu centimetru, mai întîi, pentru uniformitatea culorii în foaie și a texturii. Orice defect neobservat și strecurat la sala de croit înseamnă o pierdere, căci bucată respectivă tot va fi eliminată pe parcurs. În textile, un defect de țesătură e ca un cap de struț în nisip. Mai sint fabrici de țesături care mai închid ochii la unele defecte, le socotesc minore, dar „aici se văd”, apar discrepanțele și „le suportăm noi, confecționerii”, „pătează marca fabricii noastre”. Alte fete iau probe și pleacă în laboratoare, unde cu tot soiul de aparate și instrumente determină greutatea pe metru pătrat, compoziția fibroasă (raportul dintre tipurile de fire, cît la sută bumbac, cît poliester, cît în ori cîtă lină; deși vin însoțite cu buletinele respective, „un supercontrol ține de seriozitatea firmei noastre”, „nici un partener nu ne iartă cea mai mică abatere”), rezistența culorilor la apă, rezistența la rupere, la frecare uscată (pentru efectul „pilling”), gradul de higroscopicitate (de absorbție a transpirației). Ați bănuț prin cite furci caudine trece fusta superlargă ori superstrîmtă pe care o purtați? ! Piața mondială a confecției este una dintre cele mai drastice, iar România deține azi o cotă importantă în cadrul ei. Fără migala și profesionalismul celor din culisele fabricilor, firește că nu s-ar putea. Urmăresc mai departe circuitul a ceea ce ne-am obișnuit să numim, prin inițialele — C.T.C.

Vedete în moda actuală sint încă fermoarele, nasturii, capsele, butonii..., atita timp cît linia sport e încă vedetă. Din păcate, unii producători, deși au în mină o mină de aur, o tratează ca pe o tinichea, și nu dau întotdeauna acestor „mărunchișuri” atenția cuvenită. Hai-na poartă marca fabricii de confecții, marca „auxiliarelor” e inexistentă, se topește în alia-

jul acesteia. Ceea ce îi face pe unii producători să profite. Unii butoni de la „Metalica” Oradea, de pildă, sar cînd piesa e gata, motiv de refuz la controlul final C.T.C. Manopera de desfacere și recoasere, cine o suportă? ! Firește, fabrica de confecții... Atelierul mecanicului șef de la I.C. Bacău a realizat un banc de probe pentru butoni metalici și capse, unde sint testați, bucată cu bucată, cu miile, cu zecile de mii, așa încît această virtuală sursă de refuz de calitate a fost îndepărtată. Normal ar fi ca asemenea teste severe să aibă loc chiar la producător, și nu la beneficiar. Cu fermoarele și nasturii se întîmplă altceva. Întreprinderile de profil nu lansează pe piață cantitățile necesare în gama coloristică solicitată de paleta în vogă. Se poartă multe fermoare și mulți nasturi, cum spuneam, în forme și desigur tot mai inventive, dar neapărat în culoarea materialului textil pe care îl secondează. „Confecția” Bacău nu reușește să-și achiziționeze toate cantitățile necesare în nuanțele necesare. Și-a achiziționat, în schimb, o instalație de vopsit nasturi și fermoare, pentru a rezolva odată această sîcîitoare problemă. „Cine gîndește și se zbate, găsește”, conchide interlocutoarea mea, deși rămîn la ideea că producătorul ar trebui să-și găsească soluțiile cuvenite și să furnizeze ceea ce i se cere. Pentru asta a fost creat. (Voi reveni asupra „bielor mărunchișuri”, cît de curînd.)

„Am părăsit fabrica tîrziu, cu mult după ce schimbul doi și-a preluat mașinile. În curtea trapezoidală, curată ca un pahar, dintre hale, foiesc încă TIR-urile. Trag cu ochiul. Într-unul se încarcă fuste din cașale mol, în griuri-gresie, negru-mangal și alb-fildes... Am senzația că le-am mai văzut undeva. Îmi amintesc, defilau și prin paginile aceluiași jurnal internațional de modă, răsfoit cu cîteva săptămîni înainte. Pe învelișul din polietilenă, descifrez reclame în limba engleză. „Drum bun”, le urez în gînd și „să vorbiți acolo, bine românește”. Despre marca fabricii unde ați fost create.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Magnetul modernizării

În 1971, cînd a intrat în plin în producție, Întreprinderea de ferite Urziceni realiza două repere, iar acum ies pe porțile ei peste cinci sute. Un salt făcut cu efortul propriu al personalului ei aici și cu sprijinul dat de I.C.S.I.T.E. București. Pentru perile colectoare, de exemplu, toate utilajele sint proiectate și realizate în țară, tehnologiile au fost concepute și dezvoltate de ei, în colaborare cu institutul de specialitate, I.C.P.E. din București.

„În activitatea de introducere a noilor tehnologii, ne asigură inginerul șef Valentin Ioniță, sint angrenate cele patru ateliere de proiectare și inginerie tehnologică din fabrică, institute de învățămînt superior și de profil din țară. Programul de modernizare pe care l-am fundamentat, continuă el, era deja elaborat cînd s-a declanșat Programul național pentru perfecționarea organizării și modernizarea proceselor de producție, în 1986. S-a corectat numai în canoanele de atunci, ale creșterii productivității muncii, reducerii de material și energie. Am redus importul la o singură materie primă și la trei piese de schimb. Materia primă de bază, oxidul de fier, îl sortăm în cinci calități, pentru a ajunge la o puritate de 98,5 la sută, cît ne este necesar. Piteștiul ne-a cerut să fabricăm magneți pentru autoturisme, asemănători celor de la firma Philips. Și am reușit. Mai putem adăuga o performanță cu care ne mindrim: inductorul de cale ferată, necesar pentru oprirea locomotivelor la semnal. Este o preocupare a noastră din 1974, abandonată la un moment dat, din lipsă de experiență, căreia i-am dat însă de cap în 1987. Este un eveniment pentru noi, gîndindu-ne că

numai o singură firmă știe să-l facă și aceasta se numește Siemens”.

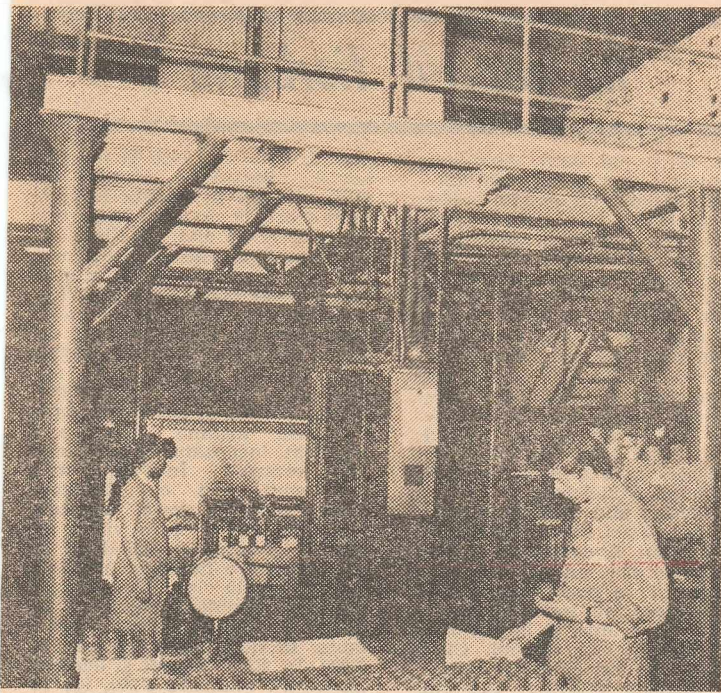
Ultima ispravă a specialiștilor de la Urziceni este încă foarte proaspătă. Linia de fabricație a magneților permanenți pentru export, compusă din instalație de presare în cîmp magnetic a magneților anizotropi, instalație de tratament termic în regim de 1200—1300 grade Celsius și linii de transfer aferente. Această linie tehnologică a fost proiectată și executată în fabrică în procent de 80 la sută. Restul a fost sprijinul altor întreprinderi românești.

„Am optimizat toate variantele instalațiilor de tratament termic, pe care le-am folosit în întreprindere, explică inginerul șef, luînd de la fiecare ce are mai bun, abandonînd criteriul cantității pentru calitate. Cuplînd instalațiile la un loc a reieșit o reducere de consum energetic pe unitate de produs, o creștere a randamentelor de fabricație, o creștere a nivelului calitativ al produsului și o reproductibilitate a acestei calități. S-au ocupat suprafețele de producție, folosind verticala halei, prin amplasarea părții de control și reglare a utilajului deasupra lui, pe o construcție specifică. Cel mai important este poate faptul că a crescut și productivitatea muncii cu 50%”.

Acum, la Întreprinderea de ferite Urziceni, calitatea nu se mai măsoară cu ajutorul fișetului ci cu pulsul exportului reprezentat de 80% din producție și ce este iarăși de reținut, nu există reclamații. Motiv pentru care făuritorii de ferite, „magnetizați” de munca lor, nu mai prididesc cu comenzile, pe care le primesc din diferite colțuri ale lumii.

VICTOR RADULESCU ■

acțiune și faptă generatoare de progres

Noul se rezolvă doar cu soluții noi

Orice croitor deștept măsoară cu zece ori și taie o dată. Nu greșește și, în plus, găsește și soluția cea mai economică: nu risipește materialul, talentul și experiența l-au în-

cat să gindească bine din capul locului, ca să nu cîrpească mai târziu. În principiu, la nivelul unei întreprinderi, problema se pune cam la fel. Iată, de pildă, la întreprinderea „Moldoplast” din Iași, gradul de prelucrare a materiei prime este de 98 la sută. Aproape de ideal. Nu se prea pierde nimic, cam totul transformându-se. Procentul ține de actualitate, pentru că în anii trecuți el era mai mic. Talentul și experiența specialiștilor de la întreprinderea de mase plastice ieșeană l-au adus în pragul perfecțiunii, oamenii demonstrând astfel că valorificarea într-o măsură mai importantă a materiei prime, pe care o au la dispoziție, depinde în primul rînd de ei, dacă nu cumva numai de ei.

„Preocupările în acest sens, spune directoarea Leontina Luca, au vizat două sectoare: valorificarea cercetărilor Laboratorului de cercetare, laborator care ține de Institutul de cercetări a prelucrării cauciucului și maselor plastice București, precum și valorificarea materialelor recuperabile. Rezultatele sînt la îndemînă. Mai important este însă că am înțeles că acționat la vreme conștient că adevărul: noul se rezolvă doar cu soluții noi”.

Vom detalia puțin lucrurile și vom începe cu soluțiile de recuperare, care, la „Moldoplast”, sînt atît rezultatul cercetării proprii, cît și a bunei gospodării. Întreprinderea utilizează materialele refolosibile din industria prelucrătoare, mai nou, recuperînd elemente din materiale refolosibile utilizate de ea (folia din agricultură, „coji” de cabluri uzate etc.). Directoarea Leontina Luca este de părere că în această privință se poate recupera mai mult. „Este încă greoi modul de prelucrare de la populație, afirmă dînsa. Mai ales pregătirea acestor materiale pentru a fi prelucrate apoi industriei. Potrivit normativelor, întreprinderile de profil ar trebui să predea sortate materialele de care vorbim.” Și pentru că n-ajunge să tot constată că unul sau altul nu reușește să-și facă treaba ca lumea, își pui mîntea la contribuție, ajungînd astfel la realitatea potrivit căreia ce-și face omul cu mîna lui se numește autototare. La „Moldoplast”, printr-o mai bună organizare, s-a înființat un atelier de recuperare. Nimic spectaculos, dar foarte util. Utilajele existente în fabrică au fost reprojecțate și adaptate la necesitățile de recuperare. Așa s-au născut **Instalația intensivă de spălare pentru polietilenă**, pe ideea

maistrului Vasile Constantin, **Moara gravitațională**, gîdită de inginerul Marcel Sturzu, de doi subingineri bine scolțiți, Andrei Ignat și Radu Bivoleanu, și de același maestru inimos și plin de neastîmpăr, Vasile Constantin. Sînt doar două dintre realizările atelierului, care el însuși ni se pare o idee salutară pentru recuperare nu doar pentru „Moldoplast”, dar și pentru orice întreprindere care ține să miște lucrurile dincolo de constatări.

Desigur, însă, fiind vorba de industrie, soluțiile cele mai eficiente privind folosirea cit mai rațională a materiei prime vin din cercetare, dintr-o cercetare cit mai la obiect și ale cărei roade să se arate cit mai rapid. Timpul costă — adevărul nu e de ieri de azi — și întreprinderea ieșeană se străduiește în permanență ca rezultatele laboratorului de cercetare să intre rapid în producție. Drumul este simplu. Specialiștii Laboratorului sînt oameni care, în cea mai mare parte au venit din fabrică, o cunosc și țin la ea, iar în fabrică mai există o grupă de cercetare uzinală care implementează în producție cercetările. Primii dau tehnologia și ceilalți fac produsele. Amintim două dintre aceste tehnologii. În primul rînd **Tehnologia de realizare a foliilor pentru hidroizolații din pvc**, care valorifică dublul materiei prime față de instalația care există. De asemenea, la beneficiarii, productivitatea este sporită. Folia respectivă se utilizează cu mare succes la metrou, la pasajele subterane, la canalele de irigații, înlocuind bitumul. Și a doua: **Tehnologia de realizare a foliilor stratificate din polietilenă destinate ambalajelor alimentare**. Valorifică de două ori și jumătate mai bine materia primă, asigură o utilizare sporită a capacităților de producție, iar la beneficiar scade cheltuielile cu 25 la sută.

Deși sînt cîteva dintre rezultatele eforturilor de specialități și buni gospodari ale ieșenilor de la „Moldoplast”, ele demonstrează foarte bine că a fi zgîrcit cu propriul avut, în speță materia primă pe care o primești, înseamnă în egală măsură să gîndești și să fii bun gospodăr, să-ți iubești firma și să-ți respecti condiția de specialist. Poți să risipești din neglijență, din lene, dintr-o neînțelegere a necesităților și priorităților cu care te confrunți. Dar poți să risipești făcînd economie de gîndire, așteptînd ca vechiul să rezolve problemele noi. Nu numai că nu le va rezolva, dar va crea altele iar faptul acesta, așa cum spune directoarea Leontina Luca, l-a priceput la timp și exact Întreprinderea de mase plastice „Moldoplast” din Iași.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Calea risipei printre amenzi

Ieri dimineată a sunat telefonul. Ingera Eugenia Radu a ridicat receptorul și a primit o veste bună: un vagon cu motorină plecase, din Slatina, înspre Combinatul de lîntii și azbociment Birsești. Eugenia Radu este director tehnic în acest combinat și ne spune că motorina este folosită, aici, pentru aducerea calcarului din cariera de la Suseni, aflată la 14 kilometri. A sunat la Slatina, și-a notat numărul vagonului și după aceea l-a urmărit pas cu pas, prin telefon, pe tot parcursul lui prin Regionala de căi ferate Craiova. Între timp, un buldozer aduna calcarul rămas în hala de materii prime dar s-a oprit și el, la un moment dat, pentru că nu mai avea motorină. Vagonul a ajuns la destinație la ora 13. Dacă nu venea, 3 din cele 9 cupitoare ale combinatului ar fi trebuit oprite. Se vede bine că n-a fost cazul să se ia o asemenea măsură, dar seria de telefoane de ieri parcă spune ceva despre felul cum sînt gospodărite aici materia primă, diverse alte materiale, energia: cu multă grijă.

Combinatul de la Birsești, de lîngă Tirgu Jiu, este în prezent cel mai mare producător de lîntii și azbociment din țară. Cum nu este un secret că orice fabrică de ciment e un mare consumator de energie electrică, nici combinatul de la Birsești nu face excepție în această privință. De aceea, ținînd seama de faptul că în lunile de iarnă sistemul energetic este foarte solicitat, în trimestrul 4 al fiecărui an și în trimestrul 1 al anului următor în cadrul combinatului sînt executate reparațiile generale la utilajele tehnologice. Pe durata acestor reparații, și în condițiile în care nu lipsesc materialele necesare, vreo 300 de oameni au de lucru în plin. Cum spune ingenera Eugenia Radu: „Dacă atunci lipsește ceva, dacă nu ai carbide, de exemplu, sau oxigen, pot sta degeaba 100 sau 200 de oameni și asta n-ar fi nimănui de folos”. Se întîmplă însă să mai și lipsească unele materiale iar atunci, cum s-ar spune, se cheamă că la materialele acelea se face economie. Realizarea unei economii de 25,7 tone tablă de grosimi sub 3 milimetri ar fi, bunăoară, un fapt de reținut, dar acest fapt n-a adus și o economie de metal, ci dimpotrivă. Întrucît tablă subțire nu există, prin derogări interne s-a hotărît utilizarea de tablă mai groasă iar pe această cale s-a ajuns la depășirea cu peste 100 de tone a consumului de metal.

Nu este un simplu paradox, prin urmare, a economisi ceea ce nu ai. Faptul acesta duce, în cele din urmă, la o apreciazabilă risipă de materiale, dintre care unele sînt chiar foarte scumpe. Combinatul are nevoie, bunăoară, de sute de curele trape-

zoidale. Cînd ele au suport textil necorespunzător, viața lor e scurtă, trebuie înlocuite repede cu altele. Dar combinatul primește și curele de mărimi diferite de cele pe care le-a cerut și atunci trebuie să se adapteze, să confecționeze folii pe măsura curelelor primite, ceea ce înseamnă consum de metal. „În sfîrșit — spune șeful serviciului mecano-energetic, inginerul Mihai Barbărasă — atunci cînd, pentru unele motoare, nu avem curele deloc, facem cuplarea directă a motorului cu instalația respectivă care trebuie acționată. Dar în aceste cazuri, în eventualitatea unei suprasarcini, se poate produce pe mai multe căi. La combinatul de la Birsești ea rezultă, cum arătam, pe o cale indirectă și nu se poate sustine că oamenii nu sesizează, în general, modul în care aceaste apar sau că ei nu caută să o elimine, pe cit este posibil, din munca lor. Această afirmație nu exprimă doar o impresie a noastră ci se întemeiază pe concluziile unui recent control întreprins, în cadrul combinatului, de la un reprezentant al Bazei județene de aprovizionare tehnico-materială Gorj. Ingerul Dan Stănică lucrează, în cadrul acestei baze, chiar în compartimentul pentru controlul gospodării și utilizării resurselor de materii prime și materiale. Iar controalele întreprinse în alte unități economice din județ ilustrează, după cum aflăm, și modul cit se poate de direct în care se poate produce risipa. Acest mod direct este, de bună seamă, neglijența. La carierele Poiana și Gîrla, de exemplu, aparținătoare de întreprinderea minieră Rovinari, s-a constatat că motoarele electrice de rezervă sau pentru reparații erau depozitate în spații neacoperite și neînchise, ceea ce a dus la degradarea și la descompletarea unora dintre ele. De asemeni, conductorii rezultați de la bobinarea motoarelor electrice erau depozitați în spații neamenajate corespunzător, urmarea fiind că unii, ori de cite ori aveau ceva de legat, foloseau chiar sîrma de cupru luată de acolo de unde le era lor mai la îndemînă. În sfîrșit, mai multe kilograme de cupru fuseseră aruncate la gunoi. Pentru toate acestea, șeful secției bobinaj, inginerul Gheorghe Davițoiu, a fost sancționat. În totul, compartimentul de control de la B.J.A.T.M. Gorj a aplicat, pe trimestrul întîi al acestui an, 50 de sancțiuni. Și printre acestea, e de crezut, risipa și-a făcut loc mai greu.

D. CONSTANTINESCU ■

Războaie... în slujba omului

Discuția se infiripă lesne.

— Exportați mult?

— Ceva mai mult de 40 la sută din întreaga producție. Avem însă în vedere lărgirea exporturilor pe măsura posibilităților deja existente în întreprinderea noastră. Partenerii noștri din străinătate ne solicită în acest sens, apreciînd așa cum se cuvine produsele fabricate de noi.

— Vă referiți la partenerii din R.F.G., unde pleacă transporturile acestea?

— Nu numai la aceștia. Ci și la cei din Irak, Austria, U.R.S.S., Franța, Australia și S.U.A., din partea cărora nu am înregistrat pînă în prezent nici măcar o singură reclamație. Ne străduim ca tot ceea ce facem, să facem bine. Nu uit cuvintele unui bătrîn care spunea că atunci cînd te apuci să faci o treabă tot pierzi un anumit timp, chiar dacă faci tre-

ba bine sau rău. Și dacă tot pierzi timp, atunci de ce să nu o faci bine?

— Cîți ani aveți?

— 41. Oricum, am depășit media de vîrstă a oamenilor care lucrează aici! Cei mai mulți dintre ei sînt tineri, chiar foarte tineri. Cînd am venit aici primul aspect cu care am fost confruntat a fost fluctuația personalului muncitor. Am rămas în același timp la părărea că orice tînar are dreptul să-și croiască un drum mai bun în viață, căutînd cea mai bună cale de urmat. Și totuși, problema stabilizării oamenilor în întreprindere trebuia rezolvată. Întîi de toate, mi-am zis că ar fi bine să ne cunoaștem mai îndeaproape. Să le cunosc gîndurile, aspirațiile, chiar micile necazuri. Pur și simplu stînd de vorbă direct cu fiecare dintre ei.

— Adică, puteți afirma că i-ați abordat pe fiecare în parte?

— Desigur. Deși n-a fost prea ușor. Gîndiți-vă că numai în secția de țesătorie, care este una dintre cele mai mari din partea de sud-est a Europei, avem aproape 2500 de războaie, iar în total, întreprinderea noastră numără cîteva mii de oameni. Am discutat cu toți. Cu absolut toți. A fost o experiență bună, ca dovadă că lucrurile s-au clarificat în multe privințe. În plus, dacă uneori se mai ivesc unele neplăceri, toți știu că nu trebuie să aștepte ziua de audiență; omul, dacă ține necazul în el, nu mai lucrează ca lumea. Așa că oricînd poate veni să discutăm. Apoi, problema pregătirii profesionale a oamenilor ne-a preocupat în mod deosebit și nu ne-am îngăduit să o privim cu superficialitate. Printre alte acțiuni, am organizat cursuri de perfecționare a pregătirii profesionale la care au participat toate categoriile de oameni ai muncii. Subliniez, nimeni, indiferent de funcție, nu a rămas în afara lor.

— Nu umblați cu jumătăți de măsură?

— Răspunderea este colectivă, dar și individuală. Așa că fiecare om trebuie să fie conștient de faptul că de modul în care muncește, de competența sa depind rezultatele obținute la nivelul întregii întreprinderi. De altfel, jumătățile de măsură nu sînt de acceptat nici la produsele finite.

— Nu înțeleg.

— La țesături, de pildă, Cupoanele, adică cele cîteva zeci de centimetri de material rămas dintr-un balot din care s-au confecționat produse, nu trebuie să se adune în stocuri: asta ar însemna risipă.

— Este inevitabil, totuși, să rămînă și cupoane.

— În aparență așa ar fi. Și, totuși, nu rămîn! Din ele confecționăm bluze pentru copii, batiste, în sfîrșit, o serie de lucruri care se pot realiza cu material puțin. Firește, aceasta este numai una dintre numeroasele măsuri prin care urmărim reducerea consumurilor de materii prime și materiale. Mai avem în vedere însă și altele: reducerea procentului de bonificații, creșterea metrajului la bucăți, și în același scop, respectarea strictă a tehnologiilor și a rețetelor de fabricație pe parcursul întregului flux tehnologic. Aportul cercetării are, fără îndoială, o mare însemnătate în privința sporirii eficienței economice. Competitivitate înseamnă, în primul rînd, a fi în ton cu noul. Competitivitate înseamnă calitate. Competitivitate presupune însă și sondarea, cunoașterea în orice moment a pieței. Pentru că una este să treci direct la fabricarea în serie a unor produse, iar după un timp să constăți că nu au căutat, și alta e să produci mai întîi mostre, care odată acceptate de parteneri, să ofere garanția unei desfaceri sigure. Pot spune în acest sens că avem un colectiv de creație dintre cele mai bune, cu specialiști bine pregătiți, avînd responsabilități precis stabilite, capabil — prin bunul gust pe care îl cultivă, prin inventivitate — să determine în mare măsură interesul față de produsele noastre, atît în țară cît și în străinătate.

— Poate sînt indiscret: de cînd sînteți director, tovarășe Nedelcu?

— Din martie 1988.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Pământul e cu atât mai rodnic

EXPUNEREA TOVARĂSULUI NICOLAE CEAUSESCU

**un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni**

Reportajele cuprinse în paginile 4-5 se constituie în tot atâtea argumente pentru aceste profunde adevăruri ale realității noastre

„Să acționăm astfel încât să crească rolul și să se întărească proprietatea cooperatistă și de stat în toate domeniile producției agricole — să asigurăm ca veniturile de bază ale întregii țărâni să fie strins legate de sectorul socialist al agriculturii.”

Zootehnia sub microscopul profesorilor

Cînd pătrunzi în miezul cercetărilor de la Facultatea de Medicină Veterinară și Zootehnie din București îți dai seama că, fără spectaculozitatea sara-bandei generațiilor de computere, dar modest și sigur, zootehnia a pășit în teritoriile de mare complexitate și rafinament ale științei. Migala de a finisa o genă pentru obținerea unei rase cu performanțe superioare, răbdarea de a găsi cel mai potrivit meniu pentru animale ca să se mai adauge cîteva kilograme la greutatea lor, ingeniozitatea de a concepe adevărate fluxuri tehnologice pentru asigurarea unei cit mai bune îngrijiri în marile crescătorii, toate reprezintă fațetele mai puțin luminate ale acestei delicate munci de creație.

Profesorul doctor Ion Dinu, prorector al Institutului Agronomic, se află de mulți ani la catedră, timp în care a modelat cu pricepere și pasiune pregătirea numeroaselor serii de zootehniști. Dar nu la harul lui de dascăl și nici la contribuția adusă la crearea unor linii de porcine avînd calități deosebite ne vom referi. În fruntea unei echipe multidisciplinare, profesorul Ion Dinu a analizat influența erbicidelor cu care se tratează culturile de porumb asupra porcinelor și păsărilor.

„Se știe că animalele reprezintă un fel de filtru între mediu și om, eliminînd o serie de substanțe nocive, dar lăsînd o parte din ele să se depună, spune. Îngrășămintele, erbicidele și pesticidele au o contribuție mare la dezvoltarea agriculturii. Alegerea lor trebuie însă să se facă nu numai din punctul de vedere al creșterii producției vegetale și al productivității muncii, ci luînd în considerare și implicațiile lor asupra dezvoltării animalelor și ecorile produse în organismul omului. În urma cercetărilor noastre, am reușit să stabilim și vom investiga în continuare combinațiile favorabile de erbicide, doza lor pentru a fi eficiente atât pentru producția agricolă cit și pentru cea zootehnică, respectîndu-se totodată și condiția salubrității alimentelor.”

Dar pînă a se ajunge la această rețetă optimă, au fost „dădăci” 800 de porci și peste 3 000 de păsări. Timp de 6 ani s-au experimentat tot felul de combinații de erbicide, s-a administrat hrana la precizie de gram, s-a analizat compoziția chimică a celulei ficatului animalelor, s-au pus sub microscop carnea și grăsimea. Cerce-

tătorii universitari au ajuns și la concluzii interesante privind modul în care să se „servească masa” animalelor. Astfel, se recomandă stocarea porumbului minimum 2 luni înainte de consum deoarece în laboratorul bobului se desăvîrșește metabolizarea substanțelor toxice și epurarea lor. De asemenea, încorporarea porumbului erbicidat în rație completă cu soia, tărîțe, orz, făină de lucernă anulează efectele de poluare chimică. Prorectorul Ion Dinu a rămas inoculat cu microbul cercetării de pe vremea cînd conducea institutul de la Paris. L-a transmis și studenților săi așa că, în toate aceste delicate explorări științifice, i-a avut mereu alături.

La Stațiunea Avicolă Băneasa s-a depășit faza de „prototip” a unei păsări realmente de valoare mondială, așa numita rață cu ficat gras. Despre circurile de rațe care ar trebui să poarte semnul de gabarit depășit, cu mușchii pectorali parcă umflați cu pompa se vorbește acum în toată Europa și în special în Franța, pînă de curînd singurul producător. Conferențiarului Mihail Bălășescu i s-a solicitat o comunicare științifică pe această temă la Congresul Mondial de Avicultură din Japonia. „Aceste exemplare ating o greutate de pînă la 6,5 kg, au carnea cu fibre subțiri și fragede, ea fiind net delimitată de stratul de grăsime, spune. Calitatea lor cea mai importantă este însă ficatul de mari dimensiuni, cîntărind 600 de grame, una dintre cele mai rafinate delicatise în arta gastronomică. El reprezintă cel mai bine plătit produs agricol, de peste 30 de ori mai scump decît carnea de pui. Datorită dimensiunilor ei, această rață e poreclită „gisca mică”. Temperamentul ei „așezat” îi permite să se preteze mult mai bine la îndopare, realizîndu-se în proporție mai mare decît la gisca hipertrofia ficatului.”

Simplu, nu? Numai că, pînă a se ajunge la nașterea ei, Mihail Bălășescu, Elena Miclosanu, Elena Ioniță și „crema” studențescă au făcut sute de experimente biologice, de teste combinate, de selecții, de finisări ale liniilor. Ieșind mereu în întâmpinarea noului, cei care după curs îmbrăcau halatele cercetătorilor au mai pus la cale o premieră științifică. Printr-o adevărată aventură în lumea genelor, ei au împerecheat mascul de rață leșească cu femela de la rasa Pekin. Hibridul denumit mulard moștenește de la mamă rezistența la boli și regi-

mul de viață nepretențios, iar de la tată, capacitatea de îngrășare. Ficatul este și mai mare, umple aproape toată cavitățile abdominale și, în plus, se erează avantajul ca și femela să atingă greutatea rățoiului.

La secția de zootehnie cercetările abordează pieptis toate aspectele legate de creșterea animalelor. „Bovinele reprezintă industria grea, cu foc continuu a agriculturii, spune conferențiarul doctor Gheorghe Georgescu, șeful catedrei. Ea este o ramură energointensivă. În urma experimentelor noastre am stabilit atît soluții constructive pentru diminuarea pierderilor de căldură din adăposturi, cit și o optimizare a fluxurilor tehnologice de muls, de evacuare a dejecțiilor și preparare a furajelor. În final se poate reduce energia consumată cu 4,5 kw pe hectolitru de lapte.”

Pe masa profesorului se află un studiu purtînd titlul: Microferma, o nouă entitate zootehnică. O astfel de miniunitate, compusă din 25—50 de vaci, se poate grefa pe structura unor ferme nezootehnice, cum ar fi cele pomicole, vegetale, în pantă. Foarte flexibile, micile unități se pot profila pe lapte, carne, sau pe producție mixtă. Primenirea efectivelor se rezolvă tot în perimetrul lor. Prin funcționarea în circuit închis în tot ce se produce se valorifică, aceste microferme răspund principiilor autogospodăririi și autoaprovizionării în profil teritorial.

Lista de preocupări științifice ale catedrei de zootehnie e lungă. Profesorii nu s-au izolat în turnul de fildeș al academismului, n-au îmbrăcat haina apretată a magistrilor greu accesibili. Ideile lor pulsează în viața stațiilor zootehnice de pe întreg cuprinsul țării. Folosînd sursele moderne de inducere a progresului genetic, împreună cu institutul de la Balotești, ei lucrează la crearea de noi linii în cadrul rasei Bălțata cu negru românească ce se vor caracteriza printr-o producție de lapte de 6 000 kg cu 3,9% grăsimi și greutate sîrînd de 650 kg. Conferențiarul Valer Creța și șefa de lucrări Maria Perhinschi ameliorează rasa autohtonă de bivoli în vederea sporirii producției de lapte și îmbunătățirii calității cîrnii.

În acele zile, pe culoarele facultății se simțea tahicardia emoțiilor ca în sesiune. Decanul Helgomar Răducănescu și prodecanul Alexandru Ignat regizau cu mină sigură și încurajări sesiunea de comunicări științifice studențești. Peste 20 de cercetări interesante purtau semnătura gîndului celor din băncile amfiteatrelor. Studenții au învățat bine și această lecție de la dascălii lor.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

În punctul fierbinte

De cîteva ani buni, Asociația economică intercooperatistă Călărași, care are un efectiv de 650 de animale, este, dacă putem spune așa, abonată la unul dintre locurile fruntașe, alături de cooperativele din Gurbănești și Ștefan Vodă, situate, în această ordine, pe primele două locuri pe județ (la producția de lapte), la sfîrșitul anului trecut. O explicație există, dar în nici un caz nu poate fi vorba de un secret, precizează directorul unității, medicul-veterinar Cristel Velciu, abia sosit din cîmp, de la furaje, unde a plecat în zori, încălîcînd o bicicletă.

În aceste zile, pentru îngrijitorii asociației, punctul fierbinte al cîmpului îl constituie recoltarea furajelor, unde, alături de director și de responsabilul bazei furajere, au ieșit, să dea o mînă de ajutor, și îngrijitorii, mai grabiți ca oricînd. Cînd vorbește de revirimentul unității, medicul veterinar Cristian Velciu începe, firește, cu balanța furajelor și cu îngrijitorii, unii dintre ei cu peste 20 ani petrecuți în zootehnie. Cu toate că ne apropiem de sfîrșitul lunii mai, A.E.I. Călărași mai are în stoc fin din recolta anului trecut, semn că oamenii știu să-l gospodărească și să-l folosească cu chibzuință și cu grijă. Animalele sînt furajate rațional, iar producția de lapte depășește 10 l de lapte pe vacă furajată. Subliniem: zilnic. Dacă se întimplă să scadă o jumătate de litru, șeful fermei și directorul „întorc foaia” și întrebările încep să „curgă”. Mircea Minăstireanu, Vasile Damian, Neaga Cealicu, Lina și Ion Buturugă, adică fruntașii fermei, sînt chemați, și ei, împreună cu cei delăsători, pentru că, nu-i așa?, răspunderea față de sarcinile de plan este colectivă. E drept, astfel de convocări sînt rare, pentru că majoritatea îngrijitorilor știu ce au de făcut, iar cine a fost „judecat” o dată de colectiv se dă pe brazdă. Prima coasă de pe o pășune de 20 hectare s-a încheiat. Am semănat-o anul trecut, spune directorul. Față de alții, lucrătorii de aici au ajutat pămîntul, administrînd în martie cîte 30 tone de mranită pe fiecare hectar în parte. Rezultatul? Dintr-o singură coasă în depozitul de furaje s-au adunat 50 de tone de fin. Recoltatul secarei e pe sfîrșite. Patru cupluri de remorci, din ziuă și pînă în noapte, fac cîte 10 și chiar 15 curse, din cîmp în depozitul de furaje. Ne grabim, spune un îngrijitor, facem semisilozi pînă nu „prinde” secara spic. Și nu orice semisilozi ci, ni se atrage atenția, numai semisilozi de calitate. După primele 15 hectare din cele 26 cultivate cu

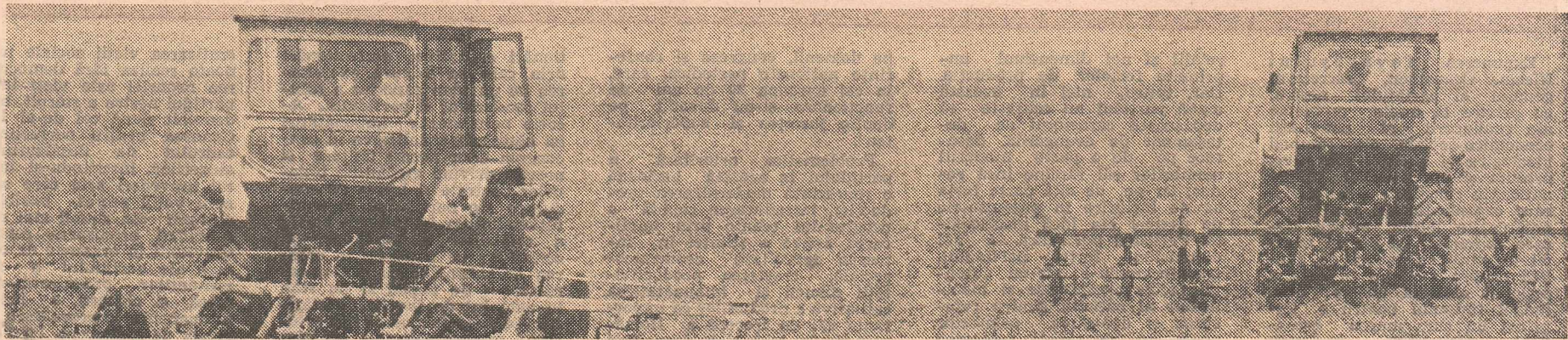
secară, s-au scos cîte 30 tone la hectar. Secara e adunată cu grijă și dusă în incinta fermei, unde stocurile de semisilozi cresc de la o zi la alta, și odată cu ele și ambiția îngrijitorilor care, după ce vor încheia recoltatul secarei, vor intra la cositul lucernei de pe urma căreia și-au propus „să se aleagă” cu 600 de tone de fin pentru iarna viitoare. În șapte ani, directorul unității a făcut două concedii, și de fiecare dată a plecat toamna, „după ce a terminat însilozatul și semănatul secarei”. În '81 cînd a venit aici ca director, „fiind numit peste noapte”, înaintea altora care visau (și vizau) scaunul „crezînd că la vaci, treaba e floare la ureche”. Cristel Velciu s-a lămurit repede că „e mult de lucru”. Producția de lapte era sub 2 600 l lapte. În doi ani a ajuns la 3 020. În '83 a depășit și această „graniță”, realizînd 3 200, iar în următorul an, A.E.I. Călărași a dat beneficii aproape 600 000 lei. În ciuda scepticismului unora, primul care a încercat și a reușit să ridice stacheta a fost chiar Cristel Velciu, care, muncind umăr lîngă umăr cu îngrijitorii, le-a insuflat încredere oamenilor, „porniți” acum să facă proiecte îndrăznețe și să creadă că pot ținti cucerirea titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare. O parte din proiectele de atunci au prins viață, ele fiind duse la bun sfîrșit chiar de oamenii unității. Îngrijitorii au făcut risipă de energie (nu și de materiale) și au modernizat, într-un timp scurt, toate adăposturile; instalația de muls cu pulsator la bidon au înlocuit-o cu alta mai bună și cu pulsator central. În două grajduri. Deocamdată. Ceealalte își așteaptă rîndul. Colaborarea cu brigada „Service” a Trustului S.M.A. a decurs normal, adică nu s-au ivit semne de întrebare care să ducă la tergiversarea lucrărilor. Operatorul însămințător Nicolae Neagu și Constantin Cantaragiu, responsabili bazei furajere, deși nu o dată au fost puși în încurcatură, au izbutit să se descurce și să iasă cu fruntea sus din fiecare „bătălie”. Urmînd exemplul directorului, ei au dat o mînă de ajutor, la nevoie, punînd umărul la modernizarea adăposturilor care, după mîrturisirile celor doi, a însemnat pentru unitate un pas înainte. Hotărît să facă și următorii pași, colectivul de la A.E.I. Călărași a livrat pe primele patru luni 2 460 hectolitri de lapte din planul anual de 6 800, tînd așa cum spuneam, un loc fruntaș între unitățile zootehnice din județul Călărași, poate chiar primul loc.

IULIAN TALIANU ■

Fotografii de VALERIU TANASOFF ■

cu cît oamenii sînt mai harnici

Cel care salută soarele în cîmp

Primăvara este anotimpul țăranelor. De ce, este ușor de argumentat. Dar celelalte anotimpuri? Evident, tot ale lui, dar acum haina cea mai aproape de trup este cea a primăverii. Asta poate fi o părere subiectivă, dar acolo în sate lucrurile se limpezesc. Febra acestei primăveri capricioase a cuprins și satele Maramureșului. Se vede pe mersul țăranelor, un mers mai ager, pe vorba lui. O vorbă mai tăcută, care de multe ori se rezumă la un simplu salut.

Am ajuns în satul Desești, sat așezat la poala muntelui Gutii, care mai păstrează cîte ceva din frigul iernii. De aici, de unde mă aflu, din curtea țăranelor Dumitru Tocaci de la numărul 215 lucrurile se văd mai clar. De-o parte satul, de partea cealaltă muntele, iar jos firul riului Mara. Această așezare nu e lipsită de importanță, îmi zic. Unchiul Dumitru (nu ca grad de rudenie, evident) parcă îmi ghicește gândul și-mi spune: pină-i omăt pe Gutii ori-cînd ne putem aștepta la o tulburare a vremii. Mai mult ca oricînd omul pămîntului își doarește vreme bună. „Să stea de sus că putem răsturna brazda“, îmi zice unchiul Dumitru umplînd două vase cu lapte, care să tot aibă vreo 12 litri. Era dimineața devreme și omul se grăbea să nu plece mașina laptelui. „Mi-ar fi mai mare rușinea să mă întorc cu laptele acasă“, îmi spune, rugîndu-mă să-i deschid ușa de la carte.

Trebuie să vă spun că îl cunosc de multă vreme pe Dumitru Tocaci, unul din harnicii gospodari din Desești. Pasiunea lui — așa zicem noi gazetarii — dar la el este firescul cel mai firesc — este creșterea animalelor. Omul nu ține animale multe să se fâlească cu ele. Ține după puterea lui de a le îngriji, dar să fie bune. Că așa stau lucrurile s-a văzut și anul trecut cînd de la o singură vacă a produs 3 254 litri de lapte.

Dumitru Tocaci sau Dumitru de la Piatră, cum îi zic deseștenii, este un om pe care niciodată nu l-a prins răsăritul soarelui dormind. Pe cînd răsare soarele vitele sînt sătule, adăpate și omul salută soarele în cîmp. Dar nu înainte de a coborî în sat să ducă laptele la centru. Îmi spuneau vecinii că puteai să-ți potrivești ceasul după cum coboară unchiul Dumitru pe uliță. Și asta o face de peste două decenii. Zi de zi. Pentru el nu sînt duminici, nici sîmbători. El coboară în sat. Imaginea lui cu două vase în mînă este cunoscută de partea asta de sat.

În ziua, mai bine zis dimineața, cînd ne-am revăzut a cîta

oară! omul mi-a confirmat imaginea omului prins cu treburile porumbului. Vorbea mai puțin. Dens. Ca înțeleptii. „Să mă ierți, dar trebuie să ies pe cîmp să sparg gunoiul“. În timpul cit a vorbit fraza și-a luat furca pe umăr și a ieșit. L-am însoțit o bucată de drum. Am vorbit despre oamenii din sat, dar mai puțin despre el. Și totuși am reținut cîteva gânduri. — După cum bine știi, noi toată averea pe care o stringem o facem cu aceste două mîini. Dar numai mîinile nu s' destule. Trebuie și un pic de min-te. Apoi, cînd se adună amindouă nu ai teamă de lume. Să-ți dau o pildă. Nu-i tăt una că dai la vacă pîrlig sau pîrlig porcului ori fin de trifoi. După pîrlig nu dă lapte, numai lungesti zilele.

Asta știam și eu, dar spuse de unchiul Dumitru devin cuvinte de preț. Urcăm pe o coștișă. Privirea lui se tulbură. „Uite, spinii ăștia puteau fi tăiați, rugii lăzuți“. Nu era locul lui firește, dar ceva în el nu stătea liniștit cînd vedea că nu-i ordine pe locul care trebuie să rodească. De ce să nu recunoșc, mi-a plăcut.

Ziceam că am vorbit despre oameni, oamenii din fruntea satului. Despre Ioan Pop de la nr. 193, Ioan Hotea de la nr. 322, Teodor Roman de la 319. Fiecare cu gospodăria bine întemeiată care cresc în curte vite, oi, cai, păsări. Să nu vă închipuiți că nu se fac, să le zicem noi, schimburi de experiență. O faptă bună pentru pămînt se extinde imediat în sat. Îmi spune unchiul Dumitru că în urmă cu doi-trei ani un consătean și-a făcut din lemn o semănătoare pe care o trăgea un cal. Pînă atunci omul semăna cu mîna. Așa era obișnuit. Cînd au văzut oamenii că semănatul pe rînduri dă mult spor la prăsilă imediat s-a făcut în sat o adevărată industrie de semănători care de care mai sofisticate.

L-am lăsat pe om să-și vadă de treabă. Spre seară ne-am întîlnit în sat. Venea să facă niscaiva cumpărături. Îi zic: gata, gata treaba. Îmi zice cu satisfacția omului care a întîlnit un prieten: tăt îi gata, numa să răsară.

Oameni gospodari ca unchiul Dumitru întîlniți în sate. Oamenii care știu că numai munca poate să-ți aducă mari foloase. Sînt oamenii care nu s-au despărțit niciodată de hărnicie. Pe umerii lor stau satele noastre că ne vin în mînte cuvintele socratice: ei sînt oameni de vază și de ispravă în cetate.

GH. PĂRJA ■

Sărbătoarea cea mare a ciobanilor

Pretutindeni, la vremea aceasta, tunsul oilor se desfășoară din plin — și asta înseamnă sărbătoarea cea mare a ciobanilor, similară, poate, doar

cu zilele fierbinți ale griului. La Rușetu, în celebra Stațiune de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor a județului Buzău, acolo unde s-a

născut mioara de tip Merinos „Rușetu I“ cu suvițe fine ce depășesc 15 centimetri în lungime, campania tunsului a început chiar din primele zile ale lunii. E mult de lucru, 12 mii de capete de oi urmînd să treacă, una cite una, prin mîini iscusite, în zumzait de foarfece electrice, „cojocul“ lepădat arătînd prin neobisnuita sa mărime, că cercetarea a mers pe drum bun la Rușetu, iar Merinosul este, într-adevăr de calitate I.

Mașivele uși ale clădirii în care se tundeau oile erau deschise spre soarele ce lumina pieziș chipurile bronzate ale oamenilor și clești lustruiți. Prin 12 locuri de tuns, trec zilnic cam 500 de animale ce par, în cîteva minute, decupate ca-n jocuri de copii. La picioarele fiecărui om, o oaie gîfîie, neliniștită. Laboranta se apropie și-i caută „buletinul de identitate“ — numele, prenumele, data nașterii — însemnate la ureche și bifate în multe coloane ale unui catalog. Animalul este răsturnat pe spate, printr-o răscuire îndemnată ca a brațului, cîrlionții din jurul capului sînt îndepărtați, iar clestele electrice descoperă gîtul și greabănul, dezgolind pielea. Foarfecele pătrunde pînă la rădăcină, gata să ciupească din carne — și totuși, nu se întîmplă. Oaia este zvirlită pe partea cealaltă, omul îi prinde capul între genunchi și clestele electrice se plimbă, fisie cu fisie, în jurul gîșii, apoi în jurul coastei și pe spinare, terminînd cu coada. Făptura curată și lucioasă ce se ridică din mijlocul lîinii ei tunse, pare surprinsă și sfioasă că nu-si mai află vechimintul. Cojocul ce zace pe podea, vălătuc moale, arată de la distanță a altă oaie, ceva mai mică. Oaia cea adevărată, descoperind acum ceea ce bogăția cîrlionților ținea ascuns — o piele albă ca zăpada, fără pată și fără cusur, sare, eliberată, să se amestece în turma golașă ce va lua, din nou, drumul pășunii. De după împletiturile special amenajate în capul clădirii, este adus rapid, fără pierderi de timp, o altă oaie și totul se ia de la capăt: o muncă în care mușchii sînt

încordați, mișcările line și precise; un soi de întrecere pe tăcute între ciobani, pentru că tunsul oilor este un meșteșug pe care trebuie să-l știi face bine, uniform și fără forfecări de lîină, dacă vrei să fii privit cu respect. Inginerul Silviu Mladin, într-un continuu du-te-vino, supraveghează alegerea oilor. Doctorița Olga Măriuță ia în primire fiecare animal ce și-a lepădat podoaba, cu grija ca nu cumva să se fi pricinuit vreo tăietură sau vreo rană. Cea mai neînsemnată ciupitură este pe loc badijonată. În spatele tuturor, amintind parcă de proverbul ce spune că ochiul stăpînului îngrășă turma, directorul stațiunii, dr. Dragoș Barbu, urmărește continuu ca animalele să fie tunse cît mai scurt. „Totul trebuie făcut repede și bine — zice doctorul Barbu. La fermă avem muncitori complecși: în zori mulg oile, peste zi tund, seara mulg din nou. Muncim, deci, zi-lumina, dar oamenii o fac cu bucurie, nu doar că tunsul oilor este, prin tradiție, sărbătoarea ciobanului, ci și pentru că se simt cu totii, stimulați de recente măsuri privind contractările și achizițiile de produse animale. Prin Decretul Consiliului de Stat au fost aduse importante modificări vechiului decret, în sensul majorării prețurilor de contractare, de producție și de achiziție. Lîna Merinos Super — spre exemplu nu se mai contractează acum cu 90 lei, ci cu 120 lei kilogramul. Crescătorii de animale de toate categoriile sînt bucuroși. Tunsul oilor merge, parcă mai bine, lucrările pentru selecție sînt făcute cu toată atenția.“

La Rușetu, procentul de lîină tip Merinos de cea mai bună calitate a ajuns să depășească în aceste zile cifra de 80 la sută. 12 kilograme de lîină Merinos obținută la fiecare oaie — și numărul animalelor ce le trec fermierilor prin mîini zilele acestea este de 12 000 — înseamnă mii și mii de kilograme de lîină ce va lua drumul fabricii, mii de kilograme de căldură, spre bucuria hibernăla a sute de oameni aflați acum departe de Rușetu Buzăului, ce trece prin zile fierbinți.

LIANA MOLNAR ■

Sub Parîng, la vărârie

Cu vorba-i domoală, rostită calm, cu înțelepciune, Ionel Neghea, primarul din Baia de Fier ne povestește crîmpeie din munca și viața oamenilor din această pitorească așezare de la poalele Parîngului. „Alături de mina de grafit, de lemnul și iarba pădurilor — zice el într-un tirziu —, muntele de calcar, stîncă adică, rămîne la noi o mare bogăție“.

Arderea pietrei de calcar, sau vărîritul, constituie aici o treabă venită din vechime, a cărei istorie nimeni nu se încumetă să spună de unde ar putea începe.

La Pietrele Băii peisajul e mirific, dar și înfricoșător.

Privim îngrijorați pereții abrupti ai coloșilor de piatră care stau parcă gata-gata să se prăbușească, în vale vedem stîncile ca niște turme de oi îmbăindu-se de cine știe cîtă vreme în apa rece, cristalină a pîrului și simțim cum ni se taie respirația. Înălțimea muntelui străpungînd cerul albastru ne ametește. Vărînicerii însă, oamenii aceștia dirzi, par a fi înfrățiți cu piatră și se înțeleg bine. Liniștiți, vorbind

rar, doar atît cît e nevoie, ei sapă mereu, cu înverșunare, la poalele masivului calcaros. Pe ei nu-i mai interesează demult peisajul, ambianța. O răbufnătură puternică, asemenea unei bubuituri de tun, înseamnă doar o simplă „pușcare“. La cîteva sute de metri distanță, artificierii lui Petre Cariga fac să explodeze încă o stîncă...

Rînd pe rînd, excavatoarele, remorcile și roabele intră în acțiune. Oamenii de la cuptoare sînt la datorie. Printre ei, Dumitru Robulescu, unul dintre cei mai iscuși vărîniceri de prin partea locului. Împreună cu cei din schimbul lui, abia a ieșit din burta cuptorului pregătit pentru noua șarjă și, înainte de aprinderea focului, s-a oprit în genunchi ca pentru un ritual. E momentul cel mai potrivit să cunoaștem pe cei din ultimul schimb. S-au prezentat simplu: Gheorghe Belu, Ion Urdă, Nicolae Feșu, Ion Munteanu. De undeva, dinspre grupul social aflat în plină construcție, își face apariția tinăra Ileana Bărculescu, șefa bateriei:

— Ei, cum e, nene Mitică?

Putem aprinde focul? se înterează ea.

— E gata, șefa! răspunde voios Dumitru Robulescu. Cuptorul nr. 2 și-a luat întreaga porție de 20 tone de piatră, avem rumegușul necesar și arderea poate începe. Tirajul e asigurat. Merge!

Vorbele vărînicului sună ca un raport sec. Și, în timp ce la cuptorul nr. 2 se fac ultimele pregătiri, la cuptorul 3 arderea e deja în toi. Aflăm că omul din fața noastră are aproape 50 de ani, din care 8 i-a petrecut numai la vărârie. Părinții lui tot vărîniceri au fost. Practicau meseria pe cont propriu și se descurcau nu tocmai ușor.

— Cum e acum viața de vărînic? îl întrebăm pe acest om harnic.

— Nu-i tocmai ușoară. Dar, are și ea bucuriile și frumusețile ei. De cînd bateria a intrat în proprietatea primăriei, lucrăm în acord global și, la drept vorbind, ne convine. Cîștigăm bine. Pe-acasă mai creștem și vite, și ne descurcăm. Ne bucurăm de toate drepturile convenite unui angajat permanent, inclusiv de pensie.

— Care-i momentul cel mai interesant al muncii dumneavoastră?

— Cred că-i atunci cînd așezăm piatră în cuptor. Pentru că treaba asta nu se face oricum. Piatra se așază într-un anumit fel, numai de către cei mai experimentați...

— Atunci se vede cine știe bine meseria! intervine în vorbă bătrînul vărînicer pensionar Gheorghe Ecobescu. Nici chiar întreținerea focului nu-i o floare la ureche.

— Cam cît timp durează arderea unei șarje?

— Între 8 și 10 zile. Depinde de încălzirea bateriei: dacă un cuptor are 20 de tone piatră, arderea durează opt zile și opt nopți. La 25 de tone per cuptor, timpul crește cu două nopți și două zile.

— E rentabilă o astfel de treabă?

— Cum să nu... răspunde viceprimarul Vasile Popescu. La o tonă de var produs și desfacut beneficiul e de 514 lei, ceea ce la aproape 900—1 000 de tone plan anual e ceva. Prețul de producție ne preocupă foarte serios. Rumegușul de lemn, pe care încă îl folosim drept principal combustibil, se procură tot mai greu de la fabrica locală de cherestea. Așa că ne-am pregătit și curînd vom trece pe cărbune.

— În cazul acesta — își spune părerea bătrînul Ecobescu — vor trebui făcute unele modificări la sistemul de ardere, pentru sporirea tirajului cuptoarelor și eliminarea surplusului de cenușă.

...Var mai mult, de mai bună calitate și la un preț de cost cît mai redus. Această chemare, deziderat dar și împlinire, va permite să se aducă bugetului local un venit anual, numai de la vărârie, de peste un milion de lei. Strădania fiecărui vărînicer este indiciul cel mai bun că scopul va fi atins. La fel cum tot un indiciu e și depășirea sistematică, lună de lună, zi de zi a planului. Țara are nevoie și de var. De cît mai mult var.

Descărcarea cuptorului e momentul așteptat cu emoție și nerăbdare de fiecare vărînicer. „Este vremea cînd ne culegem și noi roadele — zice Ileana Bărculescu — așa cum se bucură de munca lor oțelarii.“

...La poalele Parîngului, cam la o aruncătură de piatră de vestita Peșteră a Muierilor, o străveche indeletnicie continuă să se mențină în actualitate.

MIHAI STĂNESCU ■

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Teze fundamentale pentru prezentul și viitorul României

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, cu privire la unele probleme ale conducerii și activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale constituie pentru fiecare organizație de bază sau organizație locală, pentru fiecare comunist și om al muncii un strălucit model de analiză asupra modului în care a acționat partidul nostru de-a lungul timpului pentru a imprima un curs mereu ascendent dezvoltării societății românești, ridicării pe noi trepte a prestigiului ei în lumea contemporană.

Prin multitudinea problematice abordate cit și prin direcționările date pentru viitor, ea reprezintă, totodată, un autentic și prețios program de activitate, tezele, orientările și sarcinile precizate cu o deosebită rigurozitate științifică asigurându-i caracterul de document programatic de muncă și de luptă pentru întregul partid și popor. Magistrala Expunere e în același timp o ilustrare incontestabilă a justetei liniei politice generale, a faptului că partidul nostru a fost și este statornic preocupat de aplicarea creatoare a legiților generale ale revoluției și construcției socialiste corespunzător necesităților și posibilităților societății românești.

Rememorând timpul străbătut de la semnarea actului de naștere al partidului în mai 1921, putem spune cu deplină temei că în toată această perioadă partidul a acționat neabătut și și-a exercitat din plin rolul de unificator și conducător al tuturor energiilor din societate pentru făurirea unui destin mai bun al poporului.

Intrat în scena politică a României la începutul veacului al XX-lea, partidul apărea la acea vreme ca un „detășament de avangardă al clasei muncitoare” așa cum îl defineau clasicii marxism-leninismului, detășament care era alcătuit dintr-un efectiv numeric redus, format din cadrele cele mai progresiste ale vremii, am putea spune din „elita” vizionarilor istoriei, a celor care, studiind operele lui Marx, Engels și Lenin, anticipau resursele inepuizabile ale clasei muncitoare, destinul pe care aceasta avea să-l aibă în făurirea unei societăți noi.

Procesul îndelungat, plin de obstacole și greutăți, de difuzare a programului politic cîștigă teren în rîndul maselor, devenind o forță de inițiere, oamenii înțelegînd tot mai mult, că destinul social îl reprezintă socialismul, și lui nu i se poate opune nici o forță reacționară, că mersul progresist al omenirii nu-l poate garanta decît clasa muncitoare și partidul ei politic. Confirmarea acestui proces începe să se întrezărească într-o tot mai mare măsură în condițiile premergătoare celui de-al doilea război mondial, cînd partidul comunist devine principala forță de unire a tuturor oamenilor cu vederi progresiste din România în lupta împotriva inrobirii țării Germaniei fasciste. În aceste împrejurări se desfășoară, sub conducerea partidului comunist, marile bătălii de clasă. Acum și aici, pe pămîntul României, partidul se afirmă nu numai ca un partid politic și revoluționar, nu numai ca exponent al intereselor clasei muncitoare, ci și ca un partid profund patriotic, un partid al cărui năzuințe sînt indisolubil legate de independența și suveranitatea României, de menținerea ființei ei naționale.

Partidului Comunist Român îi revine misiunea de a mobiliza, coordona, canaliza și conduce aceste forțe pentru apărarea independenței și suveranității naționale. În aceste condiții dificile partidul își manifestă și își difuzează cu vigoare programul său politic de eliberare socială și națională, de trecere a României la o nouă orînduire bazată pe un nou mod de producție, pe noi

relații și noi dimensiuni primare forțelor de producție. Dar, totuși, nici în această etapă partidul nu reușește să depășească caracterul de detășament de avangardă, deoarece pe de o parte numărul membrilor săi rămîne încă redus, iar pe de altă parte forța sa de inițiere în organisme de decizie era încă insuficientă. Perioada postbelică dă noi dimensiuni forței partidului, transformîndu-l într-un autentic factor organizator și mobilizator al națiunii pentru refacerea și depășirea pagubelor provocate de război, refacerea economiei naționale și trecerea societății românești pe noi baze. Începînd din mai 1921, timp de peste șase decenii și jumătate, nu a avut loc nici o schimbare mai importantă în viața României, fără prezența activă a Partidului Comunist Român. Succesele obținute în opera de edificare a noii orînduiri, conturarea riguroasă a dimensiunilor societății românești de către cel de-al IX-lea Congres al partidului — moment hotărîtor în istoria patriei — cit și adoptarea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea a României spre comunism — dau noi dimensiuni partidului nostru.

Partidul crește numeric, de la an la an, este omniprezent în întreaga viață economico-socială, dobîndește pe fiecare zi o forță tot mai mare, asigurînd conducerea eficientă

pe domenii, congrese și conferințe naționale periodice, care, în cei aproape 20 de ani de funcționare, și-au dovedit pe deplin justetea și superioritatea.

Problematica prioritară a partidului în această perioadă o reprezintă modernizarea producției, introducerea rapidă a progresului tehnic prin implicarea activă a științei în întreaga dezvoltare economico-socială, creșterea productivității muncii și îmbunătățirea calitativă a produselor ca importante căi de trecere a României de la țară slab dezvoltată la stadiul de țară în curs de dezvoltare, iar în viitor la cea de mediu dezvoltată. Rolul partidului devine determinant, în sensul că organizațiile de partid se angajează cu toată responsabilitatea în soluționarea complexelor probleme pe care le ridică economia, ele devenind practic organisme mobilizatoare ale oamenilor muncii.

Implicarea lor organică în întreaga viață economico-socială nu are nicidecum un caracter exclusiv extensiv, ci dimpotrivă dobîndește un pronunțat caracter intensiv. Prin organizațiile sale de bază, partidul se consultă și hotărîște în legătură cu nivelurile dezvoltării ramurilor economiei naționale, proporțiile ce trebuie menținute pentru accelerarea progresului economic și social al patriei. Sistemul origi-

ționări calitative, perfecționări prin care se asigură exercitarea pe un plan superior a rolului conducător al partidului. Aceste permanente îmbunătățiri își găsesc materializarea în conceperea unor norme unitare și precise privind atribuțiile organelor centrale și locale de conducere ale partidului, în instituționalizarea în întregul partid a comisiilor pe probleme și consiliilor pe domenii, în crearea organismelor cu dublu caracter — de partid și de stat, în cumulul de funcții, în clarificarea raporturilor dintre principiul muncii colective și răspunderea personală, în obligativitatea imbinării experienței cu elanul tineresc, în promovarea femeilor pe funcții de conducere, cit și în rotația periodică a cadrelor.

Fundamentîndu-si întreaga organizare și activitate pe temeiul centralismului democratic partidul nostru a acționat constant pentru a da noi valențe elementelor și lațurilor care compun acest generos principiu. Astfel, prevederile referitoare la existența unui Program și Statut unic cit și a unui singur centru conducător nu mai pot fi tratate în mod mecanic, dogmatic, pentru că însuși mecanismul de realizare în practică a acestor prevederi a cunoscut mutații calitative. Elaborarea Programului și a Statutului partidului, cit și conducerea de la un singur centru reprezintă azi actul de voință

cratizarea vieții sociale nu se poate realiza fără democratizarea propriei sale vieți interne partidului nostru a stăruit, în mod deosebit după cel de-al IX-lea Congres, pentru perfecționarea cadrului de desfășurare a alegerilor, înscriindu-si în Statut prevederi prin care să asigure votul secret, posibilitatea opțiunii din rîndul mai multor candidați, asigurarea reprezentativității în organele de conducere ale partidului a reprezentanților organizațiilor de masă și obștești, a femeilor permanente improspătate a cadrelor de conducere. Prin aceste perfecționări aduse sistemului eligibil din partid s-au putut preveni și combate fenomene care în mod inevitabil puteau apărea, precum burocratismul, rutina, formalismul și conservatorismul în munca de partid. Noile principii elaborate în politica de selecționare, formare și promovare a cadrelor pe care partidul si le-a statornicit au avut ca efect asigurarea tuturor compartimentelor vieții economico-sociale cu cadre competente, provenite din rîndurile clasei muncitoare, cu înalt simț politic și moral, cu o înaltă pregătire profesională, capabile să răspundă comandamentelor vremii. Îndeplinirea rolului de forță politică conducătoare — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta Expunere — cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale — presupune implicarea activă, cu întreaga răspundere a fiecărei organizații, a organelor de partid... a fiecărui membru de partid. Comuniștii, cadrele sale principale trebuie să se afle în primele rînduri, în cele mai grele și complexe probleme.

Munca colectivă devenită azi instituție supremă în partid și stat nu exclude în concepția partidului nostru răspunderea personală. „Trebuie să facem — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta Expunere — să fie bine înțelese că răspunderea colectivă a organelor de conducere nu înlocuiește și nu poate înlocui, sau nu trebuie să înlocuiască răspunderea individuală pentru ca fiecare dintre activiștii noștri din cadrele de conducere, care este membru al unui organ de conducere, are și răspunderi directe, nemijlocite în diferite sectoare — și trebuie să le îndeplinească în mod corespunzător, să raporteze și să răspundă în fata organelor de conducere de activitatea sa.”

În acest spirit se înțelege faptul măsurile introduse în Statutul partidului, referitoare la obligativitatea prezentării rapoartelor cadrelor de conducere în cadrul adunărilor generale ale comunistilor, prezentarea de dări de seamă, inclusiv la jumătatea intervalului dintre adunările generale de alegeri, de fapt exercitarea controlului comunistilor asupra activității desfășurate de cei aleși să conducă pentru un timp limitat munca de înfăptuire a hotărîrilor partidului și a legilor țării.

În procesualitatea sa partidul a dat noi valențe criticii și autocriticii, transformînd-o într-un adevărat și incontestabil principiu de funcționare a societății, cu rolul de a păstra permanent spiritul revoluționar, de a dinamiza continuu procesele ce au loc în partid și societate, de a combate rutina, conservatorismul, menținerea stărilor învechite, refuzate de viață.

Desigur, procesualitatea principilor și normelor de organizare ale partidului este continuă. Viața, practica socială vor revendica introducerea unor noi norme și renunțarea la altele. Important este de evidentiat capacitatea partidului nostru de a sesiza în fiecare moment ceea ce este necesar pentru dezvoltare și ceea ce se transformă în obstacol și, pe acest fundal, constituirea pentru viitor a unor noi prevederi, principii și norme care să asigure creșterea în continuare a rolului conducător al partidului în edificarea societății socialiste pe pămîntul românesc.

Prof. univ. PAUN BRATU
Conf. univ. ION COCIUBA

De la detașament de avangardă la partid centru vital

a tuturor proceselor ce au loc în societate. Congresul al IX-lea este deschizătorul, de fapt, evenimentul care marchează începutul procesului de transformare a partidului dintr-un „detășament de avangardă” într-un partid al poporului, al maselor, un centru vital al întregii noastre națiuni. Acest început, dezvoltat în timp și amplificat prin tezele, orientările și sarcinile stabilite de Congresele X, XI, XII și XIII ale partidului nostru, transformă atît prin dimensiunile numerice ale partidului, prin compoziția sa pe categorii socio-profesionale, vîrstă, sexe, naționalități, dar mai cu seamă prin forța pe care o dobîndește în conducerea tuturor proceselor politice, economice și sociale, sensuri de-a dreptul impresionante.

Congresul al IX-lea reprezintă evenimentul de referință care marchează necesitatea creșterii continue a rolului conducător al partidului în toate domeniile vieții economico-sociale. Fiecare din marile evenimente politice care au avut loc după această dată, fiecare din congresele și conferințele naționale ce s-au desfășurat după cel de-al IX-lea Congres au adus noi perfecționări cadrului organizatoric de participare a tuturor oamenilor muncii la conducerea societății, la dezbaterile și înfăptuirea în practică a liniei politice generale, interne și internaționale, a partidului. „Avem — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta Expunere cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale — un sistem larg democratic — consiliile muncitorești, organisme județene, consiliile naționale

nal, politic, juridic și faptic, instituit de partid pentru atragerea maselor la conducerea societății, conducerea de către el împreună cu poporul, controlul instituit pe verticală și orizontală în legătură cu modul în care își fac datoria atît organele alese cit și cei chemați să înfăptuiască hotărîrile reprezentînd modalități concrete prin care partidul s-a transformat practic în centrul vital al întregii noastre națiuni, elementele care îi dau consistență și îl fac să funcționeze ireproșabil. De fapt, în această constă mutația calitativă a transformării partidului din „detășamentul de avangardă” din trecut în centrul vital actual, el reprezentînd practic proiectantul și arhitectul tuturor modificărilor, perfecționărilor și înnoirilor aduse societății românești prezente și viitoare, organismul de la care, așa cum se exprimă în documentele de partid, emană fasciculele de lumină care se regenerează continuu sub impulsul maselor. În același timp, partidul își declară în mod deschis opoziția față de aplicarea dogmatică a unor norme și principii concepute încă la sfîrșitul veacului trecut, norme și principii care, dacă la acea vreme și-au dovedit valabilitatea, în prezent unele din ele nu mai corespund nivelului de dezvoltare a societății și rolului pe care îl îndeplinesc, în noile condiții date, partidele comuniste.

Astfel, de la Congresul al IX-lea și pînă în prezent, fiecare din congresele, conferințele naționale și plenarele care s-au desfășurat au adus noi reglementări și perfecționări principilor și normelor de organizare ale partidului. În această perioadă principiul fundamental de organizare și activitate al partidului — centralismul democratic — a cunoscut perfec-

al tuturor comunistilor. Concepute pe baza consultării largi a comunistilor, ele devin practic forma de manifestare a simbiozei dintre centralism și democrație, a liberului consimțămînt cu obligativitatea transpunerii lor în viață. Disciplina de partid, azi, nu are nimic comun cu spiritul conformist, cu executia oarbă a unor însărcinări, ci dimpotrivă ea presupune o atitudine activă, creatoare, militantă în îndeplinirea hotărîrilor stabilite de organele superioare ale partidului. Perfecționările aduse Statutului partidului dau posibilitatea membrilor de partid care nu sînt de acord cu o măsură adoptată de majoritatea să se adreseze organelor superioare, dar pînă la clarificarea de către ei a punctului lor de vedere, acestia au obligația de a acționa pentru îndeplinirea hotărîrilor luate de majoritate. Prin această prevedere partidul își păstrează unitatea de monolit, poate acționa în deplină ordine și disciplină spre atingerea obiectivelor stabilite. Partidul Comunist Român și-a conceput întotdeauna structura organizatorică pe temeiul principiului teritorial și al locului de producție, dar de fiecare dată a ținut seama de noile condiții apărute la un moment dat în societate. Astfel, rațiuni de ordin practic l-au determinat să-si creeze organizații de partid pe domenii de activitate, care să reunească pe comuniștii care își desfășoară munca într-un anumit sector de activitate economico-socială și prin acestia să crească gradul de implicare al partidului în soluționarea corespunzătoare a sarcinilor stabilite sau să creeze organisme cu dublu caracter — de partid și de stat — prin care să conjuge optim eforturile în procesul de îndeplinire a hotărîrilor.

Înțelegînd faptul că demo-

POEM PENTRU PATRIE

Baladă

Cuvîntul „patrie”
e-un cuvînt atît de rotund,
că numai palmele copiilor
îl pot dezmiarda — în somn.

Cuvîntul „patrie”
are rădăcini atît de adînci în noi,
că sufletul vibrează în apropierea lui
ca o imensă harpă de aur.

Dacă n-ai fi atît de senin,
cer al patriei,
cum ne-am înălța noi în zbor — vulturi ?

„Miorița” nu e o simplă poveste,
nu este o născocire pripită și fără sens :
de milenii o știu pietrele — tăcuții filozofi ai lutului ;

de secole — apele cu valuri de mătase ;
de ani — pădurile cu colți și gheare și capcane și iubiri.

„Miorița” începe acolo unde începe sufletul românului.

LIANA NEGRE ■
Cenaclul „Cireșarii”, Birlad

Teodor Bogoi : „Peisaj”

Sub generoasa emblema a Festivalului național „Cîntarea României”, vineri a avut loc în sala Ansamblului „Rapsodia Română” din Capitală, într-o ambianță sărbătorească, decernarea premiilor și Gala laureaților concursului formațiilor de amatori „Hermes '88”.

Un prim moment emoționant l-a constituit acordarea de către tovarăsa MARIA DUTESCU, președinta Comitetului Uniunii Sindicatelor din Comerț Cooperatie și Turism, a titlului de laureat, a diplomelor și medaliilor celor mai merituose formații artistice, soliști și instructori evidențiați în această tradițională sărbătoare a muncii și creației, aflată la ediția a VII-a. Cele 18 formații de artiști amatori selectate, avînd în componență economiști, vinzători, cofetari, lucrători din turism și cooperatie au prezentat un excelent program artistic. Vibrante versuri omagiale, armonioase acorduri muzicale, dansuri tematice și țepoase replici satiric-umoristice s-au constituit într-un spectacol cu multiple valențe în plan cultural-educativ. Despovărate de febra concursurilor, toate formațiile au arătat adevărata măsură a posibilităților lor artistice. Au impresionat candoarea cu care a fost exprimat mesajul patriotic de către grupul vocal cameral al I.C.S. Mixtă Rm.

Cîntarea României

Hermes '88

Sărat, frumusețea costumelor și specificul interpretării grupurilor folclorice din Zalău și Vatra Dornei, omagiul adus hărniciei și împlinirilor de formația de dans a I.C.S. Mixtă Huși, întreprindere distinsă cu „Ordinul Muncii” clasa I. De o pronunțată audiență la public s-au bucurat brigăzile artistice și grupurile satirice care au „lansat” săgeți ascuțite împotriva lipsurilor din sfera de competență. Brigada artistică a I.C.S. „COCOR” București ne-a demonstrat că prin „investiții mici” — doar 4 componente — înobilate cu talent (cu un plus pentru Luminița Postăvaru, laureată a concursului „Muncă, Tinerețe, Frumusețe” — Costinești 1986 și pentru Daniela Constantin) poți obține frumoase aprecieri. Grupul de satiră și umor al O.J.T. Prahova — Sinaia ne-a adresat invitația de a admira „seniun dimineții” în minunata stațiune montană, asigurîndu-ne că „în anul calității” (sintagmă folosită nu doar pentru rimă) serviciile prestate vor fi la înălțime ! „Patru fete cucuiete, frumusele și cochete”

(ca să folosim replica lor de prezentare) împreună cu instructorul — interpret, Nicolae Driu (un talent deosebit) toți cinci componenți ai brigăzii I.C.S.M.I. Bacău au cucerit sala prin savoea replicilor și interpretarea de adevărați profesioniști ai estradei, a unor „dialoguri” pline de haz, dar și de semnificații critice. În leitmotivul plăcutelor acorduri din filmul „Sunetul muzicii”, excelent susținute de Alexandrina Boite, o admirabilă soprană, brigada I.C.S.M.I. Piatra Neamț, structurată pe vrednicii reprezentanți ai magazinului „Petrodava” ne-a oferit o satirică „cutie cu surprize”. Ca unul care, anterior vizionasem și programul I.C.S.A.P. din același municipiu, îmi dau seama ce dificil i-a fost juriului din etapa de zonă, de la Iași, în exprimarea opțiunilor ! Și cite asemenea formații valoroase n-au putut fi, în mod obiectiv, prezente la Gala laureaților !

În final, am reținut că dorința tuturor lucrătorilor din comerț, cooperatie și turism, exprimată și artistic (de brigada reprezentanților Lugoșului) este „de a fi tot timpul cu fața la client”, ceea ce, să recunoaștem, este în consens total cu dezideratul nostru, al cumpărătorilor !

MARIAN TEODORESCU ■

Frumusețea și logica naturii

În deschiderea catalogului la cea de a șasea expoziție a sa (Galeriile de artă ale Municipiului), Teodor Bogoi mărturisește că „notațiile” înfățișate publicului, adică un număr important de lucrări de dimensiuni medii în tempera și guasă, „au fost realizate din permanenta nevoie a dialogului cu frumusețea și logica naturii”. Dialogul reclamat de Teodor Bogoi, ca o condiție esențială a lucrului de artist, a fost în ultimii ani, citat programatic în mai multe manifestări de grup și, mult mai frecvent ca în anii trecuți, în expozițiile personale ale unor pictori de toate orientările.

Mă simt obligat să mă dezvălui — în felul în care, probabil, ar face-o și alți confrăți — față cu chestiunea „peisajului după natură” și, în general, cu problemele transpunerii în imagini a emoțiilor prilejuite de reîntoarcerile, cu sentimentul unei rafinate culpe, prin locurile numite îndeobște natură. Adică în spațiul rural și nu doar într-un spațiu, ci și într-un timp al neschimbării, în teritorii unde totul ar fi să fie frumos și logic.

Sînt circumspect cu orice tentativă de pocăință estetică în grup fiindcă știu că acest tip de spășire durează întotdeauna cit durează grupul ori, mai bine zis, cit durează ideea artistică în jurul căreia se produc pictorii. Contemplația naturii se petrece de obicei cu ochii minții și cele mai multe din tablourile reprezentînd realități de la țară

sînt făptuite, din memorie, în atelier. Studiul direct al naturii pretinde, mai întîi, o definire atentă a propriilor interese, o demarcație în cîmpul vast al acumulărilor intelectuale, o reîmpropătare a simțirii. Uneori, e mai important să te gîndești la toate astea, decît să te grăbești să desenezi și să colorezi numărînd ședințele „de peisaj” așa cum numeri orele la terapeut. Teodor Bogoi e unul din puținii pictori simțind în adîncul ființei lor, țărânește. Vederile sale din natură au autenticitate, deși nu-s toate atît de vibrante, pe cit ar pretinde-o experiența creatoare a unui om care nu a pictat niciodată altceva.

E cazul unui zugrav de subțire chemat din două direcții. A unui cetățean al urbei București nevindecă în totul de dorul satului. Logica naturii e, în peisajele nostalgice și, totuși, surizătoare ale lui Teodor Bogoi, logica unui suflet împărțit, mult prea sincer cu el însuși, ca să se mai poată bucura și de altceva, decît de cele ce l-au fericit copilăria, mult prea scoltit, ca să nu picteze, în mai multe rînduri, cum a fost învățat, că trebuie privită natura, nu cum o înțelege de-adevăratelea. În totul însă, manifestarea e plină de farmec și de învătăminte. Ea ne obligă să ne analizăm și să ne întrebăm cum sîntem, ce gîndim, cum se filtrează în ființa noastră natura-lul.

TUDOR OCTAVIAN ■

Acasă

Sigur, întotdeauna m-au bucurat invitațiile de a cînta pe scenele din străinătate și m-am străduit, de fiecare dată, să reprezint cit mai bine țara, să fiu o ambasadoare cit mai demnă a strălucitei arte românești. Succesele mele din alte părți ale lumii mi-au oferit prilejul unor mari și de neuitat satisfacții. Dar nimic nu se compară cu bucuria de a fi în fața publicului din România, ACASA. Un cuvînt care are adînci rezonanțe în sufletul meu. Numai aici, printre ai mei, cunoscuți sau necunoscuți, simt că nu mă interpretez un rol sau altul, ci pur și simplu trăiesc, că destinul meu se contopește cu destinele eroinelor cărora le dau viață din viața mea. Încă din copilărie mă urmărește su-

perbul gest al lui Danko, acela de a-și smulge inima din piept și a lumina cu ea calea celor apropiați lui. Artistul este cu adevărat mare cînd își dăruiește inimă semenilor fără nici o șovăire, pentru a-i emoționa, a-i convinge să-și pună întrebări în legătură cu existența, pentru a-i face mai frumoși și mai buni. De altfel, nici nu poți pătrunde în conștiința spectatorului dacă nu arzi ca o flăcără, dacă nu vibrezi la tot ce e nobil și curat în condiția umană și desfizi tot ce o înjosește. Publicul simte imediat impostura, contrafacerea și nu le iartă, le sancționează pe bună dreptate. Dar nu numai de aceasta n-am dorit niciodată să-l înșel, să-l păcălesc. Am tîns spre perfecțiune în profesia mea în semn de adînc respect pentru cei din sala de spectacol, în semn de dragoste nemărginită pentru contemporanii mei, admirabilii mei contemporani.

Multe scrisori primesc și nu știu cînd o să apuc să le răspund tuturor celor care simt nevoia ca, după terminarea unei reprezentații, să ia stiloul și hîrtia și să-mi astearnă cîteva rînduri. Și în multe din ele se întîlnesc afirmații precum aceasta : „Mi-ai dăruit o clipă de fericire !” Ce-și poate dori mai mult un artist ? Ce-și poate dori mai mult un om decît să aducă bucurie celorlalți ? Înseamnă, așa cum nimerii se spune, că n-a trăit degeaba.

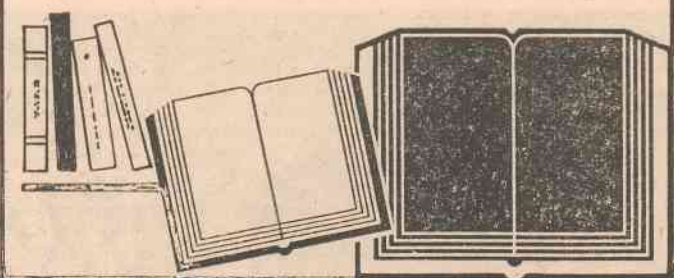
SILVIA VOINEA ■

Anchetă Flacăra

„Creșterea limbii românești
ș-a patriei cînstire”

Pagina 14

VITRINA CARTILOR

Desene pe asfalt

Dorul de Marea

Nu sînt un om al mării. M-am născut departe de o-
glinzile sale, am întîlnit-o tir-
ziu, cînd nu mai putea fi și
a mea, am rămas al București-
lor dogiți fastuoși de soare sau
geruri și, vara, al Cîmpului de
sub Munte.

De iubit am iubit-o. Ca pe
Alicsăndria (întîia carte ce
mi-a luminat mie anii copii),
ca pe Atlantida într-al cărei
destin și azi mă amestec, cău-
tîndu-i „răspirurile” te-miri-
unde, îndrăznind adesea să le
afu chiar sub marea Noastră.

Marea euhinică. Și nu foarte.

Neagră. Și nu prea.

Există și un act de noblețe
ce-o cuprinde cu numele ei, aș
zice științific: un hrisov de la
Mircea Viteazul de i s-a spus
și cel Bătrîn pentru că spada
lui era, înainte de toate, în-
țeleaptă. Unde zice acesta cu
fală că este singur-stăpînitorul
a peste atîtea și atîtea țări
românești pînă la „Marea cea
mare”.

Ptolemeu s-ar fi mirat de
asemenea vorbe, el care știa și
desena pe hărțile lui mări cu
adevărăt... mari dar n-ar fi fost
îndreptățiți s-o facă: românii
au avut de toldeana mai multe
mări.

Mările griului în care năzuiau
să-i îngroape — cu călăreți și
cui — pe oștenii lui Darius
sau Alexandros.

Mările de piatră în care
și-au scociorit aurul și argin-
tul ajuns să umple trezoreriile
Romei și, prin timp, și ale altor
capete de împărăție...

Mările de frunze ce-au ivit
versul doinelor și, lipite pe
umerii Voronețului au insuflit
desemne și scrisuri.

Și — în primul? ultimul?
rînd — mările de lacrimi văr-
sate de acest neam al meu prea
mult al restriștii, prea puțin
logodit cu pacea.

„La Marea mi se duce gin-
dul cu saț și jînd.

Buzele se sărează de amintiri
surpate. A fost cineva la mare
și nu s-a întors de acolo în-
drăgostit? Îndrăgostit de cine,
de ce? De vreo sclavă a co-
legului Ovidius, de-o pildă,
sau de... Farul genovez, de nu
de amforele Callatisului și ses-
terții ajunși în scoicile Tomi-
sului!

Dorul de mare, cinstita
„pohtă” (vorba de-o tuna cu
glas mare, cit să sune peste
trei țări, un alt mare poet al
buzduganului) ce îmi adie în
suflet și oase și mă apropie
brusc de un țarm cu nisipul
moale, nescris.

Un poet drag, Eugen Je-
beleanu, împătimit om al mă-
rii, un cavalier în „zale” al ei,
îmi spunea oarecînd că pen-
tru el viața nu se numără cu
anii trăiți ci în cite dăți îi va
fi dat să mai ajungă la mare.

Odată... și încă odată... și așa
mai departe. Eminescu îi zicea
dății, oară. În lecțiune barba-
ră (decî nu oară de iubire,
șansă cosmică de a retrăi iu-
birea ci, cu măsurare croitorie-
cească a inefabilului, oară...) dar
asta e o altă poveste.

Ai putea rosti o singură
vocală despre Marea fără
a evoca umbra Eminescului?

Cînd ne e dor de Eminescu
ne e dor de mare.

De nu altminteri...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

„În cartea ta nu se întîmplă nimic...”

Poeții care au o biografie certă a operei lor
literare reprezintă pentru noi o amintire aptă
să fie mereu proiectată într-un viitor nedetermi-
nat. Orice carte nouă constituie o secvență com-
parabilă cu un trecut literar cunoscut, o măsură
a devenirii, a încremenirii într-un timp literar
eclectic sau o lampă gata să se stingă. Pentru
orice scriitor operele sale mai vechi pot să apară
ca un argument al liniei ascendente a creației
sale sau ca o dovadă a unui moment de devi-
talizare, de mișcare oarbă sau de-a dreptul dis-
perată în spațiul unor clișee pe care le-a uzat
el însuși prin exces de întrebuintare.

Pentru un scriitor cu un trecut literar acreditat
nu există nici o probă mai grea de com-
petiție cu cărțile sale viitoare decît propria ope-
ră, clasată în timp într-un mod fericit. Să nu
uităm că atît cititorii cit și criticii sînt, pe un
anume plan, asemenea unor copii nesățioși. Pu-
blicul este într-o asemenea măsură dornic de
nou încît fiecare carte ce iese de la tipar tre-
buie să-l probeze în mod evident. Și cînd aceas-
tă dovadă nu mai este suficient de pregnantă,
ba chiar poate fi pe cale de dispariție, cititorul
(criticul) este cuprins de o ciudată neliște,
asemănătoare cu aceea a unor părinți față de
copiii răsfățați ce au început să dea semne de
decepcionante. Acesta este sentimentul pe care
l-am trăit nu de mult timp, cînd am citit volu-
mul Ioanei Crăciunescu, *Caietul cu adnotări*
(Ed. „Cartea Românească”, 1988). El lasă impresia
unei lămpi ce pîlpîie slab din lipsă de com-
bustibil afectiv și ideatic, a unei lămpi gata să
se stingă, cel puțin pentru o anumită vreme.
Și așa cum mi s-a mai întîmplat în astfel de
situații, sînt gata să mă întorc spre trecutul
unui poet, să-mi aduc aminte de acele versuri
prin care literatura trecea pe o cale regală, chiar
și atunci cînd textura unor poeme părea mai
anostă.

Pentru mine și poate pentru foarte mulți citi-
tori, Ioana Crăciunescu rămîne o poetă a stă-
rilor existențiale, a marilor explozii afective
provocate de eros, însingurare, moarte, sațietate,
plictiseală, revoltă, tristețe, lipsă de comu-
nicare, abandon existențial și stingere cosmică.
Prin poezia ei trecea un fior romantic-expres-
sionist bine temperat, un strigăt crispat, o dis-
perare frumos teatralizată. Ei bine, și acum
deodată nimic? Nu pot să fac o astfel de afir-
mație! Este vorba de o devitalizare progresivă,
de reducerea registrului tematic, de blindă
regresie în platitudine, tensionată vag de o dis-
cretă drapare mitologică.

Întorcîndu-mă spre trecutul poetei ce nu
anunța încă lampa amenințată să-și piardă lu-
mina, m-am oprit asupra volumului *Iarnă cli-
nică* (1983), luat ca termen de comparație cu
poezia actuală. Se simte aici o vîrstă plină a
poeziei, se aude strigătul acaparator al poetei
ce-și asumă condiția feminină, se percepe un
discurs bine armonizat de sorginte expresionis-
tă personală, capabil să evite tentația noilor ex-
perimente ludice din poezia actuală. Ioana Cră-
ciunescu credea în drumul său liric, neîspîtită
rămînd de alte abateri. Există cîteva semne
plauzibile, apte să demonstreze atotputernicia
poeziei în raport cu orice altceva. Confesivă
pînă la exhibarea totală, scriitoarea gîndește
statutul poeziei în mod fericit: „Acestă artă
înseamnă mai mult decît iubirea! / Ea / dăinuie
mai mult” (*Infinită secunde*). Dovada atotpu-
terniciei poeziei se produce la modul compara-
tiv. În raport cu literatura, puterea este „O
femeie imensă, dulce, de aur vîntura prin aer”
(*Exercițiul numărul unu*). Ultimul termen de
apel în acest frumos triumf axiologic rămîne
erosul. Inferioritatea sa față de literar pentru o
înezestrată scriitoare a erosului expansiv, rămîne
elocventă. „Mi-e frică și mi-e rușine / de mine,
de oasele mele, de sexul meu. / Există un mers
înapoi în tîmnoare, / o reasezare a morții în te-

sături, / o bucurie a depravării”. (*Iarnă clinică*).
La cele trei interogații fundamentale s-ar mai
putea adăuga una ce capătă o consistență mai
mare pe măsură ce poeta își pierde o parte din
consistența lirică. Întrebarea poate fi raportată
la propriul statut existențial, dar mai ales la
cel literar. Alteritatea interogativă duce la re-
lația eu — tu: „Te întrebî mereu cine ești /
Cine crește și se desăvîrșește în sine / Alunece
pe trepte unsuroase de îndoială”. (*Printr-un vi-
zor diafan te privește*). Oboselă cosmică, aș-
dar, comunicare dereglată, timp psihologic in-
vertit, vorbire fără apel total, reificare, iată
doar cîteva din ideile teme dominante în *Iarnă
clinică*. Iar dincolo sau peste toate aceas-
tea, explodează erosul ipostaziat în cele mai
diverse feluri. *Puterea aberației* este cea mai
relevantă poezie menită să sugereze starea fe-
meii total erotizate; „Femei-n călduri în dimi-
neța sfîntă a duminicii / Răsturnînd iadul cu
un deget. Prea tînără pentru cravașă / răvășind
cuiburi de viespi cu genele, spulberînd de ris /
sacii plini cu făina răbdării mărunț măcinată”
(*Puterea aberației*).

Se cuvine să spunem de pe acum că în com-
parație cu *Iarnă clinică* în care regăsim o in-
tensă trăire de tip existențial, în *Caietul cu ad-
notări* se simte doar o vagă adiere a fluxului
afectiv, grefat pe unele stări stranii, expuse la
modul teatral. Sensibilitatea scriitoarei se pul-
verizează în diverse nuanțe care nu mai pot
fi corporalizate în acte globale de trăire. Totul
este diseminat în secvențe aleatorii, totul se
atenuează în mărunte spasme nevrotice, prove-
nite din rarele întîlniri ale fluxurilor de con-
știință cu viața cotidiană: *Anima* care genera
poezia în volumul anterior se transformă în
animus. Rememorarea existenței se face cu an-
tenele retrase: „Am trăit această viață orbește
și fericit. / Mitul este convertit în instrument
de consum / Maria a venit dimineața să îmi
aducă lapte / ...presa știrile. / Spălase cu leșie
(*Cărarea laptelui spunea ea*) / steaua cea mare /
tingirile” (*Pasaj de trecere*). În ipostazele ei
diferite, Maria Magdalena nu este doar o sim-
plă servitoare, ci o stranie bombă erotică, emi-
țătoare de curenți de exaltare: „Maria trece
pe lângă Croitorie / (pielea ei albă, magnet care
smulge din mîini / și mașini acele de cusut /
fetele din Școala de Croitorie vād tipări și tipă
scurt” (*Maria Magdalena și fetele de la Școala
de Croitorie*). Dar pentru efectele mitice sco-
tate, scenariul acesta este mediocru și are doar
o funcție uzurpatoare.

Într-adevăr, așa cum este conceput „*poemul
ca mijloc de transport în comun*” nu poate să
poarte cu el decît aluviuni afective reziduale.
Relația ei-*ea* se multiplică prin acuplări de îm-
plinire a speciei. Ritualul este din ce în ce mai
degradat, ca și mitul manipulat spre ținte de-
gradante. Teatrul se cuibărește uneori într-o
mică frenezie lirică delirantă.

Dar nu este mai puțin adevărat că uneori
conștiința poetei se scindează și atunci se face
auzită o altă voce, înzestrată cu o funcție ironi-
că și negatoare. „Amigdalele tenorului” nu
au ce căuta în cartea / dumneavoastră cu poe-
me. / „Moartea, ingerul, foamea, setea aceas-
ta” / se repetă prea des și apoi... ele n-au ce
căuta / în limbajul poetic, curent!” (*Caietul cu
adnotări*).

Devitalizarea poeziei Ioanei Crăciunescu este
evidentă, dar nu generală. Ici, colo, poezia spas-
melor existențiale se mai face auzită (*Diminea-
ța de iarnă*), iar lirismul metaforic își găsește
cadențele din zilele bune.

În *Caietul cu adnotări* „nu se întîmplă nimic”
(obs. Mariei) El se configurează ca o trecere
spre altceva, creația anterioară a Ioanei Cră-
ciunescu fiind un cec care trebuie creditat și
cînd prezintă pagini albe.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Date, observații, sugestii

Istorie și nu geograf, semna-
tarul acestor rînduri face un
act de îndrăzneală, prezentînd
o carte din afara specialității
sale *Populația și așezările din
Carpații românești* de Claudiu
Giurcăneanu (Editura Științifi-
că și Enciclopedică, 1988,
296 pag.). Elev al profesorului
Giurcăneanu pe băncile liceului
(Colegiul Național „Sf. Sava”
devenit Liceul „Nicolae Bălces-
cu”) am admirat — împreună
cu ceilalți colegi — știința și
harul pedagogic al dascălului
nostru; e primul temei ce în-
dreptățește aceste rînduri. Al
doilea este prezența în cuprin-
sul cărții a numeroase pagini
de istorie și geografie istorică.
Și, în sfîrșit, al treilea, caracte-
rul larg accesibil al acestei lu-
crări, captivă și folositoare
oricărui cititor.

Probleme ca agricultura și
păstoritul, străvechi ocupații ale
românilor, vechimea și evoluția
mineritului în tîneturile monta-
ne, circulația transcarpatică în
decursul istoriei, rolul Carpa-
ților în istoria poporului român
interesează nu numai pe geo-
graf și pe istoric, bucuroși să
afle și să învețe atîtea date și
informații venite de la o știință
cu care istoria ar trebui să cola-
boreze statornic.

Spun ar trebui pentru că deși
mereu repetat, dezideratul ră-
mîne neîmplinit. În domeniul
geografiei istorice, alături de
contribuțiile lui Nicolae Iorga
și multe alte idei și observații
risipite prin uriașa sa operă,
alături deci de gigantul pre-
zent în mai toate direcțiile de
cercetare istorică, în geografia
istorică s-au impus la noi două
nume: Ion Conea și Ion Donat,
autori ai unor cercetări profunde
și innoitoare.

Cartea profesorului Claudiu
Giurcăneanu oferă date, obser-
vații și sugestii de cel mai mare
interes și, în primul rînd, este de
reamintit capitolul *Rolul Carpa-
ților în istoria poporului român*.
*Permanențe populare și umani-
zare a munților*, caracterizat de
autor drept „o scurtă prezentare
de geografie istorică privită prin
prisma evenimentelor istorice, a
cercetărilor arheologice, a unor
izvoare scrise și lucrări carto-
grafice”. Autorul a izbutit o re-
marcabilă privire sintetică asu-
pra unui aspect fundamental al
istoriei poporului român. Aceste
pagini sînt ilustrate perfect
a necesității cercetărilor inter-
disciplinare, a anchetei care
asociază înfățișarea pămîntului
cu evoluția societății care l-a
locuit. În ultimii ani, cercetă-
rile istorice de la noi au rele-
vat însemnătatea depresiunilor
și vailor în formarea statelor
feudale românești, a Piemontu-
lui getic în constituirea statului

muntean etc. Cartea — minuna-
tă, căci acesta e termenul cel
mai potrivit — a profesorului
Claudiu Giurcăneanu este o in-
vitație la mult necesara inter-
disciplinaritate.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Ceea ce rămîne

Avem prilejul să semnalăm
aparitia, nu comentăm cit de
tîrziu, a primei interpretări
monografice a operei lui Timo-
teiei Cipariu. Cu ocazia apariției
acestei monografii, se poate
vorbi de un recurs cîștigat la
un proces clasat. Uităt, alături
de latinștii ce-au pierdut „bă-
tălia” unificării ortografiei
limbii române prin etimologie
— „bătălie” cîștigată de „di-
recția nouă” în frunte cu Ma-
iorescu prin sinteza dintre fo-
netic și etimologic — Cipariu
a devenit, prin această moder-
nă monografie, un caz fericit
de valorificare tîrzie a moște-
nirii culturale. Autorii lucră-
rii „Timotei Cipariu”, apărută
la Editura Dacia, Valeriu Ni-
țu și Traian Vedinăș, au iden-
tificate în opera filologică, isto-
rică, filosofică și literară ci-
pariană „arhetipuri ale perma-
nenței românești”. Iar conținut-
ul lucrării argumentează con-
vingător subtilul. Cum se vede
peste un veac activitatea lui

Timotei Cipariu? Avînd am-
ploarea umanistă a unui Can-
temir sau Iasdeu. Nu-i vorba
despre exagerări și superlativ
festive. Opera lui s-a născut
dintr-o erudiție și o seriozitate
ce amintesc de personalități
cunoscute ale gîndirii enciclo-
pedice românești. Timp de
aproape cinci decenii a parti-
cipat direct la toate marile
izbînzii naționale și culturale
românești: de la revista poli-
tică și culturală scrisă în în-
tregime cu caractere latinești
(„Organul luminării, 1847”) și
petiția de la Cîmpia Liber-
tății de la Blaj (1848) și pînă
la asociația „Astra” (1861) și
Societatea Academică Română
(1869). A fost socotit, încă în
viață, „părinte al filologiei
românești”. Filologul și ling-
vistul Cipariu „cînd a gîndit
despre emanciparea limbii
române a gîndit despre eman-
ciparea socială și libertatea na-
țională a românilor din impe-
riul habsburgic”. În privința
unității scrierii a fost un pre-
cursor al lui Maioreșcu, gre-
șind, dar neexagerînd, ca lati-
niștii în rîndul cărora a fost
așezat, atunci cînd a pus pe
prim plan scrierea etimologică
în dauna celei fonetice. A do-
vedit pasiune și pregătire pen-
tru discipline istorice noi în
secolul al XIX-lea în țara
noastră: arheologia, epigrafia
și numismatică. Laitmotivul
gîndirii sale filologice și isto-

rice a fost romanitatea româ-
nilor, continuitatea poporului
român în vatra nașterii sale
și unitatea culturală a acestuia.
A avut merite incontestabi-
le în filologia română editînd
prima culegere de texte vechi
românești și punînd bazele
gramaticii istorice a limbii
române. A fost un orientalist
de autentică valoare, cunoscînd,
alături de limbi de circula-
ție europeană, greaca ve-
che și latina, araba, ebrai-
ca, siriana, persana, tur-
ca și sanscrita, înconjurî-
du-se de o adevărată bibliotecă
universală. Dacă nu ar fi fost
confirmată ca autentică, scena
în care, fiind pe patul de
moarte, continuau să sosească
pe numele lui cărți și manu-
scrise rare sosite din cine știe
ce colțuri ale lumii, ar fi părut
o secvență borgesiană. „Cipa-
riu nu a știut, afirmă autorii,
că e un romantic, cum genial
va ști Eminescu; dimpotrivă,
el avea nostalgia erudiției uma-
niste, universale, pe care fon-
dul său romantic nu a condu-
s-o însă spre visată împlinire
clasică, ci, contorsionat, a ofer-
it o operă contradictorie de
care cărturarul, în romantis-
mul său funciar a fost gata să
se lepede: „dacă operele mele
— a rostit el într-un discurs
din cadrul „Astre” — nu vor
fi în stare a se apăra pe si-
nesi, nici nu vor merita să mai
fie altminteru apărute”. Să

SEMNAL

● Scrisă în registrul romanelor cavalierești medievale, noua carte a lui Dumitru Almas înalță figura legendarului căpitan al lui Mihai Viteazul, **Român Gruc Grozovanul**, la rangul de erou comparabil cu oricare alt

personaj epopeic: „cartea a fost ticluită cu marea dorință de a o citi toți tinerii, între șapte și șaptezeci și șapte de ani, spre folosul și desfătarea lor”.

● Cartea poetului George Chirilă, **Un delfin, trei copii și mai multe peripeții**, este o performanță frumoasă în câmpul literaturii pentru copii reușind să realizeze doar cu câteva personaje emblematice un poem dramatic în versuri orchestrat în

tr-o armonie aproape simfonică ce pune în lumină încă o dată calitățile poetice ale autorului. Prezentată într-o tehnoredactură cu mult simț plastic, cartea își întregeste succesul cu ilustrațiile lui Done Stan.

● A III-a ediție a romanului istoric **Domnița Ruxandra**, aparținând cunoscutei Elvira Bogdan, aduce în fața noilor promotori de cititori tineri povestea de

dragoste a fiicei domnitorului Vasile Lupu, actualizând într-o narațiune scrisă cu talent și competență documentară fragmente spectaculoase din zone mai puțin cunoscute ale istoriei noastre. Cartea se bucură de prefața lui Victor Eftimiu și postfața Zoi Dumitrescu-Busulenga.

Literatură pentru copii

● Reluând povestea în versuri a îndrăgitei sale personaje din cărțile anterioare, Gellu Naum este în **Apolodor, un pinguin călător** același poet inspirat din toate creațiile de până acum.

Pentru poetul Gellu Naum versurile copilăriei nu sînt o vacanță a inspirației ci o sarcină de conștiință estetică asumată în plus. Ilustrată cu dinamism și culoare, în stilul benzilor desenate, de N. Nobilescu cartea câștigă prin tehnoredactarea ingenioasă a Auricăi Iordache.

● Adresată preșcolarilor, cartea Anei Ruse, **Versuri mici din grupa mare**, etalează în versuri toate temele generoase ale co-

pilăriei, de la cele eroice pînă la subiectele intime ale universului infantil tratate cu suplețe și muzicalitate captivantă, realizând un teritoriu poetic unitar care vine în întîmpinarea nevoii de frumusețe a acestei vârste mici dar întotdeauna promițătoare.

● **Drumurile lui Tirlică** aparținînd scriitorului Dim. Rachici face parte din categoria acelor cărți coagulate în jurul unui singur personaj care tinde să devină memorabil prin arhetipul copilăresc pe care îl propune și care, generînd noi și noi întîmplări și perspective amplificabile, se dezvoltă într-

construcție cu un univers specific, inconfundabil. Cartea de proză a lui Dim. Rachici beneficiază, evident, de harul său poetic care însufletește paginile într-o expresie fermecătoare la tot pasul.

● Sub titlul generic **Zinele din Valea Cerbului**, Nestor Urechia adună într-o antologie cuprinzătoare poveștile sale avînd ca eroi cunoscutele personaje ale basmelor noastre plasate în contexte și combinații narative noi, în peisajul fabulos al Munților Bucegi, cit și

celelalte povești ale sale cu subiecte din lumea insectelor, a păsărilor și florilor, unificînd astfel într-o viziune epică globală toate regnurile fantastice, refăcînd în plan estetic unitatea primordială a inocenței lumii.

ION ZUBAȘCU ■

Destin în lumină (I)

Editura Minerva are motive să resimtă în sinea sa încă un sentiment de mulțumire. Prin apariția și a celui de-al treilea volum din seria **Pe drumuri depărtate**, serie ce însumează în ea scrierile și notele de călătorie ale lui N. Iorga, încă o etapă, în acțiunea de restituire sistematică pe care cultura noastră actuală o datorește marelui cărturar, se vede împlinită în mod fericit.

În felul de a gândi al lui N. Iorga, implicit și în întreaga lui manifestare sensibilă, călătoria însemna mult. Ii atribuia, totodată, și rang de necesitate sufletească, și valori de categorii ordonatoare a cunoașterii. Lăsa a se înțelege: ne-o cere, mai întii, „marea priveliște umană”, cu întinderile, varietatea și chemările ei; crește, apoi, pe măsură ce în diversitatea lucrurilor putem descoperi principii de unitate și factori de legătură; și, oricum, ne apropiem de istorie, ne împrietenește cu aceasta, ne-o aduce în raza simțurilor noastre obișnuite, ferindu-ne astfel de rătăcirii în sfere, construcții ori speculații abstracte.

Facem cunoștință, în volumele amintite, cu o vocație de scriitor. Aceasta, însă, nu rămîne singură. N. Iorga — întocmai ca și în literatura sa memorialistică — îi asocia și alte laturi ori dimensiuni ale personalității sale. Sînt prezenți, deopotrivă: istoricul, cercetătorul asiduu, profesorul, pedagogul social, gînditorul moralist, omul de artă, cugetul atent la ceea ce era viu și caracteristic în jurul său, umanistul ca simțire în genere a vieții. Aparent, poate, risipă și divergență de imagini; în fond, însă, convergențe și agregări, menite să dea faptelor demnitate și să scoată la lumină semnificații.

Activitatea de călător a lui N. Iorga acoperă cinci decenii de viață. A început-o din anii încă de adolescență, sub îndemnul primelor lui tresăriri și presimțiri cărturărești. A continuat-o, neîntrerupt, de-a lungul întregii lui existențe spirituale, și pentru a cerceta mai departe în arhive și biblioteci, și pentru activități solemne, ca membru activ sau ca invitat de onoare al unor mari congrese, academii și universități din lume. Între acești poli ai periplului său de călător, firește, există deosebiri de grad, de protocol, de confort material, de ierarhie socială, dar nu și deosebiri de esență, ca stare de spirit și ca vibrație sufletească. Sub acest raport, de la început și pînă la sfîrșit, N. Iorga a știut să rămînă egal cu el însuși. Vroia să vadă; să înțeleagă; să descopere legături ori afinități de substanță între chipul exterior al lucrurilor și adevărul lor intim; să-și confirme ori dimpotrivă să corecteze ceea ce știa formal din cărți; și, în totul, să vină cu actul său de respect intelectual și de regulere recunoscutoare pretutindeni unde putea să constate semne de construcție omenască și de înălțare ale acestora înspre un destin.

Eru-dite, da! Însă nu o eru-ditie rece, aspră, înecată în faturi ori prezumții enciclopedice, ci una vie, naturală, spontană, reflectînd cu simplitate bogată și fericiri ale culturii. Rareori, numai, și unele note mai distante, de factură livrescă ori savantă! Trăsătura dominantă este una de comunicare liberă, prietenoasă, afectivă, în măsură a da scîlpire și actualitate fie și unor fapte cit de îndepărtate în timp și în spațiu. Totul, în ambianța acestor cărți ale neobositului călător, denotă suflu energetic, voință de instrucție, conștiință istorică, angajare morală. Nu ar fi de ajuns doar să contemplăm ceea ce există; important este să deslușim în tîmăturile vieții și ale istoriei.

E posibil, parcurînd aceste cărți, ca în largă delectare pe care ne-o pot procura să se ivească și momente de insatisfacție ori de nedumerire. Lungimi, repetări, chiar și inadvergente de fond. Frază stufoasă, încărcate de paranteze, urmind mai mult linia vorbirii libere din stenogramă decît rigoarea sintactică a elaborării scrise. Aglomerări de fapte, cu treceri repezi ori salturi inegale de la constatări de însemnătate universală la amănunte din coti-

dinetatea vieții obișnuite. S.a.m.d.

Adevărul e că N. Iorga nu poate fi citit oricum; trebuie citit și cu ceva în plus față de ce intră în regulile și deprinderile citirii curente. Este de presupus că textele lui nu ar ajunge să ne dezvăluie adevărata lor putere, ca și întreaga lor încrengătură de semnificații, dacă am face abstracție de psihologia și personalitatea aparte a omului care le-a întocmit. N. Iorga era un temperament vulcanic; o natură pasională, în sensul axiologic al cuvîntului; o fire romantică; un inversunat îndrăgostit de faptele vieții și ale oamenilor, necrutător de aceea cu ceea ce ar putea să le coboare, gata în schimb să le sărbătorească mesajul și înălțimile. I-ar fi fost cu neputință să-și ascundă vreun gînd, dacă acesta i-a străfulgerat prin minte; să-l amine ori să-l imbrace în reticienți prudente; să-l lipsească, astfel, de ceva din sinceritatea și fervoarea izbucnirii lui imediate. Nu se impiedeca de norme topice ori de reguli ale construcției discursive, atunci cînd o scinteiere de moment, cu actualitatea și cu iactanța ei febrilă, îi cerea să facă paranteze, să intre în dezvoltări colaterale, să se supună la ceea ce îi cereau năvalnic inspirația și acuitatea clipei.

Înțelegem, deci, că pentru a-l citi pe N. Iorga trebuie să ne impunem și să urmăm un regim aparte. Condiția, desigur, nu este ușoară. Poate suna cumva ciudat; eventual poate nemulțumi unele mentalități raționale și chiar să le îndemne înspre atitudini de protest și rezistență. Rămîne de văzut, însă, dacă aceste atitudini ar avea sau nu dreptate. Scriul lui N. Iorga — prin ceea ce conține în el ca viziune umanistă a culturii și ca simțire românească de viață — este îndreptățit a ne cere o străduință în plus. Cu atît mai mult, cu cit pentru această străduință nu am rămînea nerăscoplați. În felul lui, scriul marelui nostru învățat este un scris rar, tulburător, hrănit de izvoare multiple, capabil să exprime modulații de pe toată scara simțirii umane, de la simplele înfiorări pînă la izbucnirile ei incandescente. Adăposteste în el acumulări vaste și macerări profunde. Dificultatea resimțită la început poate fi biruită. Totul e să intuim specificul acestui scris; să-i deslușim mișcarea interioară și focul sacru. Ajunși în acest punct, piedicile dispar. Scriul lui N. Iorga, atunci, poate să ne devină cald, apropiat, edificator; intrăm în raza lui ospitalieră; ne ia cu el într-un univers încărcat de esențe și înțelesuri ale existenței noastre sensibile și gînditoare.

Volumele **Pe drumuri depărtate** cuprind călătoriile profesorului în țări europene și în continentul american. Materialul adunat în ele este imens. Nu poate fi rezumat; dealtminteri, nici nu ar avea sens să încercăm aceasta. N. Iorga, în relațiile sale de călătorie, nu urma propriu-zis o idee directoare; o idee, anume, căreia să i se supuneze totul și care să poată fi definită în consecință. Însemnările călătorului variază de la situație la situație. Au în ele ceva din bogățiile în revărsare ale vieții. Îi erau dictate de ceea ce îi ofereau sau îi sugerau faptele cu care venea în contact. Se găsea în fața acestora, nu cu planuri dinainte stabilite, ci cu o dispoziție de spirit doritoare să cunoască, să înțeleagă, să descopere, să participe. Acestea, toate, dintr-o dublă determinare: pe de o parte, împlinire și bucurie personală, ca intelectual insatiabil; pe de altă parte, vocație de profesor, doritor să comunice și să interpreteze. Să nu spunem că în această postură din urmă N. Iorga ar proceda pedagogic, instruindu-ne cu metoda ca într-o lecție de catedră sau într-o vizită de muzeu! Altfel și ceea ce aceste memoriale de călătorie ne pot revela. În ele, N. Iorga ni se dăruiește cu toate faptele și toate valențele personalității sale. Deschid ferestre prin care putem contempla largi întinsuri ale artei, ale istoriei, ale culturii în general.

ION ZAMFIRESCU ■

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ●

menționăm „Memoriile” sale, rămase în manuscris, în care apare, pentru prima oară în literatura noastră cultă, elogiul satului transilvănean, prototip literar pentru o întreagă literatură. Cum se vede peste un veac activitatea lui Timotei Cipariu? Ca aceea a unui cărturar de talie europeană.

ADRIAN MITIȘ ■

Restituire necesară

Propunîndu-și să redea fluxul viu al istoriei noastre literare o serie de restituiri critice indispensabile oricărei culturi, **Revista de istorie și teorie literară** a Institutului „G. Călinescu” a editat recent, ca supliment în cadrul colecției „Capricorn” și sub girul Academiei de Științe Sociale și Politice, volumul memorialistic al lui Vasile Băncilă, **Portrete și semnificații**, a patra apariție tipografică a unei serii coordonate de Zoe Dumitrescu-Busulenga care semnează, de altfel, și prefața actualei ediții îngrijite și adnotate de Ileana Băncilă.

Volumul cuprinde un număr însemnat de eseuri dedicate unor dintre cele mai mari personalități ale vieții noastre culturale, cu destinele cărora filosoful Vasile Băncilă și-a în-

tersectat propria biografie spirituală. Ceea ce unește aceste medalioane ale unor personalități extrem de diverse prin dinamica preocupărilor culturale cum sînt Titu Maiorescu, C. Rădulescu-Motru, Ion Petrovici, Simion Mehedinți, Spiru Haret, Vasile Părvan, N. Iorga, Lucian Blaga, Ion Chi-nezu, Panait Istrati sau Gheor-

ghe Anghel, e preocuparea constantă a lui Vasile Băncilă de-a identifica structurile fundamentale care dau identitate culturală și istorică fiecăreia dintre personalitățile de mai sus. O bogată Addenda cuprinzînd 51 de scrisori ale lui Lucian Blaga către semnatarul cărții încheie volumul cu o avalanșă de amănunte inedite care fac aproape palpabilă pre-

zența poetului și filosofului ardelean în plină actualitate.

Constanta preocupare a lui Vasile Băncilă de a surprinde specificitatea lăuntrică a celor evocați în paginile sale, atît de diferiți ca structuri și domenii de preocupare, de la istoricii Iorga și Părvan la scriitorii Panait Istrati și Lucian Blaga, sculptorul Gheorghe Anghel, Simion Mehedinți sau Spiru Haret, luminoasele portrete individuale pe care le realizează cu talent și farmec stilistic au proeminența unor basoreliefuri care sintetizează în expresivitatea lor complexitatea unei întregi epoci istorice privite în intercondiționarea dintre destinul individual și mecanismele de ansamblu ale culturii. Ceea ce rămîne însă o dominantă a cărții, deasupra profundelor și tulburătoarelor ei evocații, este spiritul patriotic care însufletește fiecare pagină, conștiința fermă că fiecare valoare individuală e o parte din tezaurul de istoricitate al poporului și culturii române.

„A readuce în actualitate cu acest volum pe Vasile Băncilă, scriitorul, — subliniază Zoe Dumitrescu-Busulenga, cu căldura și competența sa binecunoscută în prefața cărții — înseamnă dintr-o dată, a umple un gol, a restitui culturii românești una dintre componentele ei cele mai articulate”.

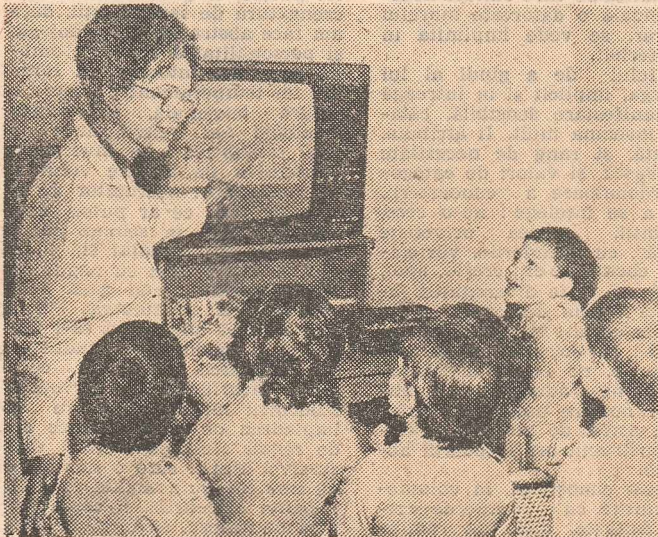
ION ZUBAȘCU ■

Copilăria: întâiul se

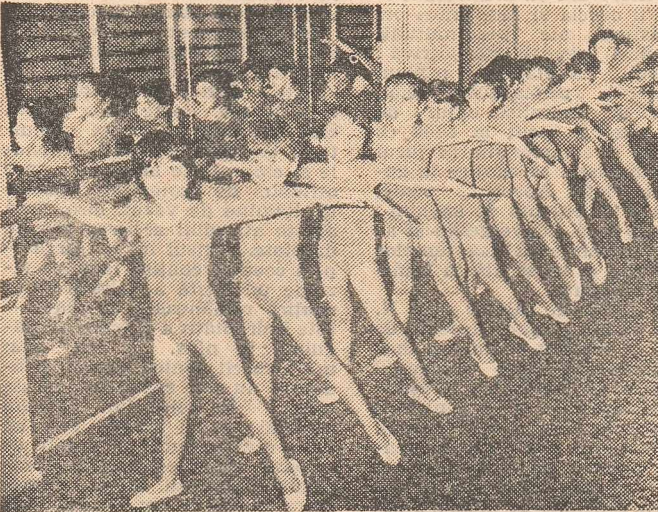
■ Din noianul de argumente și fapte ce atestă grija majoră a partidului și statului nostru față de creșterea și educarea tinerei generații, redăm câteva,

desprinse din statisticile Anuarului 1987 ■ Peste 4,6 milioane de copii primesc alocații de stat ■ 3,7 miliarde lei reprezintă sumele acordate ca ajutoare mame-

lor cu mulți copii. Față de 488 milioane în 1985 ■ 99 la sută din copii vin la lume într-o unitate spitalicească, și supraveghere medicală ■ Circa 82 000

Abecedarul se poate învăța și pe computer

Încercind echilibrul unei cumpene perfecte

Umbreluțe colorate sub care fragile trupuri desenează

O poveste adevărată

„Umbreluțe colorate, presărate cu paiete și confeti, ordonate pe „scena” unei podele. Când tăcerea este spartă de sunetul unei trompete, cupolele liliputane încep a se anima iar de sub ele răsar fetițe sprintene ce-și iau zborul, în ritmul muzicii de jazz, ca niște vrăjite Mary Poppins pe aripile de eter. Stăpinesc atât de bine coregrafia complicată a dansului și notele de pe banda de magnetofon încât urmărea îți sporește când le vezi trupurile fragile și chipurile candid de copii. Micile dansatoare sînt, ce-i drept, de la grupa mare. Sîntem, se vede, la o lecție de „dans cu obiect” într-o grădiniță de copii.

„Faima Grădiniței cu orar săptămînal de la „Avibac” — întreprinderea avicolă Bacău — a ajuns ca o legendă, circula singură prin țară, spusă din gură în gură. Un coleg de redacție a aflat-o în tren, i-a auzit pe doi bărbați vorbind ca despre „ceva fantastic”. Personal, am făcut cunoștință cu ea dintr-un documentar, lucrat cu măiestrie de „Sahia-film” despre AVIBAC, firmă de prestigiu în lumea întreagă. Un film despre a crește industrial păsări și a manipula ingenios ingineria genetică pentru a crea rase pure de curcă și iepuri de casă, începe, paradoxal, cu imagini din grădinița de copii. Mai întâi apar prichindeii și apoi reputatul inginer Petru Plăcintă, directorul unității. Așa începe și așa se sfîrșește pelicula, cu această metaforă, cu această parabolă. Cu o idee și un etalon al muncii la AVIBAC, adică o grijă pedantă pentru toate lucrurile mari și mici ale producției, totul avînd legătură cu totul. E demult demons-

trat că un părinte nu poate să dea maximum la locul său de muncă, nu se poate concentra cu întreaga sa capacitate, atunci cînd copilul său nu are asigurată supravegherea pe întreg parcursul zilei. Deși are 25 de ani de existență, AVIBAC n-a avut multă vreme o unitate preșcolară pentru fiii lucrătorilor săi, fiecare beneficiind de creșele și grădinițele din cartierele unde locuiesc care, de regulă, au program „normal”, pînă la prînz, ori „prelungit” pînă către seară. Fermele sînt însă departe de oras, fapt generator de numeroase învoiri, întîrzieri, adică de ore răpîte muncii, de perturbări în organizarea „ceas” a fiecărui compartiment, loc, post, om. Pe scurt, din beneficiile peste plan s-a realizat grădinița unde copiii, de la 1 la 6 ani, să poată să locuiască și să învețe, de luni pînă sîmbătă să fie educați și instruiți. „Ca la școală” să fie supravegheați și iubiți „ca acasă”. La 1 iunie 1984, au primit în dar casa lor de poveste.

„Este „lux” spun unii vizitatori, privind superficial și întrebînd doar „cît costă?” așa ceva. Dacă bunul gust și rafinamentul intră în categoria luxului, să fie. N-am întîlnit în viața mea de reporter vre-o grădiniță cu pereții nezugrăviți ori cu pardoselile neacoperite de covoraș sau mochetă și cu ferestrele fără perdele. Ei bine, nimic mai mult nu este nici în aceasta de la AVIBAC, decît perdele, mochetă, pereți zugrăviți, scaune, băncuțe, măsuțe, paturi, cearșafuri și pleduri. Dar cum? Ceea ce s-a risipit aici, mai mult decît în altă parte, din belșug, este preocupare, timp, idei, neodihnă, căutări,

frămîntări ca totul să fie funcțional, frumos, sublim, dacă se poate — și iată, s-a demonstrat că se poate. Educator prin profesie și vocație, directoarea unității, prof. Elena Plăcintă, știe ce însemnătate are în formarea unui spirit mediul unde trăiește, decorul acestuia, culorile care îi joacă zilnic sub ochi. De aceea, a pus o rivnă rară în culoarea și ambianța acestui mediu. (Mă indoiesc că vreunul dintre prichindeii care au trecut și vor trece prin lăcașul acesta îl va uita. Că nu va ști, ca adult, să-și armonizeze hainele, interiorul, să nu simtă nevoia de ordine, de frumos, de artă în jurul lui, acasă ori la locul de muncă). Pereții sînt, în fiecare clasă, în fiecare încăpere, în fiecare hol, zugrăviți în tente suave și lor li se subordonează apoi, toate nuanțele restului — mochetă, perdele, draperii, mobilier, pleduri, haine, faianțe, prosoape, chiar periute de dinți. Nu e nimic ostentativ, nu e nimic obsedant, este echilibrul esteticului. E important să spunem că totul e la fel de curat, de ordonat, de strălucitor ca la inaugurare, ca în prima zi. Și cum s-ar putea păstra astfel, 4 ani la rînd, fără muncă, preocupare, strădanie, dragoste ale întregului personal? Personal care nu este mai numeros ca în altă parte, sînt respectate normele în vigoare. La 150 de copii, 10 educatoare și cu directoarea 11. 3 asistente medicale, 2 supraveghetoare de noapte, plus personalul auxiliar de îngrijire. Chiar mai puțin decît în alte unități, deoarece mîncarea este preparată, special pentru copii, la bucătăria unei ferme de producție din apropierea acesteia. Părinții pun cu toții

mină de la mină pentru a se rezolva totul și toate. Directorul este în fiecare zi între copii și se străduiește, ca un bun părinte, să le facă fericită copilăria. Așa a apărut în curtea grădiniței o „năstrușnicie” atât de rivnită și de vișată de vîrstă poveștilor fantastice în era zborurilor cosmice. Un avion (o vechitură de care nu mai avea nimeni nevoie, este acum după restaurare și întinerire cosmetică) „banca de onoare” la care aspiră fiecare prichindel, au acces numai cei buni și toți sînt o dată, de două ori și de zeci și zeci de ori buni într-o săptămîină. În curte au și „dalmățienii”, chiar de-adevăratelea, în cuști, mai adevărați decît cei văzuți pe ecran. Dreptul de a-i hrăni și îngriji miine îl au cei mai buni la lecțiile de clasă azi. La fel cum tot cei mai merituoși, sirguincioși, cumînți, generoși, harnici, îngrijesc, perind, de ferma pitică de pui, aflată nu departe de dalmățieni. Învăță munca părinților, învață mai întâi ce este muncă, apoi s-o prețuiescă și s-o respecte. Lumea copilului este jocul iar jocul este atât de bine gîndit pentru lumea lui de miine.

„E după amiază, cînd sosește în colțul acesta de poveste adevărată. Fac cunoștință, așadar, cu programul de timp liber. Grupa mică A se joacă de-a „jocul mut”. Toată suflarea sorțulețelor de cer tace pe scăunelele ei pitice. În față, Barbă-cot care, cu arătătorul lui atât de mic își cheamă al-sul. Lidia Chirileanu își răstogolește încîntată făptura ei cu păr de soare pînă la el și-i șoptește, dîndu-i mîna: „hai noroc și treci la loc. Să treacă altul în loc”. Dar locul se

plătește cu gajul unei poezii, încît auzim mai ferm cum „o proscuță mititică” se urca pe-o pietricică...” Educatoarea se străduiește să-și facă absența prezenta într-un colț al încăperii. La „mică” B se construiesc castele dintr-o sumedenie de „cărămizi” turnuri și alte „figuri” colorate din material plastic. În altă încăpere (unde, la prînz, erau pătuțuri și se dormea, acum sărite și ascunse pe pereți într-o ingenioasă stucatură) se exersează la pian,

„În colaborare cu profesorii Casei pionierilor și școlilor patriei din municipiul Bacău, profesoara Elena Plăcintă a adus „acasă” numeroase dintre cercurile acesteia. Așa încît, după amiezele sînt, mai ales, ale „cercurilor”. De pian, de limbi străine, de gimnastică ritmică, de judo și, ultima nouătată, de informatică, de mini-comp. Este prima grădiniță din țară dotată cu televiziune integrată și programe de mini-computer. Nu e nici de data aceasta decît o continuare de gînd și de preocupare în a forma și pregăti copiii noștri de azi pentru viața lor de miine. Nu a necesitat investiții speciale din moment ce întreprinderea deține un sistem de televiziune integrată și oficiu propriu de calcul. Grădinița este ca oricare secție a ei de producție (așa cum s-ar cuveni gîndite și privite toate unitățile de învățămînt, de la prescolari la studenți de către întreprinderile patronatoare. Cum spunea un pedagog, niciodată o investiție în copii nu este fără întoarcere, nu este nerentabilă. Se va regăsi miine, înzecit la scară socială). Tînărul profesor de matematică Constantin Adronic i-a fost elev cu 14—

Un al lumii viitoare!

copii sint îngrijiți în creșe; 836 225 de copii frecventează 12 548 de grădinițe ■ Numărul sălilor de clasă este de peste 100 000. Construcțiile

înălțate în anii socialismului pentru nevoile învățămîntului sint echivalente cu 14 orașe noi a cîte 100 000 locuitori fiecare ■ Peste 1 250 000 de pionieri sint

cuprinși în peste 54 700 cercuri tehnico-aplicative, iar alți 940 000 de copii frecventează cercurile pe obiecte de învățămînt.

coregrafie

ani în urmă, acum sint coreografi la elaborarea unui program de pionierat didactic: citirea alfabetului, limbii materne, nu pe tablă și după model, cum au învățat încă dinainte de cei ce le sint acestor copii părinți, bunici, educatori, supraveghetori, îngrijitori, ci după ecran și pe calculator. Au ajuns la litera G, moștelea de om care abia se vede cum o cheamă, apăsă pe butonul aparatului-minune și dintr-un haz nebulos cînd pe ecran apare litera A mare. Pînă la desenează un avion, avioanele albastru din curtea joacă, autobuzul AVIBAC, care se duc ei săptămînal la plimbare prin județ, comuna și să formeze el cuvintele încep cu litera inițială a cuvîntului și astfel ia în stăpînire tîmnașul mai mult și mai bine fructul lui grai matern. Si cei alți, se pornesc a rosti altele, altele o întrecere de cuvinte, clinchete de clopoței, se crucisează în aer.

...Subsolul tehnic al clădirii fost transformat în două săli de sport, un „palat al teatrelor”, un cabinet meteo, un colț al științelor naturii, un colț de ceramică populară... Tevele și conductele vopșite în același stil al locului, au devenit și ele un element de decor, de ambient. Sub ele, într-una din încăperi, pe o scară saltea pătrată, tînuți în friu de profesorul Aurel Chelaru, 16 pusti de-o chioapă în costume de judo-ani, doi cîte doi, cînd le vine rîndul, se salută în cea mai esăvîrșită politețe „extrem-orientală” ca apoi să se ia la rînd. Abia îmi pot ține risul să nu stric seriozitatea unei re de sport, riscînd să mă compromit de-a dreptul în fața concurenților de pe saltea. Lumea asta a adulților, se pare, nu o înțelege nicidecum lumea micuțului Prinț și nici a lui Winnie Pooh... În cea de vis-a-vis e o veritabilă sală de balet. Pe un perete — spaliere, pe celălalt — oglinzi și bară. La bară, fetele cu mutrițe la fel de con-

centrate, stăruind și ridicînd echilibrul unei cumpene perfecte.

Între cele două săli este cea a corpului didactic cu tot soiul de machete ilustrînd povești celebre ale copilăriei, de la Capra cu trei iezi și Ridichea năzdrăvană la Stejarul din Borzești și Povestea Vrîncioarei, moșteșugit lucrute, cu ară lucrate, de către cele 11 educatoare. În plus, o bibliotecă, adusă de fiecare de pe-acasă, cu lucrări de specialitate — metodici, psihologia copilului, pedagogii... și o masă pentru dezbateri profesionale. Aproape toate educatoarele au gradul întâi, ceea ce spune mult și explică multe din ceea ce se vede și se realizează în grădinița cu orar săptămînal de la AVIBAC. Printre altele, faptul că șase dintre lucrările lor de creație didactică (dintre care trei aparțin profesoarei Elena Plăcintă) au fost selecționate și premiate la cea de a V-a ediție a Expoziției republicane de materiale metodice, din vara anului trecut, organizată de Ministerul Educației și Învățămîntului. (Ar fi necesar ca și această excelentă inițiativă pentru învățămîntul românesc, să se finalizeze prin editarea unor culegeri de asemenea lucrări; s-ar constitui o zestre didactică de mare preț pentru generațiile viitoare de educatori, învățători, profesori). La una dintre ele, directoarea, care slujește catedra de 24 de ani, (20 ca profesoară de educație fizică într-un liceu) a așezat un motto (dintr-un scriitor clasic) ce sintetizează superb nu numai un crez, dar și ceea ce se vede și se face aici: „Cea mai bună operă este aceea care se făurește fără nerăbdarea succesului apropiat; iar cel mai nobil efort este acela care își pune nădejdea dincolo de zare”. Atunci de ce să nu arătăm și să nu imităm exemplul de la AVIBAC?

CICI IORDACHE ADAM ■
Fotografii de
ELENA GHERA ■

Cu cît anii se adună, în sufletul nostru rămîne neatins colțul senin al copilăriei, mai luminos, mai în „față”, ori de cîte ori simțim nevoia de puritate absolută.

De aș fi din nou copil, cîte n-aș face!

Aș citi pe nerăsuflăte sutele de cărți care se editează pentru cultivarea sufletului „nostru” de copil, aș merge la filmele care ne învață să gîndim drept și fără tributul conveniențelor... M-aș antrena pe stadioane, aș înota în bazinele sub cerul liber, m-aș lăsa purtată frenetic în scaunele zburătoare din parcuri, aș urca dintr-un suflet munții înzăpeziți, m-aș înnegrii cît suportă pielea, pe plaja aurie, m-aș adînci în copilărești dar esențiale, căutări de formule în laboratorul de chimie de la școală, m-aș înscrie la un curs de calculatoare și poate la unul de reporteri (dacă ar fi), m-aș duce la doctor să-mi controlez dezvoltarea spiritului și a trupului, aș fi o asiduă frecventatoare a spectacolelor de la Tîndărică, mi-aș spune rîspicat cuvîntul în adunările purtătoare de cravate roșii, aș învăța, cît șapte, tot ce ni se dă în clasă și tot ce adaugă, cu bună

știință, părinții, aș merge la concertele să ascult „Voces Primavera” dar și la Ateneu să mă familiarizez cu preclasicii, aș asculta, fără să murmur, toate sfaturile dragii învățătoare, pe care nu o apreciem la întreaga ei valoare decît atunci cînd am devenit adulți.

mianți, despre care, a doua zi, după victorie scriu toate ziarele. Dacă aș fi iar copil, i-aș asculta mult mai mult pe oamenii care au trecut prin copilărie, pe cei care au acumulat o experiență, care știu ce vorbesc, care au puterea să gîndească și să înfăptuiască.

Dacă aș... nu e un condițional nostalgic ci o modestă și nesfîrșită listă a posibilităților copiilor noștri de a deveni oameni întregi, capabili, schimbul nostru de miine.

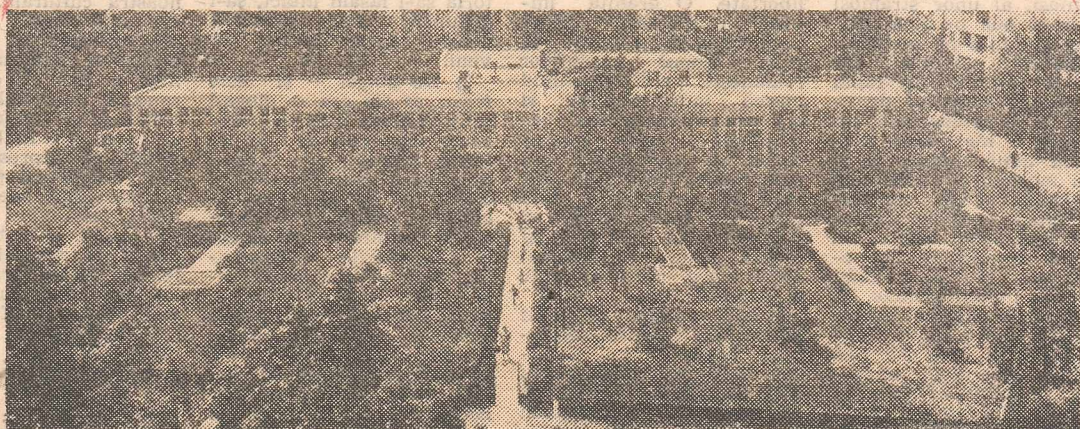
Cu cît porțile sint mai larg deschise, și mai accesibile, cu atît alegerea e mai grea. Azi tractorist — miine cibernetician, azi medic — miine biolog, nu exprimă doar opțiuni trecătoare, copilărești, ci și imensa tentativă a unei palete cu atîtea mii de profesii îmbietoare.

Dragi copii, treceți pe lîngă noi, în rînd cu noi, dacă pasul nostru vi se pare prea lent puteți să începeți să o luați înainte. Și revenind la vîrsta mea, chiar dacă metamorfoza s-ar putea produce și aș fi din nou copil, cu mîntea de acum, eu aș bate tot pe la porțile unei redacții.

CARMEN DUMITRESCU ■

De-aș fi din nou...

Mă întorc din drumul maturului să bat din nou mînea, dar lîngă mine stau combinațiile de logică și memorie, jocurile anului 1988. Dacă aș fi iar copil, aș trăi intens atmosfera concursurilor literare sau matematice, m-aș pregăti, zi și noapte, să ajung printre cei trei-patru pre-

Arsenalului de pediatrie al sectorului 6, al Capitalei, tuțelat de Spitalul de copii „Cotroceni”, i s-a alăturat o nouă policlinică. Pînă de curînd, împărțită în trei localuri, Policlinica de pediatrie a sectorului respectiv și-a adunat toate secțiile în strada Cetatea Histria nr. 12, din cartierul Drumul Taberei, într-un sediu modern și bine dotat pentru diagnosticarea și tratarea micuților pacienți.

Din cei 117 000 de copii, cît reprezintă populația infantilă a sectorului, aici sint îndrumate toate cazurile depistate în teren, de către medicii de medicină generală-pediatrie, pentru precizarea diagnosticului, conduita terapeutică, pentru orientare socială, școlară și profesională. În funcție de problematică, diversă de altfel, bolnavii pot beneficia de asistența medicală a cabinetelor de pediatrie, cardiologie infantilă, ORL cu sală pentru mici intervenții chirurgicale, alergologie, oftalmologie, Nu lipsesc nici laborato-

rii moderne, o sală pentru cultură fizică medicală și un serviciu de fizioterapie. În același local s-a mutat și Dispensarul de copii din micro 7, Drumul Taberei, format din cinci cir-

Cu aceeași grijă am fost sprijiniți și de multe instituții din sectorul nostru, de părinți ai copiilor. Și într-adevăr, de cum îi treci pragul, te imaginezi într-o lume a poveștilor ce transpăre, viu colorat, din strălucirea faianței care îmbracă holurile spațioase, unde razele de lumină se cern prin perdele, alese cu mult bun gust. Un univers creat aici pentru a-i sustrage pe micuți de la gîndul înfricoșătoarei injecții, de care ne amintim cu toții cît ne temeam în vremea copilăriei. Dincolo de ușile cabinetelor, copiii se pot „confesa” și jucăriilor ce îi așteaptă pe birourile medicilor. În curtea, ca o grădină, a policlinicii, pacienții mai zburdă puțin în leagăne sau alte jocuri, în așteptarea consultației.

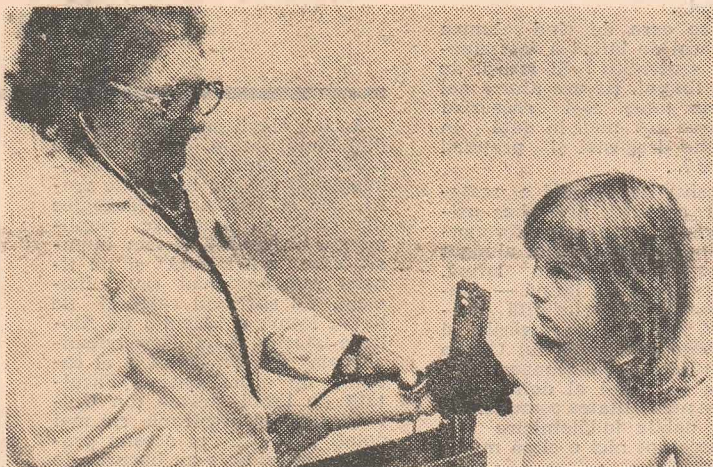
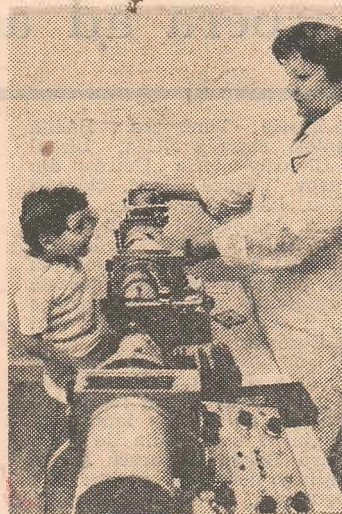
Totul este gîndit, aici, cu grijă părintească, cu drag pentru vîrstărea noastră, ale omului, pentru frumusețea și sănătatea lor.

VICTOR RĂDULESCU ■

Jucării și sănătate

cumscriptii de pediatrie, care acordă asistență medicală, teritorial, în zona în care este amplasat.

„La instalare, întreg colectivul medico-sanitar al policlinicii a pus tot sufletul, ca pentru propria casă, ne spune doctorița Emilia Morar, medicul șef.

Moderne înzestrări pentru ocrotirea celor mici

Anchetă Flacăra „Creșterea limbei românești s-a patriei cinstire”

S-au împlinit 121 de ani de cînd, în mai 1867, la București se convoca „Societatea Literară Română”, ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 121 de ani în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul atîtor valori literare și de gândire filosofică.

Retrăind cu emoție evenimentul atît de important în etitorirea culturii noastre naționale, ne amintim, dintre atîtea fapte și idei de răsune, tulburătorul discurs de „recepțiune” pe care o personalitate a timpului, Ștefan Goleșcu, îl rostea în numele guvernului, punînd în evidență „misii” cu adîncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna: „nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decît aceea de a-și cultiva limba națională, tezaur pe care nu este putere omenească să-l iee de la un popor”. (...) „d-voastră primiți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această sală... și în această zi în care vorbesc inimile tuturor românilor, ce v-ar putea zice guvernul României, ce nu ar fi deja în inimile dumneavoastră? În aceste inimi cetim această

dorință ca Societatea Literară să nu uite nici un minut că depozitul sacru primit de la străbuni, limba, trebuie să-l lăsăm posterității române... întreg și intact.”

Inspirați din această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbateră deschisă tuturor generațiilor despre „creșterea limbei românești”, propunîndu-le drept punct de pornire întrebările ce urmează:

1. În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 121 de ani?
2. Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă?
3. Ce faceți prin truda, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române?

Au răspuns în numerele anterioare: Titus Popovici, G. Dimisianu, Aurel Covaci, Dan Grigorescu, Ilieana Vulpescu, Eugen Barbu, Ioanid Romanescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Beniuc, Ovidiu Zotta, Nicolae Manolescu, Daniel Dimitriu, Romul Munteanu, Marin Sorescu, Edgar Papu, Petru Poantă, Val Condurache, George Alboiu, Dinu Sărau, Eugen Simion, Constanța Buzea, Cezar Baltag, Gheorghe Bulgăr, Fănuș Neagu, Cezar Ivănescu, Ioan Alexandru, Gheorghe Pituț.

Nicolae Dragoș:

„Operă esențială a întregului popor”

1) Fie și o călătorie incompletă prin istoria poporului nostru va avea menirea de a pune în lumină adevărul că dintotdeauna el a avut conștiința că are de apărut nu doar un spațiu geografic, ci și un spațiu spiritual. Purtător pentru vreme al unor tradiții, ritualuri, al unei atitudini personale, specifice față de timp, spațiu, față de cosmos, al unor convingeri definitorii privind relațiile umane și solidaritatea umană, urmaș al unor înaintași, al unor strămoși ce și-au pus pecetea faptei și gândului pe memoria vremurilor, poporul român a dovedit prin fapta sa istorică adevărul de esență al apartenenței nu doar la o moștenire teritorială indiscutabilă, ci și la o moștenire spirituală inviolabilă și de netrăfăcat. Lingă veșnicia Carpaților și a Mării Negre, tot atît de durabilă și de eternă ca ele s-a clădit veșnicia limbii române. Și așa cum o atestă evenimintele, nu o dată dramatice, prin care i-a fost pusă la încercare statornicia, poporul nostru a știut să păstreze și să apere ca pe supremul său tezaur cuvintele limbii române, aceleași pretutindeni, cuvinte ce s-au constituit și se constituie în document al permanenței românești în această parte de lume, în simbol, dar și realitate perenă a idealului de unitate, care a trăit viu în conștiința tuturor, chiar dacă în urma unor grave încercări ale istoriei trupul unic — pămintul românesc — în care se cuprindeau toți româ-

nii, a fost divizat în numele intereselor unor imperii puternice, chiar dacă unii puternici ai vremurilor s-au nutrit din iluzia că jalonînd granițe artificiale s-ar putea realiza în timp o dezmembrare a unei existențe istorice. Dar tot vremea a dovedit că mai puternice decît pohtele de cotorpire, de dominare, sînt moștenirea istorică, individualitatea construită prin acumulări de profunzime ale poporului, idealurile sale supreme de unitate, independență și libertate. O graniță impusă, o divizare vizînd dezbinarea n-au putut să rupă trupul cuvintelor românești, ele rămînînd mereu indestructibile și orientînd conștiințele individuale către marea conștiință colectivă, așa cum apele vizibile și invizibile ce străbat fața plaiurilor de la Dunăre și Carpați și-au purtat și își poartă mereu destinul către mare, reperul unic al drumului lor.

Vreau să spun că mult înainte de cuvîntul Goleșcului clădit pe un luminos sentiment patriotic, au fost numeroase gîndurile născute din convingerea și conștiința că oricîte lucruri i-ar fi jefuite poporului, dacă acesta va ști să-și păstreze neoxidate cuvintele, își va păstra în fapt ființa. Cuvintele fac parte din rădăcina unui popor. Sînt asemenea semînteii, care-și poate în-tirzia germinația, din cauza unor factori conjuncturali, dar care păstrează în adîncul ei acea forță fără egal, menită înfloririi și rodului, atunci cînd vremurile sînt priel-

nice. În pofida vicisitudinilor, a unor dramatice situații conjuncturale, poporul nostru și-a păstrat, nelăsîndu-le înstrăinate sau alterate, semînteile menite duratei — cuvintele. A făcut-o în gema-le sale creații anonime, a făcut-o prin lumații croniciari și înainte-mergători intru spirit. A aflat în testamentarele opțiuni ale unor cărturari exprimarea concentrată a credințelor sale fundamentale. A avut șansa unor strălucite spirite, care au înălțat limba română în spațiile unei demnități de cristal. A avut șansa existenței geniale a lui Eminescu, prin care, într-un moment de sinteză de dimensiuni cosmice, limba română a îmbrăcat haină de sărbătoare, născîndu-se a doua oară. A fost, este și va fi certificatul suprem de permanență al poporului. Este tezaurul pe care l-au păzit și l-au păstrat generațiile de pîia la noi, pe care avem datorită să-l lăsăm intact, să-i adăugăm noi străluciri pentru generațiile ce vor veni.

2) De obicei — și este firesc să fie așa — elogiul se îndreaptă meritat către acele personalități ale istoriei, științei și culturii care, prin fapta, gîndul și opera lor au adus contribuțiile esențiale la înălțarea cuvîntului românesc în orizonturile perfecțiunii. S-ar cuveni poate, într-o dezbateră atît de cuprînzătoare, cum este cea găzduită sub generosul generic al rubricii de față, să adăugăm faptul că un monument de măreție de necuprins cum este cel al afirmării într-o desăvîrșire a limbii române este nu doar opera unor mari chemați, ci și a unor mereu demne de prețuirea noastră destine anonime. Limba română este opera esențială a întregului popor. La edificarea unui asemenea monument etern mare sau mică, orice contribuție își merită admirația, prețuirea, elogiul. A o păstra în întreaga sa strălucire, a ajuta să nu-i fie diminuate forța de

iradiere, capacitatea de nuanțare, expresivitatea subtilă, umanismul vădit în adîncul cuvîntului românesc este marea datorie a prezentului, constituindu-se într-un act de veritabil patriotism. A-i aduce atingere, a o lăsa nepăzită pe seama unor stricături de limbă, a nu veghea ca prin toate mijloacele să rămînă mereu vii cuvintele, să fie îmbogățită în logica și spiritul ei limba poporului, a în-tirzia cu obtuzitate înatitudini conservatoare ori a incuraja cu lejeritate un novatorism fără rigori ar echivala cu un act de nedreptate, voit sau nevoit, făcut față de suprema noastră avuție. Ne-au lăsat ca pe un legat de neocolit acest îndemn toți înaintașii noștri, fie că opera lor s-a înălțat în zările genialității ori s-a hrănit la flacăra unui talent modest, și avem temeiuri, condiții să-l urmăim, aducîndu-i dovada devotamentului: fapta noastră culturală. Prin ce are mai bun literatura, arta de azi, se ilustrează edificator adeziunea organică a culturii contemporane, a făuritorilor ei la testamentul mereu actual al „creșterii limbii românești”, ca expresie esențială a cinstirii patriei. În numele unui asemenea generos testament și-au dăruit viața cuvintelor marilor corifei ai culturii naționale, se afirmă prin opere luminate, între altele, de cultul față de frumusețea și autenticitatea cuvîntului românesc numeroși autori contemporani.

3) Copleșit de impunătoare tradiție a culturii românești — o cultură cu o mereu pregnantă conștiință de sine, dar în permanență deschisă mesajelor culturilor lumii — mă străduiesc să nu las cuvîntul să-mi trădeze gîndul și sentimentele, să-și afle fagașe, oricît de modeste ar fi, în plaiul atît de primitor și atît de vesnic al existenței românești.

Cred profund în metafora care a făcut din cu-

vinte semînte nemuritoare prin care anotimpurile vieții sînt fără de sfîrșit, prin care ne înțelegem rădăcinile așezate

în adîncurile vremurilor ce-au fost și ne înțelegem deopotrivă roadele așezate și ele în adîncurile vremurilor ce vor veni.

Corneliu Sturzu:

„Aiei și acum”

1) Îngăduiți-mi să încep povestea fraților Golești cu o amintire din copilărie. Erau anii de răstărie ai războiului iar părinții mei găsiseră adăpost în satul Vrancești (astăzi Văleni-Podgoria) la cîțiva kilometri de Golești. Eram în clasa a treia primară dar tîn bine minte drumul acela străjuit de plopi seculari care duceau către conacul Goleștilor împrejmuit de un parc care mie mi se părea imens și unde îmi plăcea să mă joc. Era un conac care semăna cu cel de la Pașcani ori Mircești.

Noi, moldovenii, am fost primiți de localnici cu bunăvoință, ospitalitate dar cu un fel de suspiciune, pentru că venirea noastră le stricase oarecum rînduiriile.

Sătenii din comunele de primprejur priveau conacul, cam păgînit, după cîte îmi aduc aminte, cu respect și venerație. Atunci, într-a treia primară, am aflat că acolo, la conac Dinicu Goleșcu înființase prima școală sătească din Muntenia unde, așa cum scrie G. Călinescu, „copiii trebuiau să aibă numai mijloace de hrană și n-aveau a se în-griji pentru lăcaș și învățătură”.

De abia mai tîrziu, în anii studenției, am cîlit

despre faptul că a fost unul dintre fondatorii, în 1827, ai „Societății literare române” din care făcea parte și Ion Eliade Rădulescu. Se născuse un fel de Academia românească sui generis.

A fost și rămîne un moment deosebit de important pentru cultura noastră națională pentru care trebuie să le purtăm o veșnică recunoștință.

2) Eu nu vîd Academia ca un fel de conclave care emite decizii și sentințe obligatorii în domeniul lingvistic ci ca un for dinamic, permeabil la tot ce se întîmplă cu limba română în evoluția ei firească, în concordanță cu însăși evoluția societății. Avem admirabili specialiști în acest domeniu care știu să impună acele norme de vorbire și scriere conform cu neolatinitatea cuvîntului românesc. Nu sînt specialist în gramatică sau fonetică. Dar există, dîncolo de teorii mai mult ori mai puțin sofisticate, un simț al limbii materne care nu te înșală niciodată.

3) În ceea ce mă privește, ca toți scriitorii autentici (pentru că mai există și impostori într-ale scrisului) mă străduiesc să mă fac înțeles de concetățenii mei aici și acum, mai exact spus, între frontierele limbii române.

Anchetă organizată de AURELIAN T. DUMITRESCU

Dascălul de latină. Aproape niciodată foarte tînăr, încercat de o experiență care nu vine neapărat cu vîrstă, ușor desprins de contingentul mîrunt, prin aspirații pe care adolescentul le percepe fără să le priceapă încă și, deci, luptă instictiv împotriva aparențelor lor constrîngătoare. Dascălul de latină, sever, în fond sentimental, de o sensibilitate blîndă în marmura impozantă a erudiției...

De ce oare de cînd lumea profesorul de latină a fost sinonimul severității? Și iarăși, de ce, cu timpul, fiecare dintre noi ajungem totuși să-i reasezăm amintirea tot mai în față în ierarhiile dragostei și prețuirii noastre?...

Ofensiva irepresibilă a matematicii, a fizicii, presiunea psihologică a nevoii de performanță a timpului nostru au alungat imaginea dascălului de latină, atmosfera orei de latină — așezată parcă într-o înfinită primăvară la care conjugările și declinările din limba lui Cicero ne împiedicau să ajungem — undeva în raftul al doilea. Cel puțin în mentalitatea comună. Și totuși, nobila indeletnicire nu și-a interupt nici o clipă menirea: ne aflăm la sfîrșitul primului an al învățămîntului mo-

dern în care, la nivel național, s-a organizat concurs școlar la limba și literatura latină. Inițiativa forurilor din domeniul învățămîntului consolidează astfel, prin mijloace noi, o tradiție extrem de importantă, revenind, iată, asupra importanței și a rolului formativ al studiului acestui obiect.

școlar, care le-a îngăduit participarea la Concursul internațional de limbă și literatură latină din Italia, Arpino — „Certamen Ciceronianum Arpinas”. Șase elevi (Popescu Barbu, clasa a XI-a, Liceul „Zoia Kosmodemianskaia” București, Ungureanu Dan, și Tăra George, clasa a XI-a, Liceul de filolo-

Ca întotdeauna, cei șase „internaționali” au avut un dialog cu ministrul învățămîntului, Ion Teoreanu, la întoarcerea din Italia. Acest început, într-un domeniu de performanță în care școala românească nu s-a înstruit în chip deosebit în ultimele decenii, valorează cît o revelație: limba latină este privi-

dii — căci probabil că aceasta este valoarea prezenței lor la Arpino. La fel și ceilalți, care au revenit îmbogățiți nu doar de bucuria unor rezultate bune, ci și de o experiență pe care o vor transmite „antrenorilor” promișilor din anii viitori.

Astăzi, dascălul de latină nu este nici mai sever nici mai puțin sever decît alții, într-un timp în care calitatea trebuie să primeze. Poate că profesora Maria Morogan, de la „Zoia Kosmodemianskaia”, care s-a ocupat cu multă dăruire de pregătirea celor șase (și nu numai!) sau prof. univ. Alexandru Mircan, de la Universitatea din București care i-a și însoțit în Italia nu pot fi puși tale quale alături de portretul robot de la începutul acestor rînduri. Ceea ce stăruie însă în spatele cuvintelor — competența, dragostea pentru profesiune, deschiderea culturală vastă, harul de magistr, fără de care nimic nu se ridică în școală — rezistă cu siguranță, oricîrei comparații.

Este un început admirabil. Un început de tradiție, dacă accepțăm paradoxul. Or, învățămîntul românesc s-a sprijinit, se sprijină și se va sprijini întotdeauna pe tradiții durabile.

TANIA RADU

Per aspera ad astra

Astăzi, elevii pasionați de studiul limbii latine (cea mai mare parte aparținînd claselor de filologie-istorie din liceele de profil, dar și liceelor pedagogice din țară) se pregătesc suplimentar în același sistem intensiv care „antrenează” și pe tinerii matematicieni sau fizicieni. Cu sprijinul catedrei de limba latină a Liceului de filologie-istorie „Zoia Kosmodemianskaia” din București și al catedrei de specialitate a Facultății de limbi străine din Universitatea bucureșteană, cei mai dotați „latinisti” ai acestei promoții, de pildă, s-au bucurat de o excelentă perfecționare, în trimestrul al III-lea al acestui an

gie-istorie Timișoara, Bădilă Daniela, clasa a XII-a, Liceul de filologie-istorie „Unirea” din Brașov, Vasilca Elena, clasa a XII-a, Liceul pedagogic Constanța, Amihăfesei Carmen, clasa a XII-a, Liceul pedagogic Suceava) ne-au reprezentat cu cîteva zile în urmă la această prestigioasă competiție care a reunit 427 de elevi din 14 țări ale Europei.

România este astfel prezentă pentru a doua oară la Arpino. De această dată însă copiii români au revenit cu lauri: un premiu II și medalia de aur pentru Barbu Popescu și o mențiune de onoare pentru Dan Ungureanu.

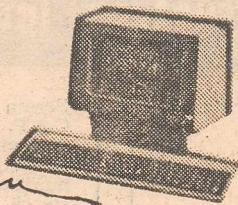
tă în acest moment ca un important mijloc de formare intelectuală, ca o cale de acces, practic de neîncercat, către valorile culturii universale în aria care ne cuprinde — cea latină.

„Chiar și fără premii, participarea noastră la Arpino ar fi fost extrem de însemnată pentru noi. Am stat de vorbă cu elevii italieni și de alte naționalități, am fost reciproc interesați de sistemele de învățămînt ale țărilor noastre, am înțeles, o dată mai mult, că beneficiem de un climat de pregătire intelectuală extrem de coerent, de eficient”. Dan Ungureanu a avut multe de spus despre această călătorie de stu-

atelier literar

Dan Emilian Roșca

Dan Emilian Roșca — Timișoara. Tocmai pentru că vă cunoaște volumul **Arhipelagul pasivilor** (Editura „Flacăra”, 1985), computerul a trecut sub tăcere multe dumneavoastră plicuri so-site în „Atelier”. După acest debut editorial, sin-teți, cum se spune, un consacrat și nu mai aveți decât posibilitate să vă clasicizați... Vă mulțumim pentru exemplarul trimis.

Diana Anghel — Roman. Sinteti la vîrsta cînd credeți că un cuvînt poate spune orice, iar două mai mult decît tot. Mai tîrziu veți descoperi că nu-i chiar așa, că, uneori, oricît ar fi de multe, nu spun nimic.

Teodora Georgescu — Buzău. Trimiteți zece poeme pentru zece note — „de la unu la zece”, cum ziceți dumneavoastră. Computerul a notat cu 5 **Fapt divers** și cu 6 **Relief**. Restul e sub. Asta fiindcă ați vrut note. Publicabile sînt cele cu 10.

Matei Popescu — Rim-nicu Vilcea. Reținem din ce ne-ați trimis, ca să vadă și alții: „Și de n-ar mai fi iubiri pe Pămînt (.) / n-am să pot pentru ele să cînt (.) / Căci mî-năbuș și-ncep chiar să plîng, / mai din suflet, mai din ochiul cel sting”. Doriți un răspuns scurt: da sau ba. Pentru dumneavoastră „da”, pentru computer „ba”. Dacă aveți baltă bună, duce-vă-ți la pescuit.

Horia Avram — Tirgu Mures. Noi nu „valorificăm” poemele după posibilități. Ceea ce ne-ați trimis dumneavoastră e bine scris și, uneori, chiar interesant. Dar, exact prin aceasta, lăsați impresia că aparțineți altui continent; în orice caz, sinteti dator poeziei nord-americane dintr-o perioadă care n-a lăsat poezi mari. Întrebați-vă, e bine s-o faceți, cîl servește ceea ce scrieți și veți des-

coperi de ce nu „valorificăm” astfel de poeme.

Dumitrescu Marcela — București. Poemul dedicat bunicii e frumos și va fi și mai frumos dacă i-l veți trimite chiar ei. Pe celălalt, cum se intitulează **Streine**, nu știm unde l-ați putea trimite.

Rugină Mihaela — Tirgoviste. Vă invităm după pom. Și nu vă veți regăsi nici în oglindă dacă veți continua să credeți că poezia e doar o destăinuire de stări sentimentale prefabricate. Nimic publicabil din ceea ce ne-ați trimis.

Carla Maximilian — Ploiești. Ați trimis un plic cu poeme și nu ați primit nici un răspuns. „Una din două — sunetei dumneavoastră —: ori n-a ajuns, ori n-a meritat acest răspuns”. Mai sigură e a doua situație.

Duică Ionel — București. Sintem convinși că vi se va acorda un loc de muncă după pregătirea pe care o aveți. Nu trebuie să dramatizați, ci doar să vă cereți acest drept. Poemele, chiar dacă ne avertizați că nu mai aveți altele, nu sînt publicabile. Reproducăm, totuși, unul din ele, în speranța că-i veți găsi singur un titlu: „Stau într-un vișin / și mîncîc vișine / va veni iarna / gîndesc / în liniște / mă cuprînde / o bucurie / sălbatică”. Dacă stați în pom, vă puteți sălbătici.

Anastasescu Vintilă — București. Intenții laudabile, nu și concretizarea lor. Dacă dumneavoastră scrieți că „sufletul dacului sună ca o vioară Stradivarius / între Siret și Dunăre”, să nu credeți că emoționați pe cineva. Nici pe Stradivarius. Cu atît mai puțin pe un dac...

Sterpu Cezar — Sibiu. E posibil, cu trecerea timpului (mult timp!), să ajungeți la poezia medita-tivă pe care o căutați. Eșurile, indiferent na-

tura lor, nu intră în atenția „Atelierului”.

Rub Traian — Tulcea. Sinceritatea și rostirea directă, pe care computerul vi le recunoaște, nu sînt suficiente pentru a realiza un poem bun. Nu poate să vă spună ce mai trebuie pentru că ar fi prea simplu pentru dumneavoastră și prea complicat pentru el.

Sorina Stănescu — Pitești. Mai aveți mult de mers pînă la poezie și merită să continuați, dar numai dacă simțiți că nu puteți altfel. Dintre poezi preferați, rămîneți cu Blaga.

Mergea Ovidiu — Epureni. Vaslui. Nimic publicabil: dumneavoastră nu faceți decît să mergeți în urma poeziei populare și să culegeți ce cade pe de lături; dacă ați merge înaintea ei, aceasta ar lua-o în altă parte.

Tofoleanu Ștefan — Alba Iulia. Cu mai mult efort, cu mai multă economie de cuvinte, **Privighetoarea**, această „prezență vie, înălțătoare, / în poiana cu flori a iubirii eterne” (altceva ar fi fost dacă ați fi spus „eternel iubiri”), ar fi devenit publicabilă. La fel, **Insingurată, cum ești**. Dumneavoastră vă apropiați de lucruri frumoase, dar din ce sinteti mai aproape din ce le vedeți mai puțin.

Otvos Edgar Alexandru — Cîmpia Turzii, Cluj. Încercînd să faceți, deopotrivă, în același text, și poezie și filozofie, le pierdeți pe amîndouă. Sigur, se poate. Dar nu de dumneavoastră.

Sălăgean Tudor — Cluj-Napoca. Frumoase **Calul roșu**, **După băta-lie**, **Pseudo baladă**, dar nu le reținem: dumneavoastră puteți mai mult. Vă așteptăm.

Mihai Pesim — Drobeta Turnu Severin. Ci-

tim: „Locuiesc / Pe Calea Lactee / la numărul trei / Căutați-mă / și mă veți găsi / în locuința mea / provizorie”. Computerul n-are nici o conexiune cu Calea Lactee. Dacă vă simțiți bine acolo, stați liniștit.

Pavel Răduțeanu-Far-chete — Dej. Vă mulțumim pentru aprecieri și urări. Poemul, o știți și dumneavoastră, nu-i poem.

Voiculescu Vicențiu — Tirgoviste. Cele două poezii nu sînt „apte” pentru a fi expuse oamenilor prin cadrul revistei noastre.

Valentin Mustață Bo-tez — Hunedoara. Computerul vă trece cu vederea „ortografia și punctuațiile”, dar nu și jocul cu poezia: „Cîntă corul de broscuțe, / jos în baltă, în noaptea albastră; / Cîndurile de răzuste / au tras frunze la fereastră”. Nu cumva era vorba de un greier?

Edith Györfi — Sibiu. Înainte de a vă dedica poeziei, dedicați-vă lecturii: veți descoperi singură, dacă aveți simț critic, punctele slabe. Textele trimise nu îndreptățesc multe speranțe.

Ionescu Florin — București. Da, de la ultima prezență în „Atelier” ați mai crescut. Dar nu și ca „valoare poetică”.

Mai trimiteți: Doina Negoiță, Achim E. Alexandru și Musa Nicolae — București; **Florentina Trentea** — Rîmnicu Sărat.

Deocamdată nu: Mă-dalina Manole, Alina Andrei, Adam Răzvan și Andrei Vasile — București; **Botezatu Dan** — Botoșani; **Tania Crișan** — Craiova; **Dima Georgela** — Călărași; **Marcela Anghel** — Buzău; **Valentin Vasilescu** — Tulcea; **Lăleșcu Ioana Li-liana** — Craiova; **Paul B. Ladislav** — Tirgu Lăpuș, Maramureș; **Stoica Valentin** — Buzău; **Nichita Nicolae** — Fierbinți, Ialomița.

Nu vă pierdeți timpul: Ploșeanu Titus — Bacău; **Palade Ion Cornel** — Căbești, Bacău; **Cătălina Șerban** — București; **Stan Letiția** — Brăila.

DARIE NOVĂCEANU ■

Eterna zămislire

Mă urmărește umbra tinereții, ținîndu-se de mine, pas cu pas, dar altă umbră, stinsă, fără glas mai pipăie și sprijină pereții.

O însoțesc un timp, apoi o las să sfredească fumuriu cetii, prin aerul ce-l spintecă creții, cînd simt festivalul marelui popas!

Mă circumscriu în cosmice spirale, trecînd mai sus de bezna fulgerată, itinerar de spații siderale,

dar nicăierea Viața nu s-arată. Din Terra doar pulsează zvon de lire, perpetua, eterna zămislire...

Vulnerant omnes...

Am răscolit tot necuprînsul zării, cu ochii-n neîncetată căutare, din stînci semețe, n-larg de-albastră mare, pînă m-ajunse timpul întomnării.

Speram într-o divină fulgerare, să-mi lumineze pasul evadării, să nu mă prindă clipa-nsingurării pe drumul care duce spre-nnoptare.

Nu m-au înspăimîntat, umblind prin vreme, nici viscole, nici arșițe supreme, cît ruginitul Ornic, ce-și ascunde,

ca frigu-n sloiurile translucide, eumplitul adevăr despre secunde: „Toate rănesc, dar ultima ucide!”

Sonet nostalgic

Spre țărîmul însoțit al tinereții, cînd sună iar aducerile-amînte, lacrima-n pleoape-i trandafir fierbinte și-n tălpi spin rece roua dimineții.

Curînd însă, lăstunul meu — cuminte, în cuibul cald —, l-or troieni nămeții. Și alții vor rosti frumosul vieții, din mult tăcutele-mi cuvinte.

Eu spre trecut, ca riul spre izvoare, mă-ntorc cu gîndul și visarea, știînd ce-nseamnă iarna și ninsoarea...

Va ninge, știu. Va ninge cu uitare, însă din lut, de dîncolo de moarte, va răsări Sonetul, ca-ntr-o carte!

Elogiu sonetului

Mă-nchin în fața ta, ca într-un templu împodobit cu bronzuri și odoare și-aidoma vestalelor fecioare, vin să-ți slujesc și-adînc să te contemplu.

Mă doare cînd fanatici, de exemplu, încearcă să dea altă-orientare acelor paisprezece coridoare, prin care-ți plîmbi strălucitorul péplu.

Iar cînd mimînd, reformatorii vrură să-și lase-amprenta lor în piatra-ți dură, din glorie-necercînd să-și facă parte,

ca un soldat, în veșnica-i armură, ți-ai dus o clipă degetul la gură și i-ai lăsat să treacă mai departe.

OVIDIU CONSTANTINESCU ■

La Casa pionierilor din Bîrlad, în imediata apropiere a Școlii de muzică și artă plastică — unde elevii își cizează inocența adăugîndu-i precizia științei și rafinamentul stilului, — funcționează de cîțiva ani buni cenaclul **Cîreșarii** care tipărește periodic cea mai copioasă revistă școlară a țării și care, evident, nu se putea numi decît **Revista Cîreșarilor**. În paginile ei, cele mai noi creații ale copiilor de la cele 11 școli din oraș, performanțele lor, experiențele și îndrăznelele pe terenul miniat de surprize al expresiei poetice sînt fixate ca într-un jurnal colectiv al imaginației astfel încît dacă un arheolog al viitoarelor milenii de civilizație terestră ar fi să reconstituie profilul acestor locuri numai după „documentul istoric” al revistei **Cîreșarii**, el ar avea surpriza — să constate că locuitorii acestor meleaguri erau atît de avansați în științe și arte încît descoperiseră încă de la sfîrșitul mileniului II limbajul universal al întregii materii.

Întrii în atelierul de creație al **Cenaclului Cîreșarii** și abia dai „bună ziua” că imediat se revarsă asupra ta o avalanșă de imagini care-ți pun în alertă colecția de locuri — comune a vorbirii curente. „Timpul ajunge la ceasul dintre stele” — îți spune Denisa Grădinaru în loc de răspuns la salut, „copacul caută pasărea”. Te așezi într-un colț, sfîșios și emoționat, ca la un examen pe care nu știi dacă-l vei trece și realizezi că elevii repetă, recitînd versuri, pentru spectacolul pe care-l vor da în fața scriitorilor din toată țara invitați la Concursul de creație, veritabil festival de creativitate organizat de Consiliul județean al Organizației Pionierilor în grădina Cîreșarilor, și aflat acum la prima sa

ediție, însă versurile recitate nu seamănă cu nimic din ce se poate auzi la obișnuitele serbări școlare. „Mașina a ris ca o piatră tipărind constelațiile” — spune Carmen Iancu — o voce sigură care știe ce spune și simte cuvintele dinăuntrul lor. Dar iată și citeva versuri ale Danielei Dumitru: „Arborele are un limbaj pe care frunza nu-l înțelege și totuși cuvîntul înțelege limbajul frunzei. Pianul cîntă un cîntec fantastic cu care deschid zăvoarele copacilor”. Apoi vin la rînd Tatiana Manolache, Maria Olaru și Mioara Dobre — singura care recită din... Shakespeare. Așa-

Zodia Cîreșarilor

dar, marele dramaturg între copiii creatori din Bîrlad. Nici nu se putea imagina o mai bună vecinătate!

Condus de taciturnul poet Cristian Simionescu, nu de mult încununat cu premiul Ununii Scriitorilor pentru cartea sa „Maratonul”, cenaclul **Cîreșarii** este un exemplu de performanță realizată atunci cînd la pupitrele laboratorului de creație al copilăriei se află un creator de valoare. Cred că fiecare poet adevărat ar trebui să se înconjoare de copii, să experimenteze noi tehnici de creativitate și să ajungă în cele din urmă un specialist în domeniul imaginației, ingeniozității, al viitorului. Atîta imprevizibil, joc și disponibilitate au creațiile **Cîreșarilor** încît n-ar fi exclus ca într-o bună zi meleagurile natale ale prozatorului Constantin Chiriță să se

ridice în aer ca o nacelă fantastică a norului de baloane colorate care este cenaclul lui Cristian Simionescu.

Este însă de-a dreptul tulburător faptul că textele **Cîreșarilor** au cucerit deja un stil, un sunet specific al lor, marca unei școli de imaginație care face ca o creație a unui copil din Bîrlad să fie recunoscută dintre cîncizeci de poeme diferite ale altor copii din țară. Este lucrul cel mai greu de dobîndit și în același timp, idealul spre care ar trebui să tindă fiecare cenaclu de crea-tivitate.

Ce dă originalitate școlii de poezie din Bîrlad? În primul rînd disponibilitatea absolută spre joc: lucrurile lumii nu mai sînt delimitate de forme, materia întreagă e o plasmă ce se organizează instantaneu pe liniile de cîmp ale spontaneității absolute, copilul este singurul demiurg într-o lume în care cuvintele au capacitatea de a domina și reprezenta realul, de-a coincide perfect cu energetismul fluid al materiei. Dispar toate hotarele, în toate direcțiile, nu mai există sus și jos, înăuntru sau afară, real sau imaginar, viu sau mort, parte sau întreg, lumea își redobîndește în creațiile copiilor unitatea pierdută, nostalgia unui ideal primordial redevine realitate certă, copilăria se luminează în versurile lor ca singura zonă a universului în care materia se recunoaște pe sine ca totalitate, ca timp fericit al iubirii, al unei perpetue regenerări de forme și potențialități eterne.

Acesta este cu adevărat copilul: un reprezentant al cosmosului pe pămînt, un mic prinț sosit din largul materiei universale.

ION ZUBAȘCU ■

La Opera română

● În rolul Odette-Odillia va debuta vineri 27 mai, la ora 18, Cristina Teodorescu-Palade. Alături de ea, mai semnalăm în **Lacul lebedelor** pe Ștefan Bănică, Tiberiu Almosnino și Mihai Tugearu. Dirijează Constantin Petrovici.

Carol Litvin

● În **Nabucco** de simbătă 28 mai (ora 18), alături de Nicolae Urdăreanu și Lucia Tibuleac, apar Gabriel Năstase, Dan Zancu, Veronica Gărbu, Paul Basacopol, Nicolae Andreescu, Cornelia Angelescu. La pupitru Cornel Trăilescu.

● În matineul de duminică 29 mai (ora 11), cu **Frumoasa din pădurea adormită**, vor dansa: Roxana Colceag, Mihai Babușca, Leda Popescu, Irina Roșca,

Cristina Opincaru (cîntă în prînzeta Florina) și Gabriel Opincaru. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Duminică seara, la ora 18, **Otello** de Giuseppe Verdi. Alături de Anatol Covali, Sanda Sandru, Nicolae Urziceanu și Florin Diaconescu, mai semnalăm pe Nicolae Andreescu, Adrian Ștefănescu, Alexandru Moisiuc, Ion Grigorescu, Lucia Cicoră Drăgan. Dirijor: Carol Litvin.

● În conducerea muzicală a lui Constantin Petrovici, luni 30 mai, la ora 18, **Evgheni Oneghin**, scene lirice de P.I. Ceai-kovski. În distribuție: Monica Teodorescu, Lucian Marinescu, Mihaela Agachi, Dan Zancu, Ștefăniță Lascu, Lucia Becar, Veronica Gărbu, Ion Grigorescu, Alexandru Moisiuc, Nicolae Bratu.

● Marți 31 mai, la ora 18, ca încheiere a Festivalului Verdi-Ceai-kovski, va fi prezentat publicului concertul **Arii și duete celebre din opere de Giuseppe Verdi**.

● Miercuri 1 iunie (ora 18), concertul **Artu Florescu** și invitații săi. Își dau concursul Eugenia Moldoveanu, Elena Simionescu, Maria Slatinaru, Sanda Sandru, Adriana Alexandru, Emil Iurașcu, Alexandru Moisiuc, Angela Burlacu, Andreea Iacob, Iulia Isaev, Dorina Cheșei, Gladiola Nițulescu, Gabriel Alexandrescu, Dumitru Trandafir. Dirijor Carol Litvin. Regizor Hero Lupescu. Prezintă Artu Florescu.

● Joi 2 iunie (ora 18), **Carmen**. În distribuție: Mihaela Agachi (Carmen), Gabriel Năstase (Don José), Dan Zancu (Escamillo), Cornelia Angelescu (Michaela). Dirijează Carol Litvin.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Deși scrisoarea cititoarei noastre Elena Dabija din Buzău, prin care sesizează unele aspecte neconforme cu disciplina comercială în activitatea gestionării Petre Nistor din localitate, este de fapt o vedere care conține doar câteva rinduri, ancheta Comitetului municipal Buzău al P.C.R. a fost amplă și temeinică. În urma acesteia, gestionarul a fost sancționat, retrogradat și i s-a schimbat locul de muncă.

■ Citind articolul nostru, „Tutunul, patimă și infern”, Costică Crețu din Popricani — Iasi s-a mai speriat o dată de urmările acestui nefast obicei. Și bine a făcut, zicem noi. Vrînd să se lase de fumat, a umblat prin toate magazinele Plafar din Iasi să cumpere planta numită Pedicuță, recomandată ca un miraculos adjuvant. I s-a spus că n-au primit niciodată această plantă, ea fiind trecută doar în nomenclator. Unde ar putea s-o găsească, este întrebarea pe care ne-o adresează. Deși nu se prea obișnuiește, măturisim că nu știm. Și noi tot la Plafar am fi căutat-o. Dacă cineva cunoaște o altă sursă este rugat să ne scrie.

■ Direcția Farmaceutică și a aparatului medical din Ministerul Sănătății a dispus livrarea prin Oficiul farmaceutic Bacău a medicamentelor de care are nevoie Nicolae Pușcașu din Târlita — Bacău.

■ I.C.A.B. informează Asociația de locatari din str. Colței 42 că apa nu urca la etajele I și II din cauza unei defecțiuni la vana Dn 100 mm a conductei de apă potabilă. Vana a fost reparată.

■ Consiliul popular al Sectorului I al Capitalei, la sesizarea lui Vasile Militaru din str. Polizu Gheorghe 2, a intervenit la I.C.E.D. București pentru urgentarea lucrărilor de devieri rețele. De asemenea s-a intervenit la I.C.A.B. pentru remedierea defecțiunii în aprovizionarea cu apă potabilă. La I.R.E.B. pentru montarea unor corpuri de iluminat în vecinătatea imobilelor și la I.S.B. pentru ridicarea gunoaielor menajere. Întrebarea este de ce Consiliul popular trebuie să facă intervenții pe lângă niște întreprinderi care au atribuții de serviciu precise privind asigurarea unei vieți civilizate cetățenilor.

■ Mă numesc Cătălin Radu, domiciliu în Pitești, aleea Războieni nr. 11 și sunt invalid de gradul 0, neputîndu-mă deplasa decît cu ajutorul unui cărucior.

Citind revista dumneavoastră din 29 aprilie, am găsit la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” scrisoarea tovarășului Nicolae Prisnel din Ploiești, în care se pune problema achiziționării unui autoturism Trabant-hycomat, achiziționare îngreunată de faptul că acest tip este din import și sugestia dumneavoastră referitoare la adaptarea unui autoturism de producție indigenă.

Vreau să vă informez că o astfel de adaptare s-a și făcut la Institutul de subingineri din Pitești. Un colectiv aflat sub conducerea tovarășului dr. ing. Vasile Dumitrescu a pus la punct automobilul Dacia H, destinat persoanelor handicapate. De un an de zile mă aflu în posesia unui astfel de model și tin să vă spun că sint foarte mulțumit de el. Conducerea lui este ușoară, este sigur (de altfel a și fost omologat la I.C.S.I.T.A. Pitești) și fiabil.

■ I.T.A. Suceava a rezolvat favorabil cererea lui Mihai Conbiș și a celorlalți 800 de consăteni: „Conform mersului de autobuze în valabilitate se asigură în prezent, atît dimineața cit și la prînz, transportul elevilor la și de la școala Bobeica, precum și seara pentru transportul unor călători ocazionali”.

■ Deși blocurile 34, 35, 35 bis, 36 și 37 din cartierul Berceni-Oltenița al Capitalei au fost date în folosință în anul 1981, Brigada 2 (condusă de inginerul C. Mărgăritescu) a I.A.C.E.D. nu a executat aleile, trotuarele și lucrările edilitare, respectiv

Scrisoare comentată

Așteptăm alt răspuns

Fiecare dintre noi am avut de înfruntat în viață situații grele. Ele au trecut, dar să ne amintim ce binefăcătoare au fost atunci o stringere de mină, înțelegerea colegilor, ajutorul pe care ni l-au dat oameni de la care poate nu-l așteptăm. Am avut certitudinea că facem parte dintr-o mare familie, că ne putem baza pe oamenii din jurul nostru, că și noi sintem obligați la rîndul nostru să-i ajutăm pe alții.

Pentru mulți dintre noi situațiile grele au trecut. Le-am uitat. Pentru alții greutățile nu trec pentru simplul motiv că infirmitățile pe care le au le duc cu ei pînă la sfîrșit. Cu atît mai mult acești oameni nu trebuie să se bucure doar de compasiunea, ci de înțelegerea noastră. Rămînem uimiți de cite ori strigătul lor de ajutor se izbește de un perete de beton incapabil să vibreze.

Elisabeta K. este om al muncii la Cooperativa Drum Nou din Tîrgu Jiu. Atît ea cit și soțul sint nevăzători gradul I. Are patru copii între 3 și 11 ani. Locuiește departe de întreprinderea unde lucrează și îi vine greu să se deplaseze la locul de muncă. Este obligată ca în fiecare dimineață la orele 4,30—5 să scoale pe unul din copiii mai mari să o ducă la autobuz și de acolo pînă la serviciu. Copilul se întoarce singur acasă, după care merge la școală. La orele 14,30, același copil sau un altul vine după mamă și o aduce acasă.

„Am cerut să mi se dea posibilitatea să lucrez la domiciliu, dar conducerea cooperativei a refuzat categoric. Am cerut asta la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, dar și de acolo, tovarășii au refuzat să-mi dea vreun răspuns pozitiv care să-mi dea o șansă. Am apelat la dumneavoastră cu speranța că poate voi fi totuși ajutat. Eu nu doresc altceva decît să-mi dea muncă la domiciliu să nu mai sacrific copiii care sint la o vîrstă fragedă și au nevoie de un pic de odihnă pentru a putea să învețe”.

De ce acel refuz categoric? Oare nu s-a gîndit nimeni din cei care au fost numiți în locurile lor de muncă tocmai pentru rezolvarea acestor cereri ce înseamnă să-ți scoli copilul cu noaptea-n cap, și asta zi de zi, să mergi pe pipăite pînă la serviciu și înapoi, după care să faci cumpărături, să pregătești masa, să speli, să ai grijă de patru copii? Nu există nici o rezolvare pentru această familie care face eforturi, pe care noi cei mulți nu le putem înțelege cu adevărat, de a fi în rîndul celorlalți?

Pentru a pune o rezoluție pe cererea spre înțelegere a unei situații, cînd ai în virful pixului liniștea și puțină bucurie a unei familii cu patru copii nu e suficient să fii inginer sau economist trebuie să fii om de omenie, cum se spune pe la noi. Or, lipsa omeniei e nici mai mult nici mai puțin decît infirmitate.

OPREA G. ■

gurile de scurgere ale apelor pluviale impuse de proiect. Consiliul Popular al Sectorului 4 a intervenit pe lângă I.A.C.E.D. „în vederea soluționării situației de către cei competenți, cu obligația de a se răspunde petenților în termen, prezentîndu-se și măsurile ce se vor lua și data finalizării lor”. Asociațiile își asumă răspunderea sprijinirii prin muncă voluntară, la solicitarea întreprinderii, a tuturor lucrărilor ce se vor executa. Haideti, tovarășe inginer Mărgăritescu, mai faceți un mic efort și terminați lucrarea! O știți prea bine, nu dai restanțele, rîmii repetent. Profitati, oamenii au promis că vă ajută.

■ Clocivan Vasile din București ne declară că este mulțumit de radiocasetofonul românesc RCS-002, însă folosirea lui este condiționată de un banal cablu de alimentare. De o bună bucată de vreme caut acest mic accesoriu în magazinele din București, ba chiar și din alte orase, pe unde l-au purtat interesele și nu-l găsește. A mai apelat și la magazinele care pun în vânzare diferite componente și piese de rezervă, dar fără rezultat.

■ Și Turda se încadrează în campania susținută pentru colectarea de materiale re folosibile. ne scrie Gheorghe Prundaru. Dovadă, într-una din dimineațele acestei primăveri toate punctele de colectare sticle și borcane au fost deschise în mod excepțional. În prealabil s-a dus o campanie intensă prin afise care îndemnau populația să valorifice surplusul de borcane și sticle. Și Gheorghe Prundaru s-a prezentat cu încredere la punctul de colectare situat la magazinul de ape minerale de pe Calea Victoriei. Acolo a avut dezamăgirea să-i fie refuzate mai toate sticlele și borcanele pe motiv că nu corespund normelor impuse de I.C.R.A. Turda. A fost intrigat mai ales că în chiar acea dimineață cumpărase de la alimentara borcane cu produse, identice cu cele pe care achizitorul le refuza fără ezitare. Singura explicație pe care o găsește cel

care ne scrie este comoditatea. Diversitatea de tipuri de sticle și borcane presupune o muncă migăloasă pentru selectare și trimiterea la diferiți destinatari. Cele de mai sus au fost sesizate la I.C.R.A. Turda prin condica de sugestii a magazinului, dar n-a primit nici un răspuns. Poate totuși că achizitorul de care e vorba e prea mic pentru o campanie atît de mare.

■ Iată, spunem noi, un model de rezolvare a unei sesizări. Gheorghe Meianu din București a făcut obiecții în ceea ce privește calitatea revelatorului RIGF, produs de Întreprinderea județeană de producție industrială și prestări servicii Timișoara. Ni se răspunde și nouă și petentului cu promptitudine: S-au luat măsuri pentru ca marcarea numărului de lot și a datei fabricației să fie tipărită în mod vizibil pentru a se evita pe viitor vânzarea și utilizarea produselor cu termen de valabilitate expirat. S-a întărit controlul C.T.C. interfațic, astfel încît dozarea materiilor prime să se facă conform prescripțiilor tehnice. În plus, pe lângă scuzele convenite și pentru compensarea pagubelor materiale suferite ca urmare a acestui regretabil incident, s-a expediat tovarășului Meianu un colet postal conținînd articole foto din producția curentă a întreprinderii.

■ Pentru Aurelia Luacă, din localitatea Ciocmani-Sălaj, handicapată motoriu, la solicitarea de a fi sprijinită în ocuparea unui loc de muncă potrivit posibilităților sale fizice, Consiliul Popular al județului Sălaj a găsit următoarea rezolvare: „S-a stabilit, cu organele locale, ca petenta să se ocupe de întocmirea și conducerea unor evidente contabile la

Ferma vegetală Ciocmani a C.A.P. Băbeni, convenind ca economista fermei să-i ducă la domiciliu actele primare corespunzătoare, asigurîndu-i-se astfel să lucreze la domiciliu și să realizeze minimum de norme stabilite”.

■ Pentru Nelu Oslos din satul Călcii, comuna Oituz-Bacău, D.P.M.O.S. Bacău nu a găsit deocamdată o rezolvare pe măsura cererii. Petitionarul este în vîrstă de 20 ani, absolventul Școlii profesionale speciale subordonată Ministerului Muncii, promoția 1985, calificat în meseria de zootehnist. Este deficient, avînd brațul sting lipsă. Tatăl este decedat. Locuiește cu mama sa în vîrstă de 63 ani, pensionară de urmas. Are 4 frați căsătoriti. A solicitat un loc de muncă de zootehnist în zonă. În data de 21 aprilie, a fost informat că la unitățile economice din zonă nu sint locuri de muncă disponibile în această meserie și i s-a recomandat să lucreze în continuare muncitor necalificat la Ocolul silvic Bretcu, județul Covasna, unde lucrează în prezent, urmînd să fie sprijinit în funcție de posibilități.

Nu chiar toate doleanțele pot fi satisfăcute imediat. Nelu Oslos trebuie să mai aștepte. Gîndindu-ne că aviatorul român Gheorghe Bănculescu a pilotat un avion cu proteze la ambele picioare, sintem convinși că Nelu Oslos va putea deveni zootehnist, meserie pentru care s-a pregătit, spre care a fost îndrumat.

■ Esmeralda Nicoră din Arad a cumpărat de la Librărie romanul Magicianul de John Fowles (Ed. Univers, comanda 70 336, tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Științei). Este o ediție deosebită, tipărită pe hîrtie de calitate, format mare. Din păcate, verificînd cartea a doua zi, nu mică i-a fost mirarea și bineînțeles necazul cînd a constat că lipsește 30 de pagini. După pagina 352 urmează din nou pagina 225 și continuă pînă la pagina 382. A rămas cu cartea neschimbată pentru că ediția s-a epuizat în citeva ore. În plus cartea are prețul de 37 lei iar vânzarea ei a fost condiționată de cumpărarea unui album de artă cu un preț de 72 lei. Crede că 109 lei este cam mult pentru o carte defectă. Într-adevăr e mult.

■ În Agenda Medicală pe anul 1988, ne scrie Șerban Marin din Constanța, la pagina 402, este tipărit negru pe alb: 3. Medicatia Aparatului digestiv. 3.1. Antiacide gastrice, protectoare ale mucoasei, medicamentul COLGAST. Șerban Marin a căutat medicamentul în toate farmaciile din oraș. Nu l-a găsit. Mai mult, i s-a spus că nu au auzit de acest medicament. S-a dus și la depozitul de medicamente și i s-a spus același lucru: Nu cunoaștem acest medicament. Întrebarea e simplă: Cum a ajuns să fie trecut în agenda unui medicament care n-a fost fabricat de fabricile de medicamente? Să sperăm că pînă la sfîrșitul anului el va fi totuși pe piață. Altfel înseamnă că Agenda Medicală lucrează mult în viitor și în loc să fie o carte de știință, aspiră spre statutul de science fiction.

■ Mai multe scrisori adresate revistei privind încadrarea în muncă au fost rezolvate favorabil de către cei în drept. Iată citeva din ele: Cetățeanului Nicolai Năstase din Hirău, care din cauza invalidității nu mai poate lucra pe santier, i s-a asigurat posibilitatea de a se califica în meseria de cizmar în orașul în care locuiește. Și lui Marin Buradel, care fiind bolnav are capacitatea de muncă redusă, i s-a oferit un loc de muncă în localitatea natală, Stănești-Giurgiu, la întreprinderea de prestări servicii și producție; Irinei Grigoriu din Barcea-Galați i s-a aprobat de către conducerea unității,

I.J.P.I.P.S. Galați, Secția voare Tecuci să fie menținută în continuare cu contractul muncă în unitate; Con aprobării Biroului Executiv C.P. Cimpulung, i s-a eilit Aureliei Onicioiu, dactilograf pensionară, autorizația de a tinua să lucreze la domiciliu

Pagină realizată de OPREA GEORGESCU

Poșta redacției

Stanciu Marian — București O rețetă pentru medicament nu poate ține loc de certifi cat medical ● Pavăl Palaghia, Petroșani: Depuneți dosarul actele medicale. Dar nu în rupeți activitatea decît de emiterea deciziei de pensionare de către oficiul de pe ● Moșneag Eugen — Bac Veți primi medicamentul so tat prin oficiul farmaceutic, vă va anunța de la ce farm il veți cumpăra. ● Ciob Marcel — Pitești: Comitet municipal sau județean pe cultură și educație social

● Iancu Sofia — Pitești: tul s-a petrecut conform le așa că nu sinteți în drept contestati, deoarece dv. ați c desfacerea contractului de m că cu două luni înainte d implini vîrstă de pensionare. ce bază să mai fiți retribui atunci? ● Istrate P. Gheor — com. Grăția (Teleorma Da, cu îndeplinirea unor cor ții: dacă ați fost încadra muncă înainte de a fi încor rat și dacă v-ați reincadrat termen de 15 zile de la lăsa la vatră. ● Vasilev Arhip com. Sulina (Tulcea): Pen rezolvarea problemei este ne sar să vă prezentați la Direc muncii cu 2 martori care au pensionați pe bază de acte gale, nu cu martori. ● Chic dean Rodica Doina — B

Borșa: în cazul în care mai riți să fiți încadrată în muncă răspundeți invitațiilor repet ce vi s-au trimis acasă, prezi tîndu-vă la Punctul de lucru Sigheiu Marmăției, str. Le nr. 12. ● Scruba Ana — To țta: Activitatea prestată d întocmirea dosarului, pînă data de la care se aprobă pensionarea, constituie vechime lă la pensionare (mai pu concediile fără plată, invoirile absențele nemotivate), tin seama de faptul că unitatea poate dispune încetarea activi ti persoanei care a cerut scrierea la pensie decît du ce a primit decizia de pens nare (art. 51, Legea 3/19

● Ion R. Aurel — com. V. (S.A.I.): La 27 ani și 5 lu dintre care 6 ani și 8 luni grupa a II-a (conform carnei lui de muncă), beneficiați înscriere la pensie la 62 a ● Iosif T. Nicolae — sa Fundeni, com. Zărnești (E zău): Pentru copiii internați unități de ocrotire, alocația stat se acordă numai în perio da vacanței de vară pentru l nile întregi, respectiv iulie august. ● Giuglescu Ștef — Brăila: Cererea dv. 42/1117/10.03.1971 rămîne în co tinuare în evidență, nefii posibilități tehnice. ● Micles Vasile — Craiova: Întrucît trecut termenul de 1 an de anulara permisului de cond cere, vă puteți adresa servici lui circulație, al Miliției jud țene, care poate hotărî asupra prezentării la examen. ● C praru Lucian — Bucureș Aveți dreptul, o singură dată, concediu fără plată pentru pr gătirea și susținerea examen lui de admitere în învățămînt superior și, de asemenea, pe tru fiecare an de studii (H.C.I 1052/1962, republicată în B letinul oficial 58/27.06.1967).

REGHINA VARVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

„Inteligența, la fel ca forța fizică, poate avea rezerve potențiale. Se citează cazurile unor indivizi plăpînzi, cu constituții fragile, dar care, în momente limită, au făcut dovada unei forțe neașteptate. Asemenea performanțe pe care le pot atinge și etajele superioare ale materiei cenușii, și din nou, în momente presante, cînd omul își exploatează la maxim rezervele de gândire, fructificîndu-și disponibilitățile latente”.

Aceste considerații aparțin unui tânăr inginer din Zalău și vom reveni asupra lor în rîndurile ce urmează. Interlocutorul nostru se numește Francisc Deak și conduce la **Întreprinderea de conductori electricei emailați** compartimentul de cercetare-proiectare. Viața lui profesională este legată de citeva din marile izbînzii de la ICEE și nu în ultimul rînd de o suită de proiecte curajoase ce își propun să redimensioneze cîmpul de activitate al întreprinderii prin produse și instalații de concepție strict autohtonă. Vom vorbi și despre acestea. E locul de asemenea să precizăm că inginerul Deak n-a fost singurul nostru interlocutor, colocviul întregindu-se și prin participarea ingineriei Eleonora Moșilă, șefa Laboratorului tehnologic și a tovarășului Ioan Cuda, secretarul Comitetului de partid.

La ora actuală — au fost de acord participanții la discuție — România a ajuns într-un asemenea moment al dezvoltării sale istorice, cînd aproape totul poate fi înfăptuit prin forțe proprii, cînd totul depinde de noi, de talentul, priceperea, hărnicia și buna noastră credință. Documentele programatice ale partidului nostru conturează cu limpezime această etapă de maturitate, subliniind caracterul actual al prestației intelectuale în munca de concepție și execuție. Se poate spune pe drept cuvînt că recenta Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu — vizează, atunci cînd se referă la sarcinile și obligațiile economiei naționale, tocmai acest rezervor imens de inteligență creatoare. Nu întîmplător, secretarul general al partidului s-a referit atît de insistent la rolul, misiunea și importanța capitală ce revin științei și ingineriei tehnologice. Sporirea producției și productivității, implementarea noului, adoptarea unor soluții optime în organizarea muncii, întărirea disciplinei, ordinii, lupta pentru calitate, toate, fără excepție, sînt, în primă și ultimă instanță, acte de conștiință, ce se traduc în viața de zi cu zi prin aport de inteligență, dovezi ale pasiunii, abnegației, prin eliberarea gândirii de rutină și comoditate.

Trecînd la exemple, gazdele noastre s-au referit, cîm era de așteptat, la momente desprinse din viața mai recentă a întreprinderii. La ICEE, oame-nii au început munca pe utilaje, aduse, în marea lor majoritate, din import. La data respectivă în România nu existau cunoștințe suficiente pentru a se trece la realizarea unor asemenea mașini și linii de fabricație. Dar în același timp, mai curînd decît în altă parte, personalul ingineresc al întreprinderii a ieșit în întîmpinarea unei realități de fapt: mai devreme sau mai tîrziu mașinile se depreciază

premiere naționale. De notat că Instalația verticală a funcționat la parametrii proiectați după numai o lună de la intrarea în funcțiune și că productivitatea ei este mai mare decît a utilajului similar adus din străinătate.

Alte două premiere naționale se referă la omologarea conductoarelor ultrasubțiri de 0,03 mm și a celor de 0,025—0,02 mm (de trei ori mai subțiri decît firul de păr!). Toate aceste realizări au îmbogățit sensibil zestrea întreprinderii și reprezintă, în același timp, un imens cîștig moral. „Am cîștigat curaj, ne mărturisește

În spatele acestor creații se află, firește, omul, structură sensibilă și imperfectă, care poate sau nu să devină el însuși în funcție de atît de mulți factori. Sămînța cade sau nu pe un teren fertil și în această privință fiecare duce cu sine o experiență proprie.

„Cariera mea ingierească, se destăinuie același Francisc Deak, a debutat la o întreprindere din altă localitate. Nu-i voi spune numele și nici nu-i voi numi pe cei care, mi-au făcut acolo zile amare. Dar trebuie să spun că acolo mi s-au frînt, din păcate, multe din gîndurile mele opti-

Am stat în fața lui, împreună cu directorul Cornel Mică (pe atunci, inginer șef) și ne întrebam dacă trebuie să recurgem la serviciile unui specialist din străinătate. Dar am pornit la treabă, am îndrăznit și am cîștigat. Temeritatea a făcut posibilă și realizarea, prin autoutilare, a unor mașini pe care le execută numai întreprinderi specializate din vestul Europei.”

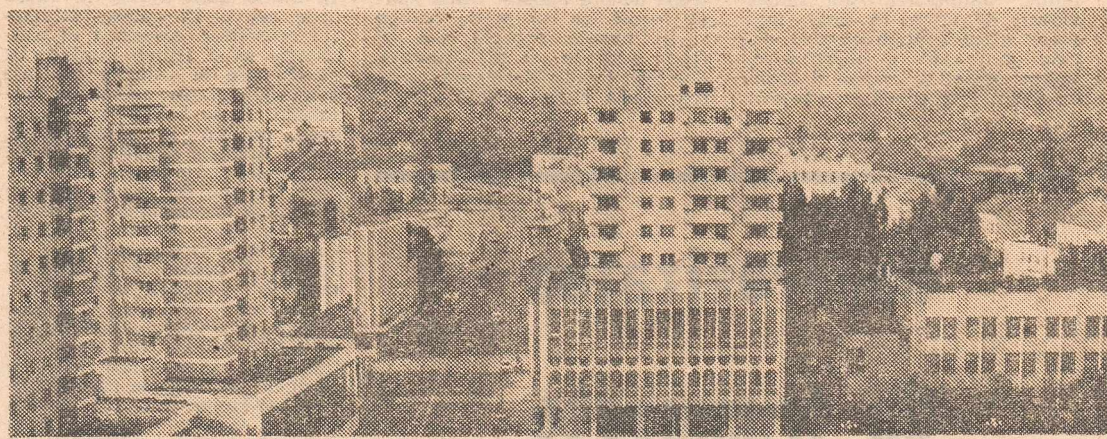
Se spune că cine are răbdare, dobîndește curaj. Într-adevăr, au fost de părere și ceilalți interlocutori, situațiile limită pot redimensiona gîndirea și omul își descoperă resurse nebanuite. De dorit este însă ca asemenea înfăptuiri să nu fie doar rodul unor imperative presante. În mod ideal, fiecare cercetător ar trebui să se simtă clipă de clipă, mobilizat de un imperativ mult mai reprezentativ pentru profilul său moral-cetățenesc: cel al datoriei către țară, al rolului său în promovarea noului și progresului social. Hrănirea și depistarea noului face parte, de altfel, din preocupările constante ale conducerii. Au fost înființate „Cercurile calității”, ce se ocupă cu colectarea ideilor de la locul de muncă. Au fost amplasate și cutii în care muncitorii, tehnicienii, să introducă propuneri și observații. „Metoda a fost probată cu succes la o întreprindere din străinătate. Dar la noi nu a finit. Au început să curg bilețele cu bancuri, epigrame și ironii. Românul e vesel, uneori prea vesel”. Important este, apreciază în continuare gazdele noastre, ca omul de știință, cercetătorul să fie preocupat de rezolvarea unor probleme, nu de publicarea lor. Mulți a-largă după brevete de invenție, iar cînd propunerile lor sînt respinse, se descurajează. O descriere de brevet, chiar dacă se respinge, rămîne ca experiență, ca material documentar.

Curajul, dar nu numai acesta, ci împreună cu cercetarea laborioasă și efortul de organizare vor duce în continuare la producerea unor piese de înaltă tehnicitate, precum și la integrarea întregii sisteme de mașini. Pentru autoturismul OLCIT au început fabricarea conductoarelor emailate speciale cu indice de temperatură de 220 grade C și sînt prevăzute realizarea sîrmelor ultrasubțiri din aliaje de cupru pentru țesături metalice.

La ICEE Zalău cuvîntul de ordine rămîne calitatea și lupta pentru calitate. Colectivul are în vedere noi mașini și produse reînnoite, dar, în același timp, și continuarea acțiunii de modelare și innobilare a celui mai prețios capital al întreprinderii: omul.

LIVIU TIMBUS ■

E mai bine să greșești decît să nu faci nimic

fizic și moral și tot într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, beneficiarii vor avea nevoie de produse mult sporite calitativ. O problemă ușor de rezolvat cînd te grăbești să comanzi alte mașini, deci să bagi mina în bugetul statului, uitînd că, de fapt, îți goleşti propriile buzunare. Conducerea întreprinderii a considerat că 14 ani de fabricație, de întîrînire și reparare a utilajelor sînt suficienți pentru a se îndrăzni chiar proiectarea și executarea lor. Cu atît mai mult cu cît nimeni nu este dispus să realizeze piese unicate, deci produse ce nu pot intra în producția de serie.

Așa s-a născut Instalația de emailat verticală a conductoarelor de bobinaj, IVE 40/110, realizată în întregime prin autoutilare, după proiectul inginerului șef Ioan Sătaru și a inginerilor Ioan Sabău și Kolesar Ferencz. I-a urmat Instalația de emailat orizontală a conductoarelor emailați, IE-25/60, destinată conductoarelor subțiri de la 0,25 la 0,60 mm. Amîndouă se constituie în

inginerul Francisc Deak, iar curajul este, împreună cu inteligența, cea mai de preț valută forte în viața unui colectiv muncitoresc”. Îndrăzneala, și prin ea desprinderea din plasa rutinei, se află și la temelia altor realizări. Întreprinderea de conductori electricei emailați din Zalău este printre puținele din lume (dacă nu singura!) care dispune de propriul său laminor de cupru. Ingerul Deak, care a vizitat mai multe asemenea întreprinderi în Europa, nu a găsit nici unde o situație similară. De altfel, specialiștii străini care au ajuns să cunoască unitatea zălauană au apreciat existența laminorului ca pe o realizare de vîrf, care iată, lor le-a scăpat. Existența acestui agregat înlătură traseele costisitoare (drumul de la o uzină la alta), preia căldura folosită la topitorie (sau ceea ce înseamnă o reducere a consumului de energie cu 60%) și asigură produselor o calitate superioară prin continuitatea procesului de turnare-laminare.

miste. Am fost considerat incomod, exaltat, teribilist și poate chiar am fost, nu neg, dată fiind lipsa mea de experiență. Dar am înțeles atunci, îngrozit, pentru întia oară, că noul este pentru unii o povară, un musafir nepoftit. Cînd am simțit că nu mai rezist, mi-am luat frumos băgăjelul și am aterizat pe platforma industrială a municipiului Zalău. Întreprinderea de conductori abia se născuse, totul era crud. Muncitorii fuseseră recrutați din satele megieșe și gîndirea lor era încă țărănească. Unii soseau la lucru aducîndu-și cu ei ciinele, nevasta, copiii. Ca la cules de porumb. Dar aici am înțeles de îndată, spre marea mea bucurie, că personalul din conducere ținea cont de un adevăr inexorabil: cine e pornit să muncească, să creeze, are și dreptul de a greși. Asta înseamnă enorm. E mai bine să greșești decît să nu faci nimic. La un moment dat s-a ivit o problemă extrem de dificilă la cuptorul de topire.

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Oamenii motoarelor

Cînd se vorbește despre „oamenii motoarelor”, cei mai mulți dintre noi se gîndesc la perioada modernă, dacă nu chiar contemporană, cînd într-adevăr motoarele au ajuns la o mare perfecțiune și eficiență, iar mulți dintre noi își îndreaptă, în legătură cu ele, privirile spre țările industriale ale Apusului, de unde noi nu am fi făcut decît să le „importăm”. Greșim însă raționînd astfel. Pășind în sala Mașinilor de forță a Muzeului Capodoperelor Științei și Tehnicii din München dăm de „Moara românească” („Rumänische Mühle”) — fiind vorba de o moară cu roată cu făcaie (cu ciutură), cu ax vertical și palele în formă de căus, de randament ridicat — adusă aci tocmai din Oltenia și considerată la muzeu drept străbuna turbinei Pelton și ca un exemplu de ingeniozitate tehnică populară. Un alt exemplar figurează în Muzeul Tehnic din Viena. La noi, mori cu ciutură sînt expuse la loc de cinste la Muzeul Tehnic „D. Leonida”, ca și la Muzeul Tehnic Populare din Dumbrava Sibului (aci chiar o moară cu mai multe ciuturi).

Dar este aceasta un motor? Fără îndoială. Dacă deschidem **Dicționarul politehnic** tipărit de

Editura Tehnică în 1967 aflăm la termenul „Motor” că acesta reprezintă o „Mașină de forță care transformă o formă oarecare de energie în energie mecanică...”, în cazul amintit pornindu-se de la energia căderilor de apă. În acest sens, motoarele sînt la noi chiar mult mai vechi decît moara cu ciutură, a cărei invenție este atribuită veacului al XIV-lea (Stefan Bălan, N. Șt. Mihăilescu). Să ne amintim că arhitectul roman Marcus Vitruvius (secolul I î.e.n.) menționează morile de apă din Dacia, că alți autori se referă la joagăre care tale în ambele sensuri din aceeași vreme, că în Dacia romană sînt atestate roți hidraulice perfecționate, destinate spre pildă evacuării apei din mine sau ca ștampuri pentru sfărîmat minereuri.

Epoca feudală cunoaște la noi dezvoltarea acestor tehnici și numărul meșterilor care concep și minuesc tot mai complexe motoare destinate celor mai felurite activități industriale și agricole (metalurgie, industrie lemnului, măcinarea cerealelor, minerit, industria casnică etc.) crește considerabil. Numai în apropierea Sibului, arată Cornel Irimie, s-au găsit

cinci tipuri de pive, diferențiate după felul în care se face alimentarea cu apă și după sistemul de bătaie, uneori cu mai multe ciocane. O realizare de vîrf de la sfîrșitul epocii este mașina de spălat minereu, inventată de meșterul lemnar Munteanu Urs din Săcărîmb în 1798, construită și aplicată cu un deosebit succes în bazinul minier din Munții Apuseni.

Secolul XIX este însă acela în care motoarele își fac o intrare susținută în economia românească. O realizare de excepție în cadrul progresului tehnic este de pildă, într-o exploatare de aur de la Rușchita (jud. Caraș-Severin), o ingenioasă instalație pentru zdrobirea minereurilor, din 1842, denumită „motorul cu coloană de apă”; acesta folosea exclusiv cantitatea de apă acumulată în coloană, fără aport suplimentar, deci neafectată de îngheț sau de secetă. Forța apei punea în mișcare 24 de „săgeți”, cuplate adecvat, minereul fiind lovit și sfărîmat de acestea. Tot în prima jumătate a veacului XIX se introduce tot mai larg la noi mașina cu aburi. În 1838, o astfel de mașină este semnalată la o fabrică de cherestea din București și în același an în bazinul minier al Zlatnei, în Transilvania. O alta a fost instalată în 1846 în capitala Țării Românești la „Stabilimentul fîntînilor”, de unde două pompe trimiteau apa în cistemele ulitelor, iar din 1853 funcționează la București moara cu aburi a lui Gheorghe Assan (i se spunea „moara cu foc”, spre deosebire de numeroasele „mori de apă”); la

Iasi, prima moară cu aburi este instalată în 1859. În marele centru industrial al Reșiei funcționează în 1852 nu mai puțin de 14 mașini cu aburi, la care lucrau mecanici iscusiți, iar în 1872, tot aci, se fabrică întia locomotivă (de cale ferată îngustă) de la noi.

O serie întreagă de personalități contribuie la progresul construcției de motoare. Astfel, fiindcă am menționat locomotivele, să amintim pe inginerul Theodor Dragu (1848—1925), ctitor al termotehnicii în România și pe inginerul George C. Cosmovici (1854—1920), inventatori ai unor injectoare-pulverizatoare de păcură, destinate tracțiunii feroviare, într-o vreme cînd păcura era un reziduu petrolier slab valorificat. Energeticianul Ion Arapu observă despre aceștia că ei „au fost premegători în Europa a celor mai bune studii asupra dimensionării focarelor și aparatelor pentru ars păcură”. În domeniul propulsiei reactive, sînt de consemnat trei realizări de nivel mondial. În 1886, Alexandru Ciurcu (1854—1922), în colaborare cu francezul Just Buisson, inventează și experimentează un original motor termic cu reacție, care propulsează întia ambarcațiune reactivă din lume, iar în anul următor, cel dintîi vehicul pe sîne reactiv. În 1910 Henri Coandă (1886—1972) inventează turbopropulsorul care servește drept motor primului avion cu reacție din lume, conceput și construit de el. În fine, în 1929, transilvăneanul Hermann Oberth (n. 1894) realizează „motorul conic”, primul motor de rache-

tă cu combustibil lichid destinat astronauticii. Un motor cu aburi îi servește inginerului Dimitrie Văsescu, la construirea și experimentarea unui original automobil, care a circulat prin 1890 la Paris, presa franceză caracterizîndu-l drept „cel mai reușit tren fără șine”. În ce privește motoarele de avioane, să amintim că cel dintîi tratat românesc de această specialitate a fost scris în 1928 de Mihai Pantazi (1898—1936), decedat în mod tragic la încercarea unui aparat de zbor și că profesorii de termotehnică Ioan Vlădea (1907—1976) și Radu Mărdărescu (1907—1968) au fost pionieri ai construcției de motoare de aviație în România.

Un merit deosebit îi revine profesorului inginer Dimitrie Leonida (1883—1965), care în cadrul întreprinderii electrotehnice „Energia” (1913—1934), organizată de el, a întemeiat fabrici pentru producerea de motoare electrice, transformatoare, instalații de senmnalizare etc., marcînd începuturile industriei electrotehnice românești. Firește că nu putem uita nici pe inventatorul unor motoare principial noi motoarele sonice, creația marelui inginer Gogu Constantinescu (1881—1965), fondatorul pe plan mondial a teoriei sonicității, cu multiple aplicații. Emilenți reprezentanți ai școlii termotehnice românești, ca inginerul Gheorghe Nicolau (1886—1950), inginerul Emil Gaiginschi (1904—1969) și mulți alții au dus mai departe această experiență creatoare.

I.M. ȘTEFAN ■

Onorată instanță a moralei

Intr-o zi m-am așezat la rînd în fața unei teighele a întreprinderii Nufărul. Nu erau mai mult de opt oameni în vîrstă care așteptau să-și predea rufe pe a beneficii de serviciile amintitei instituții bucureștene. Preluarea mergea încet din cauza mîrnușurilor și m-am trezit în criză de timp. Am încercat să obțin îngăduința celor dinaintea mea, toți oameni respectabili care puteau să înțeleagă o împrejurare simplă. Cînd i-am rugat să-mi cedeze un loc în față, toți au început să privească pe pereți sau să se scotocească prin buzunare. Unul a început să strîngă din făci. Oasele îi jucau sub piele ca niște nuci în buzunar și după expresia feței am înțeles că nu este dispus să-mi cedeze locul nici dacă ne-am fi aflat nu la o banală predare de rufe la o curățătorie, ci pe marginea unui sant, la adunat de păpădii. Chiar dacă pare prea de tot, cîteva zile mai tîrziu, l-am descoperit pe același client de la Nufărul încercînd să se fofileze într-un rînd la piață, mîntînd cu nerușinare că fusese acolo, dar plecase pentru cîteva minute. Într-o altă zi, la camera de gardă a Spitalului de urgență un bărbat, cu o luxație la încheietura mîinii protesta în gura mare că bărbatul de pe țargă, introdus în mare grabă din cauza durerilor insuportabile provocate de un accident de circulație, nu a stat la rînd și a intrat pe furis înaintea sa.

Adevărul este că momentele de egoism (mai ales ale altora) ne dor mai tare decît un virf de cuțit trecut prin carne vie, după cum generozitatea semenilor noștri, atunci cînd beneficiem de ea ne creează o stare de incintă, de bucurie chiar, și ne smulge o judecată scurtă (iată un om adevărat!).

Egoismul și generozitatea sînt două trăsături morale opuse, ca două capete de pod care leagă lumi diferite. De obicei, ele nu sînt fixe, ca o fundație de beton pentru un turn al virtuților. Un om este generos prin structură și educație și, după o viață trăită frumos, cînd te aștepti mai puțin, te trezești că e în stare de un egoism mîrnut, după cum un egoist de cursă lungă nu este un om condamnat, el putînd avea clipe de o generozitate exemplară. În fond, fiecare trăiește mai aproape sau mai departe de una din aceste trăsături morale, în funcție de experiență, de educație și de structura sufletească. Dar în ansamblu, la nivelul societății, generozitatea omului simplu a fost una din cele mai frumoase trăsături morale cîștigate de muncitori în asprele bătălii ale vieții. Sînt atît de impresionante povestile în care oameni simpli au comis sacrificii pentru a salva viața semenilor lor sau cele în care muncitori săraci, cu mulți copii, au primit în sinul familiei pe un orfan, l-au ajutat să-și urmeze școala și să își croiască un drum în viață, chiar dacă acesta a fost mai frumos și mai cutezător decît al copiilor lor. Cîți muncitori nu au oferit adăpost și masă unor ucenici aflați în situații dificile? I-au ajutat, i-au educat și în schimb, acestei generozități nu au pretins nici un fel de recunoștință, nici măcar respect, deși aceasta venea de la sine. Generozitatea a ridicat „omul cu suflet bun” la rangul de valoare morală și, în codul etic al societății românești ea a fost transmisă din generație în generație. Iată de ce bunătatea trebuie apărută ca o mină de

aur și protejată ca un copac din categoria monumentelor naturii.

În Aleșd, Viorel Pițis este socotit un electrician tînar. Cu cîteva ani în urmă, era un începător. „Nu știam mare lucru și mă incurcam singur. Nu știam încotro să o iau. Norocul meu a fost că subinginerul Ștefan Antal și Petru Motoc, un muncitor din secție, mi-au întins o mînă. Și ei și-au dat seama că nu mă descurc, că mă clatin. Și-au pierdut multe zile cu mine. Mi-au explicat, mi-au arătat, m-au ținut lingă ei și am început să prind curaj. Să stăpînesc meseria așa cum era nevoie. Am rămas prieteni și împrejurările au făcut ca peste ani să devin șeful grupului de electricieni. N-am observat nici o umbră de remușcare sau de invidie în comportamentul lor. Pentru ce m-au învățat nu mi-au cerut nimic, dimpotrivă, au rămas alături de mine în cele mai grele situații, după cum și eu, cînd am avut o nelămurire, le-am solicitat sprijinul. Nici eu n-am fost egoist, am socotit

cha, sudor la C.L.A. Aleșd are și ea simbul de adevăr recunoscut într-o sumedenie de scene cotidiene. Mulți au ajuns să ia viața pe cont propriu numai din teama de a nu se păcăli într-o investiție de încredere.

Discutînd despre generozitate, am descoperit cu uimire că mulți oameni nu cunoșteau semnificația acestui cuvînt. Într-o discuție cu elevii Liceului din Aleșd, cei mai mulți socoteau generozitatea echivalentă cu „a fi politicos. Tema generozității n-am discutat-o încă la școală, de-aia mi se pare așa... cum să spun!” (Horațiu Tanc, clasa a XII-a), „Să fii politicos, să ai respect pentru cei din jur. Dar cel mai corect este să plătești cu aceeași monedă” (Angela Kovacs, clasa a X-a). Uneori, cînd îl întrebi pe cineva despre generozitate e ca și cum l-ai întreba despre onoare. Omul spune mereu pe cuvînt de onoare și în numele onoarei zice și face, promite și mărturisește, dar cînd îl întrebi ce este onoare ridică stupefiat din umeri.

Generozitatea dă frumusețe

că trebuie să plătesc cu generozitate nu neapărat față de ei, ci față de cei tineri care au venit în atelier. Am luat și eu trei absolvenți și am încercat să-i ridic la un nivel de pregătire pentru a face față problemelor de producție. Ce m-a durut cel mai mult? Cînd am mers la alte ateliere și am cerut o piesă de la maistrul mai bătrîn, tot responsabili cu probleme energetice, deși aveau, mi-au spus că nu au și mi-au refuzat sprijinul. Deci oamenii care ar fi avut un interes să concureze cu mine, să candideze pentru postul meu s-au purtat exemplar iar colegi de brînsă, care nu aveau nici un interes real, se purtau ca niște egoști invidioși”. Să fii generos înseamnă să fii constient de rolul și de rostul tău în lume. Oamenii simpli fac bine fie dintr-o vocație, fie cu gîndul la roata ne bună și imprevizibilă a zilelor. Azi întinzi o mînă și mine ai nevoie de același gest din partea unui semen pentru a traversa o împrejurare neplăcută. „De ce să tot vorbim despre generozitate. După mine, numai părinții sînt cu adevărat generosi față de noi. Uneori nici de la frați nu poți să te aștepti la prea mult. Au și ei necazurile lor. Cum să te ajute? Cea mai bună lecție de generozitate este să te ajuti singur, să nu aștepti nimic de la nimeni. În viața mea n-am cerut nimănui ajutor. Dar față de ceilalți am încercat să fiu întotdeauna om. Și la serviciu și în viața personală. Să ai un pic de umanism și de caracter. Asta e tot. Dar, din păcate, sîntem din ce în ce mai egoști”. Părea lui Victor Stra-

Discutăm din ce în ce mai puțin despre aceste trăsături atît de frumoase, chiar dacă viața cotidiană ne pune în situații concrete de a dovedi una sau alta. Sînt oameni care au fost și sînt generosi fără să știe neapărat semnificația cuvîntului, iar alții care pot vorbi ore întregi despre această trăsătură nu sînt în stare să își întindă un deget. „Dacă mi-a cerut cineva o jumătate de piine, i-am dat. Dacă am văzut că nu are, n-am așteptat să-mi zică. De obicei, ne așteptăm la răsplăți. Frumos este să dai, să ajuti fără să preținzi nimic. Asta îți dă sentimentul că ești mai puternic”. (Iosif Gui, tîmplar la Cooperativa Mesteșugurilor). De regulă, omul care s-a păcălit spune „dacă ești bun, ești prost”. E o formă de reproș dar și o concluzie la care ajungem după o investiție neînsprătată de generozitate. Poți să fii bun cu oricine? Merită fiecare semen o asemenea bucurie? „Eu am făcut mult bine în viața mea. Am întins mîna la nu știu cîți oameni. N-am așteptat o răsplăți, dar m-am trezit că unii dintre ei, în loc să mă lase în pace, s-au pornit să-mi facă rău. Uneori mi-am zis că am fost prost. Dar de fiecare dată mi-am adus aminte de sfaturile părinților mei. Fii bun, chiar dacă ceilalți nu pricep asta. Bunătatea nu e un tîrg din care să te alegi cu ceva. Ești bun ca să fii mîndru de tine ca să ai putere cînd îți este mai greu” (Aurel Botiș, întreprinderea Refractor, Aștileu). Nu putem trăi singuri și din raporturile noastre cu ceilalți mai ales la locul de muncă se naște imaginea oamenilor

despre noi. Cel mai adesea ea este suma faptelor noastre, o adunare și o scădere a celor bune și a celor rele, făcute de-a lungul anilor. „Pînă la urmă, dacă n-ai fost în stare să faci lucruri mari, de care să fii mîndru, măcar să nu le faci pe cele urite, să nu dai semenilor tăi motive ca să-ți arate obrazul” (Florin Vancea, mecanic S.G.C.L. Aleșd).

Generozitatea în procesul muncii înseamnă armonie și fără ea nu putem face prea mulți pași înainte pentru simplul motiv că nimeni nu supraviețuiește de unul singur. Generozitatea rămîne cea mai frumoasă trăsătură morală, cîștigată de om de-a lungul vremii și indispensabilă vieții noastre de azi. Ea poate fi trăită în o mie de feluri și dă fiecăruia frumusețe, măreție chiar, adîncind rosturile și sensurile vieții.

Un asemenea gînd îți răsare în minte dacă ajungi la Aleșd spre seară, în curtea spitalului orășenesc. Așezarea se pregătește să-și stingă luminile și să coboare în valurile moi ale somnului și în saloanele spitalului, de la bolnav la bolnav, trece un om în vîrstă. Iute, calm, practic, zîmbitor, discută cu fiecare pacient, deși e tîrziu, deși nu este de gardă, deși ar trebui să fie de mult în mijlocul familiei. Medicul primar Gheorghe Fenyess locuiește în Aleșd de peste 29 de ani. A traversat perioada cînd el era și general și soldat, adică medic primar și singurul specialist al spitalului, dar a rămas, așteptînd alți doctori tineri cu care să ducă mai departe căruța marilor speranțe. „În loc să mă mut în Oradea, mi-am adus mama aici. Eu cred că acesta este locul meu. Aici am reușit să am primele mele succese, aici am format un colectiv care acum are 6 brevete de invenții, aici am ajuns să beneficiem de aparatura unei stații pilot de cercetare. Aici am avut cele mai mari bucurii și aici am cheltuit cele mai frumoase clipe din viața mea. N-am făcut-o cu sentimentul că fac un cadou cuiva, că rup de la mine, ci cu convingerea că acesta este locul meu, că aici mă pot împlini. Am avut și momente de îndoială, dar au trecut aproape 30 de ani și iată, sîntem un spital mic, cunoscut în toată țara ca o unitate medicală de frunte. N-am făcut un secret din cercetările noastre și ne-am făcut datoria. Am tratat oameni, am mîntuit zile și nopți, am dat singe și mi-am dăruit cele mai bune intenții semenilor mei, așa cum au făcut-o toți colegii. Dar asta nu e generozitate, e numai viața obișnuită a unui medic care își iubeste meseria cu fanatism. Cît despre egoism, acesta mi se pare cea mai scîrboasă eczemă care poate să apară pe caracterul omului. Nu cred că am devenit mai egoist. Sîntem doar mai stresați. Mai în criză de timp. Dar oamenii nu sînt nici mai buni nici mai răi. Depinde doar cît contează și cît reprezintă interesul personal în balanța secretă a vieții fiecăruia. Generosii pun zero în interesul lor și se preocupă doar de viața celorlalți. Cel mai frumos însă este atunci cînd găsești un echilibru”. Aleșdul se pustia cu fiecare minut și doctorul Fenyess întîrzie în spital nu cu sentimentul obligației, ci cu convingerea că trebuie să își facă datoria. Ori, cînd treci de o anumită limită, datoria, chiar dacă este vorba de un medic, tot generozitate se numește și continuă să sporească frumusețea omului.

CORNEL NISTORESCU ■

Cu adresa nr. 3 874/5 mai 1988, întreprinderea de rețele electrice Oradea dă răspuns la articolul critic „IRE aleargă ca melcul”, publicat în revista „FLACĂRA” nr. 16 din 22 aprilie 1988. Răspunsul este adresat deopotrivă redacției revistei, Centralei întreprinderilor de rețele electrice (C.I.R.E.) București, Trustului de antrepriză generală construcții montaj (T.A.G.C.M.) Oradea cit și subsemnatului, autorul articolului.

După ce se amintește că s-au prelucrat în colectivul de muncă aspectele relatate în articol și concluziile desprinse din analiza evenimentului în cauză, IRE aruncă vina pe T.A.G.C.M. în primele 2 puncte ale răspunsului și, treptat, prinde curaj să se (chiar!) dezvinovătească: „În momentul producerii evenimentului (adică arderea automacaralei care a atins firul de 20 kw pe șoseaua Borșului la ieșirea din Oradea, n.n.) echipa se afla în procesul de remediere a altei avarii care de asemenea nu suferea aminorare, iar pe de altă parte dispecerul cunoștea faptul că instalația în care a intrat automacaraua se auto-deconectează în astfel de situații, deci pericolul se autoelimină”.

Justificarea este gratuită din moment ce nu este probată, în conformitate cu legea, cu acte în regulă: unde și cînd a fost echipa de intervenție, ce proces verbal sau un alt act con-

La justificări înainte

statator adresat în urma intervenției, pentru că bănuim că orice fel de intervenție trebuie descrisă și înregistrată pe undeva dacă pe baza ei se primește leafă.

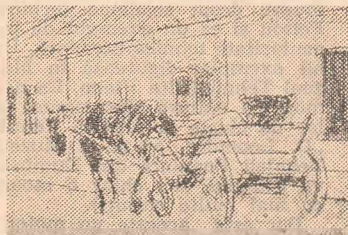
După cum s-a dovedit, pericolul nu s-a „autoeliminat” ci, dimpotrivă a eliminat automacaraua și era să-l „elimine” pe macaragiul.

Pofta de justificare crește și atinge sublimul dacă citim următoarea „perlă”: „Trebuie menționat, de asemenea, că la deplasarea formației la stația de alimentare, linia electrică în cauză a fost găsită declanșată ceea ce arată că protecția prin relee a funcționat corespunzător scoțind linia de sub tensiune”.

Atunci, dacă nu e vorba de tensiune, mă întreb, împreună cu cei mai mult de 50 de matorii oculari, oameni leșiți din schimb, ce drăcușor sinistru o fi aprins macaraua? A avut tot timpul să o aprindă din moment ce echipa de intervenții a venit cale de 7 km în aproape o oră și jumătate.

Dacă linia a fost scoasă de sub tensiune, mă tot întreb ce i-a oprit pe pompierii de la întreprinderea „Sinteză” să stea cu furtunile îndreptate asupra automacaralei din care țisneau jerbe electrice? Această „perlă” care să-i carbonizeze pe șosea? Și, după cum, vorba latinului, „finis coronat opus” (sfîrșitul încununează opera) mai citim: „După noi titlul corect al articolului ar fi trebuit să fie: „Consecințele lucrărilor ce se execută neregulamentar sub linii electrice”, ne chestionăm iar: pînă, dacă este așa cum spune IRE că „protecția prin relee a funcționat corespunzător, scoțind linia de sub tensiune”, mai poate fi vorba de vreo „consecință”? În realitate, titlul articolului ar trebui să fie altul: cel de sus.

PASCU BALACI ■

Reproducere după
Teodor Bogoi

Service, cu semn de exclamare!

Service-urile există ca să ne facă viața mai ușoară spunea odată un cetățean. Mi-am amintit adeseori cuvintele sale, din păcate mai ales atunci cînd nemulțumit de felul în care s-a răspuns solicitărilor lor, oamenii se plîngeau de calitatea reparatiilor executate de diverse unități service.

Mi le-am reamintit de curînd, asistînd la relatarea unei povești — uimitoare, după opinia povestitorului, care nu înceta, de cîteva zile, să fie uimit de ce i se întîmplase. Iată povestea pe scurt: i se defectează frigiderul, dă telefon la Service „Arctic” din Crîngasi; a doua zi, vine specialistul acasă și constată defectul. Cum aparatul

necesita o intervenție mai complicată urma să fie transportat la sediul service-ului, unde trebuia să rămînă cîteva zile. Și aici, surpriza! În locul celui defect, masina service-ului îi aduce celăteanului acasă un alt congelator pentru zilele cît va dura repararea lui.

Nimic senzational, desigur, în această poveste. Operativitate — unele defecte sînt îndepărtate în 24 de ore — și respect pentru timpul și banii cetățeanului. (De remarcat că o mare parte din oamenii celor cinci service-uri „Arctic” din Capitală sînt tineri studenți la seral, fosti muncitori în întreprinderea de frigidere din Găești, cărora conducerea întreprinderii le acordă astfel tot sprijinul pentru continuarea studiilor. Iar ei, prin pregătire profesională și ținută deosebită în relațiile cu cetățenii onorează această încredere așa cum ne asigură

seful service-ului din Crîngasi. Constantin Pelinari.) V-am relatat povestea unui fapt firesc, dar care, iată, provoacă uimire. Poate nu tocmai nejustificată, dacă ne gîndim că o asemenea situație n-o vor trăi prea mulți din cei care vor avea probleme cu congelatoarele în plină vară, perioadă de vîrf cînd, foarte solicitate, aparatele se defectează mai ușor decît iarna. În urmă cu doi ani, service-ul din Titulescu, din care s-a desprins apoi cel din Crîngasi — la ora actuală acesta deservind sectorul 6 și avînd cele mai multe solicitări — avea în dotare opt congelatoare pentru a le înlocui, la domiciliul cetățenilor, pe cele aflate la reparat în unitate. Astăzi are trei, cel din Crîngasi, două, cel din Mosilor, unu... Sigur, calitatea pregătirii oamenilor din service-uri a crescut, frigiderule defecte nu mai sînt trimise la fabrică, precum în urmă cu cîteva ani,

ci reparate în unități sau chiar la domiciliu, în timpul cel mai scurt. Sau poate, fapt și mai lăudabil, chiar defectiunile sînt mai puține. Rămînem, totuși, la opinia — împărtășită de numeroși potențiali beneficiari ai service-urilor „Arctic” din lunile verii — că mărirea numărului de congelatoare „pentru schimb” pe perioada reparațiilor merită a fi luată în atenția întreprinderii din Găești Ca, de altfel, și dotarea unităților cu aparatură adecvată depanării la domiciliu a unei game mai largi de defecte decît cea acoperită în prezent. Nu de altceva, dar ar fi păcat ca afirmația din primele rînduri ale însemnărilor noastre — devenită realitate — să revină la statutul de doleanță. Să credem, asadar, că service-urile există pentru a ne face viața mai ușoară!

ROXANA PAICU ■

Alături de primăria municipiului Piatra Neamț, niste vecini se ceartă și se judecă, de ani de zile. Ba pentru că unul îi strică un gard celullalt, ba pentru că, după ce s-au înțeles de minune, au ajuns să se suspecteze reciproc de intenții rele și să-si arunce priviri piezise. Scrisoarea trimisă redacției de Elena și Mihai Toma (strada Ștefan cel Mare nr. 10) insistă asupra neplăcerilor ce li s-ar trage, pe nedrept, din niste încurcături de care nu se fac vinovați. La 19 ianuarie 1977, au cumpărat casa în care stau. De la Nicolae Popa, Conform actului, acela le vindea: casa, un garaj și gardul împrejmuit. Terenul lui Popa a trecut în proprietatea statului și acel teren a fost închiriat de primărie familiei Toma. La stradă, în fața casei, se aflau însă, ca și azi, de fapt, două garaje. Lipite, Nicolae Popa considera că are un garaj cu două boxe. Lui nu i-a trebuit niciodată garaj, cit a stat acolo. Nu avea mașină. Dacă dorea numai să consolideze terenul, se ocupa doar de consolidare. El a vrut altceva. Si altceva a și ieșit. Vinzind, a transmis cumpărătorilor, cu sau fără stirea acestora, ceea ce actul nu pomeneste: o parte din consecințele care aveau să decurgă din toate încercările de eludare a legii care se leagă de acele două garaje. Cu toate că — așa cum de la primărie se vede cu ochiul liber casa în care stătea — era vizibil faptul că n-are nevoie de garaje, totuși, la 3 septembrie 1974, primăria îi dădea autorizația nr. 5904 pentru a construi un garaj, de trei pe șapte metri. Ea, autorizația, preciza: „Valoarea totală a lucrărilor pentru care se acordă autorizația este după deviz evaluată pe bază de indici la 8.000 de lei. Prezența autorizației este valabilă un an de la data eliberării ei. Nerespectarea prevederilor autorizației de față, inclusiv a documentației care a stat la baza eliberării ei (s.n.), se va urmări conform...” Lucrurile s-au petrecut altfel. Dar există oameni care au vrut să nu vadă și continuă a se prefăce că nu văd. Poate nu întâmplător. Dar să nu anticipăm. Ambele garaje au fost construite prin aranjamente — ulterior tot mai dificil de elucidat — ale lui Nicolae Popa care, într-o declarație datată 9 martie 1988, spune: „În 1974 am construit un garaj cu două boxe, în terenul meu, pe cheltuiala mea”, după care, în schimbul unor servicii, pe care le-a ferit de lumină, le-ar fi folosit, fără închiriere, un fel de prieteni ai săi: Petru Fodorică și Vasile Munteanu. După o vreme nu mai era prieten cu ei, sau cel puțin cu unul, din moment ce încerca să obțină evacuarea prin justiție. N-a reușit. El susține că dînsii s-au folosit de falsuri și de influen-

te nevăzute. Deci, de genul celor de care el însuși profitase altădată. Si care nevăzute au rămas, adică nedovedite vreunei instanțe. Soții Toma continuă acest război. Alte procese, alți avocați. Vasile Munteanu obține o hotărâre judecătorească de anulare parțială a vânzării, privind garajul lui, susținând că el l-a construit, în baza autorizației lui Popa, prin Cooperativa „Constructorul”, și că a cheltuit peste 15.000 de lei. Prin urmare, al doilea ar fi putut înghiți o sumă apropiată. Devine clar că autorizația n-a fost respectată și că ar fi trebuit să se declanșeze urmărirea legală cu care propriul ei text amenința. Or, din moment ce nu s-a întimplat așa, înseamnă că nu s-a procedat legal. Subliniem acest lucru încă de pe acum. Fiindcă funcționarii primăriei loviți de un asemenea dezinteres pentru respectarea legii participau tacit la alcătuirea unui climat

gea e fără echivoc: proprietarul terenului este și proprietarul construcției. Aici, statul! Soluția este nelegală. Dar vă rog să observați un lucru. **Primăria nici măcar n-a făcut recurs!** Oare situația lui Vasile Munteanu cit este de diferită din acest unghi? La primărie iarăși nu interesează pe nimeni. El, Vasile Munteanu, ne-a spus că se simte, fără motiv, dusmănit de familia Toma („pe care i-am primit cu două sticle de vin, cînd s-au mutat acolo”), că este asistent șef la policlinica de adulți și, desi în bune relații cu tot felul de oameni („pe care nu i-am refuzat cînd mi-au cerut ceva: am prieteni peste tot”), spre uimirea lui s-a trezit chiar cercetat pentru presupusa participare la lovirea lui Mihai Toma, în 1985, pe cînd, el era de serviciu la poarta unei autobaze de aici, iar eu mă aflam la mare.”

Fie-ne îngăduit să spunem

sit fără memorie, lingă calea ferată. Nu știe nici azi ce i s-a întimplat. S-a presupus că l-a lovit trenul. Pînă la urmă, tovarășul procuror șef ne spune limpede: „De fapt, singurul act de la dosar din care se poate deduce că l-a lovit mai degrabă trenul este un document medical de la Iași, din care nu rezultă clar că l-ar fi agresat vreo persoană”. Atunci cum rămîne cu afirmația mai sus citată și semnată tot de dînsul? Pentru că singur ne zice: „La C.F.R. n-are rost să mai întrebati. Ne-am interesat și n-am avut nici un eveniment de acest fel în acea zi”. Cit de dovedit este „accidentul” a cărui presupunere este trasă de pâr dîntro-o totalitate fictivă a unor probe care nu sînt probe în acest sens? În orice caz, Mihai Toma este pensionat, supraviețuiește cu o medicație complicată și a rămas convins că totul izvorăște cetos din războiul garajelor. Dacă există lucruri

două cu un perete și s-au făcut două garaje. Cu două uși metalice. De mulți ani. Locatarii vin la mine și la comitet. De ce să nu avem și noi acolo un club sau măcar o sală de sedințe, că ne ținem adunările generale pe unde ne primește cineva, de pildă la o centrală vecină, la care tocmai asta s-a făcut în loc de garaje. Comitetul a trimis o adresă și la I.J.G.C.L. Poate ne ajutăți dumneavoastră”. În adresă un singur lucru nu se spune: cine folosește acele garaje. Lingă lăcățele lor, fochista Maria Duban pretinde că nu știe ce este acolo. Întrebăm tot pe administrator cine își ține mașinile aici. „Asta e. Vedeti, că nu oricine. Nu degeaba este atîta timorare în jurul lor, de ani și ani. Dar locatarii știu și văd că acolo își au garajele Dumitru Chelaru, de pe vremea cînd era directorul O.J.T. și Constantin Dospinescu, actualul director al I.C.S.A.P. de pe vremea cînd era primar. Oamenii au aflat că nu plătesc nici chirie măcar. Locuiesc amîndoi în așa-numitul bloc 5001. „Deci asta era. De pe vremea cînd era primar... Si cînd, alături de primărie, se purta un absurd război al garajelor, iar funcționarii din subordinea celui... Pe avea și el pe constîntă o poveste necurată cu un garaj nu vedeau, nu auzeau. Cum să fi vorbit de funie în casa spinzuratului și să bată o asemenea sa de lux? Oamenii nu se nasc totuși curajoși. Poate le-o fi fost frică. Dar ei au rămas ca primărie. Însă au rămas cu deprimerea cistigată. Cine le-o schimbă? Fiindcă de format e mai greu să afli cine le-a format-o. Chiar dacă, în marea lui sinceritate, Vasile Munteanu ne asigură: „Eu n-am vrut să mă cert cu nimeni, eu mi-am apropiat atîta oameni, eu sînt prieten intim și prieten vechi și cu fostul primar Dospinescu”. Este adevărat că desi ne-a propus să ne primească și pe noi „cu două sticle de vin bun, că tot le am în garaj” — și a rămas profund nefericit cînd a văzut că nu primim de la el nimic altceva decît cartea sa de vizită puternic parfumată — nu a mers cu sinceritatea pînă acolo încît să ne spună unde își are garajul prietenul său Dospinescu. A făcut ochii mari, sub lovitura neașteptată a întrebării rostite cu indiferență și-a clătina freza vopsită (amănunt știut de la dînsul) și, după o pauză scurtă a zis: „Nu, nu știu, n-as putea să-mi dau seama”. Dar de toate firele, cu nodurile lor ascunse, din această țesătură oare nu-si dă nimeni seama la Piatra Neamț? Fiindcă sarabanda garajelor miroase totuși de sub cartea de vizită parfumată.

DORIN GHERGHINESCU ■

Sub o carte de vizită parfumată

de care — se va vedea mai jos — nu erau inconstienți.

Contractul de rată al soției lui Vasile Munteanu cu Cooperativa „Constructorul” are nr. 129 și data de 30 iunie 1977. Presedintele de azi al cooperativei ne spune că la acea dată garajul era gata și că lucrările nu putuseră dura mai mult de patru luni. Dosarul tehnic nu se mai găsește. Nimic nu demonstrează cînd a început cooperativa lucrările. Lucru important pentru raportarea la autorizația ce și așa a fost încălcată prin nerespectarea altor precizări ale ei.

În ce îl privește pe Petru Fodorică, el nu s-a sfiit să cheme în judecată primăria, pentru, ca instanța să constate că el este proprietarul celuialt garaj. Temei? „Susține că l-a construit el, nu Popa. Ceea ce — culmea! — si obține, prin sentința civilă nr. 5519 a judecătorei, din 20 octombrie 1981. Desi instanța reține că, la 19 aprilie 1976, fusese amendat pentru construcția neautorizată a garajului de la adresa respectivă. Vicepresedintele tribunalului județean — împreună cu care cercetăm toate aceste dosare — ne spune clar: „Normal, această acțiune trebuia respinsă la primul termen. Le-

citeva lucruri și despre acel episod. Procurorul anchetator i-a trimis o adresă lui Mihai Toma, ca să știe că, la 6 noiembrie 1986, „s-a dispus începerea urmăririi penale în dosarul privind împrejurările în care, la 12 septembrie 1985, ati suferit un grav politraumatism cranio-facial — desi avusesse și o mină ruptă și multe alte răni! n.n. — deoarece din probele administrate rezultă că nu ati fost agresat de vreo persoană”. La plîngera lui împotriva acestei soluții, procurorul șef al procuraturii județene îi comunica respingerea „deoarece din toate — s.n. — probele existente la dosar rezultă că Mihai Toma a fost victima unui accident de tren...” Marti, 3 mai 1988, am discutat pe îndelete cu tovarășul procuror șef. Cum dosarul fusese cerut de Procuratura Generală, a telefonat acolo și i s-a spus că a fost restituit la 27 aprilie. „Încă n-a sosit, trebuie să vină”. (Asa ni s-a spus patru zile la rînd.) Este de înțeles că, dacă n-au putut fi găsiți vinovații, nu se vorbea de ei. Dar afirmația că portarul autobazei a fost victima unui accident de tren pe ce se întemeiază? Linia nu trece pe la poarta aceea, chiar dacă nu e foarte departe. Omul a fost gă-

de competența procuraturii, ne exprimăm convingerea că procuratura le poate rezolva și speranța că o va face.

Pe de altă parte, trebuie spus odată că, în sarabanda garajelor — care continuă! — nici nu era nevoie să intervină justiția, dacă funcționarii primăriei și-ar fi făcut la timp și pe deplin datoria. Oare ce să-i fi împiedicat? Primul vice-presedinte Constantin Potolincă nu este nou în funcție, ca actualul primar. Cunoaște tărăsenia garajelor din vecini. Nu i se pare însă că putea sau trebuia să intervină în momentul ce „acolo s-au dat niste hotărâri judecătorești”. Numai că acela este un moment ulterior celui în care primăria se cuvenea să intervină. Respectiv funcționarii ei. Că trebuia, oricum, e cert. Dar ne îndoiim și noi că puteau face simplu acest lucru. Iată de ce. O altă documentare ne-a dus, întîmplător, la o asociație de locatari din oras. Este asociația nr. 90, al cărei administrator se numește Stelian Zugravu. Dînsul ne-a relatat mai multe necazuri ale locatarilor și ne-a rugat să-i ajutăm. Între acestea, ceva cu adevărat neașteptat. „Noi avem centrala termică nr. 50. În clădirea ei, o sală liberă a fost împărțită în

tradictoriu.

— Bună măsură!

— La Spitalul Municipal nr. 1, unde medicul șef al orașului este și director, psihiatria a fost integrată, alături de secțiile de interne, chirurgie, ORL etc. Nu s-a plîns încă nimeni de bolnavul psihic.

— Deocamdată este singura încercare de acest fel din România...

— Credem că este o experiență bună, pentru că nu separăm bolnavul psihic de celălalt suferind. În acest fel, se

serioasa calitate a actului medical, sînt subsumate nobilei devize „totul pentru om”.

— Actul medical are nevoie de ambianță, de competență, dar și de receptivitate...

— V-am înțeles și am un exemplu dintre mai multe posibile. Întreprinderea Textilă, care lucrează cu peste 6.000 de femei, este deseori refractară la igienizare, la măsurile sanitare absolut necesare. Nu găsim înțelegerea cuvenită decît stăruind exagerat, ceea ce ne face să pierdem timp și să ne

Pe lingă bolnavi, bolnavi nu sînt și din cei inchipuiți?

— Aceștia din urmă sînt ca niste actori slabi, pe care îi simțim de la intrare că sînt „scopotici”. Unii chiar se „pregătesc”, citesc despre boala pe care si-au ales-o, crezînd că ne vor induce în eroare, cu simptomele false. Simulantul constientizează totul, teatralizează suferința pentru că vrea concediu, vrea schimbarea locului de muncă, vrea să ne tragă pe sfoară.

— Sînt mulți?

Cînd totul e pentru om

păstrează raporturile din viață. Este o tendință, răspîdită din ce în ce mai mult, în întreaga lume medicală de a reduce distanța de izolare dintre normal și anormal, mai ales că dispunem astăzi de o terapie eficientă în bolile psihice.

— Ca medic șef al orașului ce mai puteți detașa, particular și special pentru Galați, din contextul major al apărării sănătății?

— Importantul Combinat siderurgic și-a construit, chiar pe platforma sa, o splendidă policlinică, care asigură asistența medicală pentru zeci de mii de persoane. Clădirea specializată, dotarea excepțională,

măcinăm nervii. Întîmpinăm greutăți și cu unele secții de la Șantierul Naval care nu acceptă ușor schimbarea unor locuri de muncă, necorespunzătoare pentru femei. Dar găsim întotdeauna înțelegere și o ușă permanent deschisă la Comitetul județean de partid Galați și la Comitetul municipal P.C.R. Se iau măsuri concrete pe loc, nimic nu se amîna pentru altă dată. Combaterea bolilor cardiovasculare, a obezității, figurează în planurile noastre pe termen lung, constituînd o preocupare, ca a întregii medicini românești.

— În cabinetul dumneavoastră intră tot felul de pacienți.

— Nu, dar este regretabil că unii oameni sănătoși se pretează la înșelăciune. Înțelegerea suferinței reale psihice, măsurile sociale și medicale, care protejează pacientul, cum ar fi schimbarea locului de muncă, resocializarea lui în funcție de puteri, sînt obligații curente.

— Sînt ele recepționate corect de unii șefi de compartimente?

— Nu de toți!

— Perseveranți, sau rolul medicului s-a încheiat indicînd pacientului bolnav ce are de făcut?

— Am fi medici lipsiti de verticalitate dacă nu ne-am adresa forurilor care trec de directorii neînțelegători. Medicul

de întreprinderi trebuie să fie un... luptător. Vă citez iarăși Textila Galați care mă pune deseori în situația să ridic problema ei în sedințele Biroului Executiv al Consiliului popular municipal. Multe muncitoare însărcinate, sau după naștere, nu găsesc înțelegere tocmai într-un loc unde lucrează și conduc femeile.

— Viata de noapte oferă surprize medicale?

— Lipsa de educație cetățenească a unor indivizi, certăți cu morala și buna cuviință, se încheie cu zeci de urgențe într-o noapte. Maxilare rupte, fracturi de tot felul... Chirurgii au mult de lucru, repară accidente de unor pierdere-vară, care ziua nu fac mai nimic, iar noaptea au chef de scandal, după o doză crescută de alcool...

— Acum citiva ani se discuta ca toate cheltuielile pentru îngrijirile medicale, datorate unor accidente de acest fel, să fie suportate de făptasi.

— Nu cunosc nici o măsură pecuniară de acest fel. Noi, medicii, trebuie să dăm ajutor oricui are nevoie. Aceasta ne este datoria, chiar dacă chirurgul, în timp ce operează, este intoxicat de vapori de alcool.

— În nopțile cu lună vă plimbați pe cheul Dunării, ca un poet în căutarea inspirației.

— Nu sînt un slujitor al literelor, dar sînt un mare iubitor al Galațiului. Mă simt și eu un făuritor al navelor românești care înfruntă oceanele lumii, pentru că sînt un mic artizan al sănătății oamenilor, al celor care pun în mișcare încrengătura de inteligente și profesioniști dintr-un oraș activ.

CARMEN DUMITRESCU ■

● În cadrul sesiunii Consiliului de Interacțiune, ale cărei lucrări s-au desfășurat la Moscova, reprezentantul român a prezentat concepția și inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu referitor la principalele probleme ale vieții internaționale actuale, la căile și modalitățile concrete de soluționare a acestora în interesul popoarelor, al cauzei păcii și securității, înțelegerii și colaborării între națiuni.

● Într-un interviu acordat unor publicații americane, Mihail Gorbaciov, secretar general al C.C. al P.C.U.S., a subliniat că speră ca apropiata întâlnire de la Moscova cu președintele Ronald Reagan să se înscrie ca o nouă treaptă a dialogului și înțelegerii între U.R.S.S. și S.U.A. Referindu-se la perspectiva încheierii acordului cu privire la reducerea cu 50 la sută a armelor nucleare strategice ofensive,

Mihail Gorbaciov a arătat că în cazul în care un asemenea document va fi pregătit de actuala administrație americană, el îl va semna împreună cu președintele Reagan.

● Referindu-se la apropiata întâlnire la vîrf americano-sovietică de la Moscova, programată, după cum se știe, între 29 mai și 2 iunie, președintele american Ronald Reagan a declarat că un acord cu U.R.S.S. asupra reducerii armamentelor strategice ar putea fi realizat încă de actuala administrație și că se lucrează susținut în acest sens, dar realizarea tratatului respectiv este mult mai complicată decît a fost elaborarea celui privind rachetele intermediare din Europa. El a arătat, totodată, că negocierile privind reducerea armelor nucleare strategice trebuie să fie însoțite de convorbiri cu pri-

vire la limitarea armamentelor convenționale.

● În Senatul american au continuat dezbaterile pe marginea ratificării Tratatului privind eliminarea rachetelor intermediare din Europa încheiat la sfîrșitul anului trecut între U.R.S.S. și S.U.A. Din dezbateri se desprind atitudini predominante favorabile aprobării acestui acord, dar, concomitent, nu lipsesc nici luări de poziție ale unor elemente conservatoare, care se străduiesc să blocheze procedura de ratificare și să împiedice încheierea acestui proces înaintea întâlnirii la vîrf sovieto-americane de la Moscova. Legat de aceasta, Senatul S.U.A. a respins un proiect de amendament care viza să complice procedura de ratificare, solicitînd „asigurări” suplimentare din partea U.R.S.S. că va respecta angajamentele

anterioare semnate de cele două țări în domeniul controlului armamentelor.

● La Conferința Națională a Partidului Muncitoresc Socialist Ungar au fost alese organele de conducere ale partidului — Comitetul Central și Comisia Centrală de Control ale P.M.S.U. Plenara noului Comitet Central l-a ales pe János Kádár în funcția de președinte al P.M.S.U. și pe Károly Grósz secretar general al P.M.S.U.

● Sîmbătă, François Mitterrand a preluat oficial cel de-al doilea mandat de șapte ani în funcția de președinte al Republicii Franceze. Referindu-se la prioritățile noului său mandat, el a precizat că ele constau în democratizarea societății, promovarea dialogului intern, crearea de condiții speciale pentru dezvoltarea tineretului.

Comentariul săptămînii

Săbii și pluguri

Cu un sfert de veac în urmă era foarte răspîndit un afiș intitulat „Să prefacem săbiile în pluguri”. Ideea afișului este și acum extrem de actuală, intrucît ea exprimă cu o superbă economie de mijloace esența unui proces inevitabil în zilele noastre — conversiunea producției de război la cea de pace.

Cînd, în contextul general al dezarmării, numeroși factori direct implicați au ridicat chestiunea convertirii, transformării producției de pace, adaptării ei la alte nevoi și comandamente, la nevoile existenței pașnice, s-au găsit destule voci care să clameze: de readaptare ne arde nouă acum? Să facem dezarmarea, pe urmă vom vedea. Viața a dovedit însă că readaptarea producției militare la producția civilă este o problemă foarte importantă și care nu trebuie în nici un fel minimalizată. Fiindcă, după cum niciodată și nimic nu s-a făcut prin recitarea de lozinci, nici o chestiune de o însemnătate imensă ca dezarmarea nu poate face excepție. Ne-am ocupat cu alte privilegii de diferite aspecte ale conversiunii. Vom avea în vedere astăzi armamentele nucleare.

Din punctul de vedere al conversiunii, aceste arme se deosebesc fundamental de cele „clasice”, „convenționale”. Un tanc se poate transforma ușor într-un tractor, un tun, prin retopire, se poate prefăce în orice. Cu armele atomice însă e altfel. Dacă și aici corpul bombelor și al altor dispozitive poate fi la o adică tratat drept fier vechi și prelucrat ca atare, în privința focoarelor, a materialului fisionabil, uraniului și plutoniului, lucrurile stau cu totul altfel. Ce pot deveni aceste focoașe, cum poate omenirea, în contextul dezarmării atomice, să se debaraseze de ele? Bîzîndu-ne pe lucrările și pe opiniile unor reputați savanți din această branșă, dar, firește, fără să intrăm în detalii tehnice, care sînt de resortul experților și nu al comentatorilor de politică externă, putem conchide că esențialmente în privința focoarelor nucleare sînt trei posibilități.

Mai întîi, este vorba de varianta optimă, mergîndu-se oarecum pe urmele armelor clasice defazefectate: transformarea materialului fisionabil din materie primă pentru bombe atomice în combustibil pentru diverse utilități ale producției de pace. După cum scrie revista italiană „L'Espresso”, calculele au arătat că în cazul în care Uniunea Sovietică și Statele Unite ar distruge fiecare cîte 8.000 de focoașe nucleare, s-ar elibera 160 de tone de material fisionabil (suficient pentru amorsarea a 16.000 de bombe atomice), capabil de reacții nucleare, cu care s-ar putea alimenta 10 centrale nucleare de 1.000 de megawați, pe întreaga perioadă de funcționare a lor. De pe urma acestor materiale economisite, s-ar obține 2.500 de miliarde de kilowați-oră de energie electrică, adică atît cît produc Statele Unite într-un an sau cît produc în timp de mai bine de un deceniu toate țările în dezvoltare din Africa.

Ajungem astfîi la cea de-a doua soluție, debarasarea într-un fel sau altul de materialul fisionabil destinat inițial focoarelor nucleare. Dacă nu poate fi pus la treabă în domeniul civil, cel puțin acest material să nu devină periculos, să nu polueze mediul înconjurător, să nu pună în primejdie viața și sănătatea ființelor vii, în primul rînd a oamenilor, desigur. Au fost avansate, în această privință, mai multe soluții. Astfel, s-a lansat ideea de a se expedia materialul fisionabil în afara sistemului nostru solar, de a-l dispersa pe suprafața Soarelui sau de a-l îngropa în spațiile geologice de sub oceane.

În sfîrșit, există și varianta cea mai rea, nici utilizarea pentru scopuri pașnice, nici distrugerea, debarasarea, ci conservarea în vederea unei folosiri ulterioare tot în scopuri militare. Se pare că așa s-a făcut și pînă acum, fiindcă, de pildă, în Statele Unite, uraniul și plutoniul din componența bombelor atomice defazefectate au fost folosite pentru fabricarea bombelor cu hidrogen. Din păcate, materialul fisionabil se pretează la reprogramări în scopuri militare.

Este limpede că destinațiile raționale ale materialului fisionabil rezultat din dezarmarea nucleară sînt doar primele două — transformarea săbiilor (atomice) în pluguri sau distrugerea săbiilor. În nici un caz păstrarea săbiilor pentru a fi trimise din nou la război. Dezarmarea nu poate însemna decît triumful plugului.

ION D. GOIA ■

Contra poluării

Salvați Venetia, salvați secole de artă, de cultură! Salvați mărturiile, vestigiile trecerii noastre prin timp! Aceste semnale de alarmă nu mai reprezintă o noutate.

Dacă problema Venetiei este înscrisă permanent pe agenda U.N.E.S.C.O., iată că alte două centre istorice, mari capitale ale prezentului, dar și ale trecutului sînt în pericol. Este vorba de două vechi rivale; Atena și Roma. Acestea, datorită

poluării, suferă un proces ireversibil de degradare a monumentelor. Principala sursă de poluare o constituie gazele de eșapament emenate de nemăsuratele autovehicule care străbat străzile din zona monumentelor. Zeul Automobil, cu un secol de existență, contra marmurei și grănitului datînd de zeci de secole. Lupta este inegală; o fințînă din Roma, datînd din secolul al XVII-lea, curățată în urmă cu 8 ani a ajuns rapid în aceeași stare de degradare.

Municipalitatea Atenei a luat măsura interzicerii circulației auto în zona Parthenonului și a altor monumente. Departe de a înțelege importanța măsurii, cei 15.000 de taximetriști ai orașului au intrat în grevă, organizînd chiar o demonstrație, dar zadarnic; autoritățile au rămas

pe poziție!

La Roma situația este similară. Deși de 15 ani se discută măsura reducerii traficului auto în centrul istoric (o restricție de 8 ore zilnic) atunci cînd ea a fost aplicată a stîrnit un val de proteste. Primarul Nicola Signorello a precizat: „Nu vom modifica nimic. Restricția a fost decisă pentru a combate degradarea monumentelor. Ea este ireversibilă”.

Dincolo de interesele mercantile, autoritățile au arătat astfîi că înțeleg înestimabila valoare a vestigiilor, importanța conservării lor, faptul că ele aparțin umanității.

Zeul Automobil nu face parte încă din mitologie, fiind doar un răsfățat copil al epocii moderne!

DAN DĂNUȚ DORU ■

Nenorocul „Soldatului norocului”

Un proces neobișnuit a avut loc la sfîrșitul lunii februarie la Houston (statul federal american Texas). Pe banca acuzaților se afla rău-famata publicație a mercenarilor din întreaga lume „Soldier of Fortune” (Soldatul norocului). Reclamantă era o femeie, care acuza revista respectivă că este copartășă la asasinarea fiicei sale. Totul s-a petrecut în urmă cu trei ani în mica localitate Bryan din Texas. Sandra Black, 36 de ani, a fost atunci asasinată de un criminal necunoscut. Soțul părea foarte îndurerat de această pierdere ireparabilă. Ancheta poliției avea să ajungă însă la concluzii stupeficante: autorul moral al asasinatului nu era altul decît soțul îndurerat, iar făptașul fusese un ucigaș plătit.

Legătura între cei doi asasinii a fost asigurată de revista mercenarilor, care, printre altele, face o adevărată publicitate ucigașilor de profesie. Un asemenea killer era și John Wayne Hearn, cel care avea să o ucidă pe Sandra. A fost suficient ca Robert Black să răsfăoiască cîteva pagini din „Soldier of Fortune” pentru a-și găsi omul potrivit pentru îngrozitoarele lui proiecte. În anunțul publicat de Hearn, acesta se lăuda cu atribute convingătoare pentru clientela căreia i se adresa, printre care și cel de „fost infanterist, cu experiență în războiul din Vietnam”, și se oferea să îndeplinească și „misiuni foarte riscante”. Robert Black nu a rezistat tentației și l-a angajat imediat pe ucigaș. Și acesta și-a realizat foarte repede „contractul”. Rezultatul: încă o crimă înscrisă în contul sințeros al mercenarilor, cărora reviste de genul celei citate mai sus le face o publicitate deșăntată. De această dată, însă, promotorii acestui gen de reclamă ireponsabilă nu au rămas nepedepsiți: curtea de jurați din Houston a condamnat revista „Soldier of Fortune” la plata unei despăgubiri de 9,4 milioane dolari în favoarea rudelor Sandrei Black. Ucigașul John Wayne Hearn a fost condamnat la închisoare pe viață, iar Robert Black, care dorea să scape de soția lui pentru a se căsători cu altă femeie și a pune mina pe asigurarea pe viață, de 175.000

dolari a acesteia va fi executat pe scaunul electric. „Soldier of Fortune”, publicație de un anticomunism virulent, este de multă vreme un fel de oficiu de plasare pentru asemenea killers în căutare de „angajamente”. Hearn a declarat în fața tribunalului că, după publicarea anunțului, primea zilnic între 10 și 20 de telefoane, în care i se propuneau tot felul de afaceri dubioase: atentate cu bombe, trafic de droguri sau de arme, organizarea de evadări din închisoare și multe, foarte multe, asasinat... „Mori sau trăiești — ai de ales” — cu asemenea texte sau altele de același gen își fac reclama în pernicioasa revistă și școlile particulare „de luptători și mercenari”. În S.U.A. există circa 25 de asemenea instituții de format ucigași de profesie. Însă, „Soldier of Fortune” se adresează și străinătății, îndeosebi pentru a oferi serviciile unor „profesioniști, avînd experiența luptei în junglă”.

Condamnarea revistei mercenarilor la plata unei amenzi atît de pipărate a provocat ecouri în presa din țările occidentale, unde se manifesta, pînă acum, deseori o atitudine ireponsabilă față de conținutul materialelor publicate. Se va ține cont, desigur, în mai mare măsură de acum încolo de posibilele urmări ale unui articol sau ale unui anunț. Chiar și „Soldier of Fortune” a decis să suspende, deocamdată, publicarea de anunțuri în care mercenarii își oferă serviciile. Măsuși președintele Comisiei juridice a Uniunii editorilor de ziare din S.U.A. Slade Metcalf, a declarat că sentința împotriva revistei mercenarilor este „impresionantă” și a apreciat că „aceasta ar putea avea consecințe foarte serioase asupra publicațiilor deoarece editorii și șefii secțiilor de mică publicitate vor trebui să plece de la premisa că anunțurile dubioase ar putea să aibă urmări dezastruoase”. Se pare că nenorocul „Soldatului norocului” a pus pe gînduri chiar și pe cei care nu-și făceau pînă acum nici un fel de probleme în legătură cu ceea ce publică, dacă acest lucru aducea bani.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Boala computerelor

Deși pare greu de crezut, adevărul este că și calculatoarele se îmbolnăvesc. Mai ales creierul le este afectat de un morb insinuat subtil în memorie, un așa numit virus în stare să contamineze mii și zeci de mii de computere personale (PC-uri) altele de capacitate medie și chiar uriași cu sute de milioane de operații pe secundă. „Ceva straniu și incredibil urmează să se producă: computerul dvs. e contaminat de virus”. Ei bine, cînd această frază începe să-și contureze caracterul pe ecranul display-ului, un misterios rău informatic s-a infiltrat deja în memoria „home computer”-ului, determinîndu-l să săvîrșească incredibile prostii. Virusul își întinde tentaculele în întreg calculatorul și îmbolnăvește toate dischetele care sînt introduse în unitățile de disc. E o maladie teribilă, apreciază profesioniștii, pentru că avansează cu mare rapiditate și lovește tot ce înfîlînește: date, programe, memorii. Nici un computer nu se poate salva. După cele personale, răul se transmite cu viteză proprie acestei

tehnici de vîrf marilor calculatoare, așa numitele „mainframe” care dialoghează cu PC-urile.

Totul a început acum cîteva luni în Elveția unde un grup de tineri piraiți ai computerelor, reușiți într-o organizație numită SCA (Swiss Cracking Association) care în românește ar însemna Asociația elvețiană a spărgătorilor de coduri, pentru a pedepsi un alt grup, vest-german, vinovat că nu a respectat o expediție de programe pentru piața neagră, a instalat pe dischete un perfid software distructiv. Adică virusul în cauză, în fond o informație depozitată pe discuri pe care acestea, odată inserate în computer, o diseminează în memorie, contaminînd toate celelalte discuri care vor fi utilizate în continuare. Oprirea calculatorului nu servește la nimic pentru că virusul se așează într-o porțiune a memoriei care nu se șterge cînd mașina este dezactivată. Și așa, ca o ciumă tehnologică, boala computerelor se transmite în toată lumea informaticii.

„Dar iată că un alt grup de tineri — se pare că tehnica de calcul e un adevărat microb în rîndul adolescenților —, de data asta din Olanda, a difuzat în întreaga lume un sofisticat program-antidot intitulat Virus-Killer. E vorba, bineînțeles, de un disc magnetic care odată introdus în computer inspectează memoria, identifică prezența instrucțiunii malefice și, în fine, o distruge. Unii sînt preocupați de proporțiile pe care le poate lua o vîndetă electronică prin modificarea caracteristicilor virusului. Alții reacționează fără a-și pierde calmul, cum face Mario Ariotti de la Ital Video. El consideră că virusul este o găselniță a unor copii inteligenți care, după ce au încercat să pătrundă în băncile de date ale Pentagonului și să declanșeze false războaie nucleare, vor să fie din nou în atenția opiniei publice. Optimismul acestui specialist ar trebui să fie mai ponderat. Ultimele știri anunță că puști cibernetici din R.F.G. pregătesc o versiune a unui virus pentru telexuri, telfaxuri, etc. Ceea ce ei numesc Fax-Virus va ataca transmisiile documentelor și știrilor, care vor ajunge la beneficiarii sub forma unor anecdote pornografice.

E un joc. Și copiiiilor le place să se joace. Chiar dacă vîrsta lor e mai aproape de momentul deciziilor serioase decît de cel al farselor. Că joaca lor poate provoca daune — reparabile pînă acum — trebuie să fie un permanent semnal de alarmă pentru producătorii tehnicilor electronice, să-i determine să creeze sisteme de autoapărare a computerelor în fața agresiunii unor programe. Un sistem imunitar al computerelor? De ce nu!

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

după N.B.I.

BREVIAR

umulatori cu geometrie
riabilă

În Anglia, a fost creat un acumulator ușor, reincărcabil și cu geometrie variabilă, care ar putea deveni „acumulatorul ideal”, patru proiectanți de autovehicule. Se afirmă că, în comparație cu bateriile tradiționale cu plumb, acesta va avea o densitate de energie de cinci ori mai mare. Anodul este din litiu sau aliaj de litiu, catodul din oxid de vanadiu. Acesta urmărește asigurarea implantării ionilor de litiu în sistem, permițând eliminarea lor mai ușor, fără metode chimice.

Electrolitul solid este un ester de oxid de polietilenă trifluorometan sulfonat de litiu. Elementele componente ale acumulatorului se află într-o carcasă, de rășină. Celula de litiu produce un curent de 1 miliamper pe centimetru pătrat, iar descărcarea are loc în 2,5 ore. Treizeci de unități polare conectate în paralel, fiecare unitate conținând 20 de celule elementare, ar avea o capacitate de 30 amperi/oră la 48 volți tensiune.

Presare izotermică

U.R.S.S. se utilizează, din ce în ce mai mult, formarea, prin presare izotermică, a pieselor metalice. Spre deosebire de tehnologia tradițională, în cazul noii metode se încălzește numai metalul de prelucrat și se utilizează și spațiul de lucru al piesei. Noul procedeu permite prelucrarea și a unor materiale greu prelucrabile cum ar fi oțelul înalt aliat sau aliajele pe bază de titan, nichel, lămâie și magnezium.

Presarea izotermică se desfășoară în instalații hidraulice, care încălzesc electrica piesele la 400—1000 grade Celsius, a și cadentă de lucru se comandă prin sisteme speciale de reglare. Eficiența procesului este manifestă prin reducerea forței de presare, creșterea preciziei de prelucrare a pieselor și reducerea volumului de operații mecanice cu 25 la sută.

Drumul de acasă și până în cartierul unde locuia mătușa ei, Teodora, sora mai mică a mamei, măsura cam cinci kilometri. În fiecare seară, după ce își termina lecțiile, Georgeta, copilul cel mai mare al Eleonorei, avea ca îndatorire să ducă două sticle cu lapte fierț surioarei sale Rodica, care locuia provizoriu la Teodora. Bună la suflet, iubitoare de copii, suferind pentru faptul că nu avea urmași, tinăra ingineră luase la ea pe fetița de șase ani pentru a o ajuta pe sora ei, care avea de crescut încă trei băieței între 3 și 5 ani. Georgeta, la cei 13 ani ai ei, era de acum un sprijin pentru măicuța sa. Își trăia timpul cu precizia unui ceasornic, lecțiile, ajutorul dat mamei la gătitul hranei, la spălatul rufelor, îngrijirea micilor grădini de zarzavat, erau principalele capitole ale timpului după ce adolescența se încheiea de la școală. Apoi, spre seară, se auzea vocea de soprana a fetei: „Mamă, sint gata de plecare”. „Bine, poți să pleci” își dădea mama incuviințarea, aruncând o privire fugărită spre fiica ei.

Fata lua sacoșă cu sticlele, încăleca pe bicicletă și o pornea spre zona de nord a localității. Întâlnirea cu mătușa și surioara ei cea mică era, pentru adolescență, partea cea mai atractivă a programului zilnic.

Discuța cu Teodora, o femeie care se distingea prin franchețe, optimism, inteligență vie, cele mai felurite lucruri.

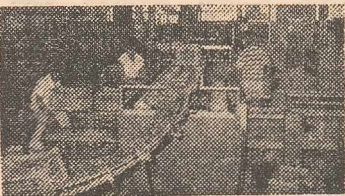
Fata o adora pe tinăra ei mătușă. O iubea și pe măicuța sa, ce-i drept, dar în alt mod. Muncită, femeia, cu atâtea griji pe cap, putea să-i dedice doar puțin timp fiicei sale mai mari, așa că adolescența se atasea în mod deosebit de sora mamei sale. După schimbul zilnic de impresii cu Teodora, amândouă se ocupau de vîltoarea școlăriei.

Curiozități la plante

● În China există un arbore foarte sensibil la umiditate și presiune atmosferică, fapt ce se observă la frunze, care își schimbă culoarea. Astfel locuitorii pot prevedea vremea după... frunze ● Lăptuța sălbatică, atunci cînd este încălzită de Soare, își așază frunzele cu mușchea către astrul zilei, pentru ca suprafața de evaporare să fie cât mai mică. Astfel ea poate fi folosită ca... busolă vegetală ● *Rafflesia arnoldi* este planta cu cea mai mare floare din lume, greutatea ei depășind adesea nouă kilograme ● Cel mai înalt arbore din lume este *Sequoia gigantea*, care crește pînă la 84 metri, iar trunchiul are o circumferință la nivelul solului de 31 metri ● În ceea ce privește longevitatea arbuscului, ce crește în unele deșerturi, sub formă de tufișuri, numit „Creozot” are vîrstă incredibilă de... 11.700 ani, lucru constatat cu ajutorul carbonului radioactiv. Pînă acum „decan de vîrstă” era *Pinus aristata* care atingea 5.000 de ani, urmat de baobab.

Mașină care „gustă” pepeni

O mașină numită „testomelons” a fost pusă în funcțiune în Franța. Cu ajutorul unui ac foarte fin ea prelevează puțin

suc dintr-un pepene pe care îl analizează din mai multe puncte de vedere, inclusiv al conținutului în zahăr. Pepenii ce nu ating parametrii stabiliți sint rebutați automat, celor ce îi ating li se aplică o etichetă cu inscripția „standard”, iar acei care depășesc acești parametri sint etichetați cu „calități deosebite”. Trierea este de fapt executată de un ordinator, care, după ce a făcut toate măsurătorile le compară cu datele aflate în memoria sa. Mașina, din imagine, cu o lungime de 25 metri, poate verifica opt tone pepeni pe oră, sau aproximativ 16.000 bucăți.

AUREL DIANU ■

Universul muzicii

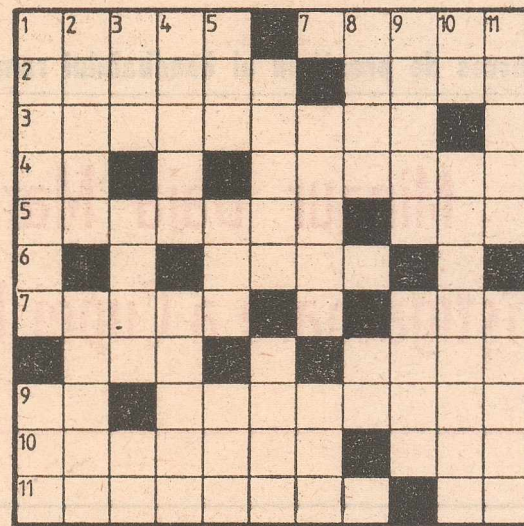
BAD BOYS BLUE — o „trupă de șoc”, nu datorită vreunui stil aparte, ci ciudatei compoziții. Iată-o: Trevor Taylor este din Jamaica, Andrew Thomas din California, John McInnerney din Anglia. Cei trei s-au întîlnit întîmplător, în anul 1984, în Köln, fără a avea intenții prea serioase. După primul disc-single, „LOVE in my Car”, a urmat marele succes de top „You're a Woman”. Așa au rămas împreună devenind un „trio internațional”.

● Modificare în componența trioului feminin „BANANARAMA”. După căsătoria cu Dave Stewart (de la „Eurythmics”), frumoasa Siobhan Fehy a părăsit trupa optînd pentru o carieră solo. În locul ei a fost adusă la fel de frumoasa Jaquie O'Sullivan (26 de ani), pînă atunci dansatoare într-un „night club”. Ca pe vremuri Madonna.

● Un nou cuplu prinde contur, deocamdată numai în culise. Don Johnson și Barbara Streisand. El este cel care a lansat anul trecut în topuri „hitul” „Heartbeat”, este vedeta serialului „Miami Vice”, are 39 de ani și este idolul oricărei fete. Ea... mai are nevoie de vreo prezentare? Poate un singur amănunt: are 45 de ani. Cei doi s-au cunoscut în februarie, la decernarea premiilor „Grammy” (cel mai pretios trofeu în lumea muzicii). De atunci sint tot timpul împreună. Cu siguranță că Barbara Streisand pregătește o reeditare a vechiului succes „Woman in Love”.

● George Michael, fostul component al grupului „Wham!”, a fost declarat de către BPI (British Phonographic Industry), cel mai bun solist britanic. Titlul ultimului său succes de top, „Father Figure”, ne-a făcut un pic curioși, și iată ce am descoperit: tatăl lui George Michael se numește Kyriacou Panayiotou și este venit din Nicosia (Cipru). Cam prin anul 1960 s-a stabilit la Londra, unde avea să se nască, la 25 iunie 1963, fiul său Georgios Panayiotou, în varianta „english”. George Michael.

MIRCEA ZANE ■

Covor
floral

ORIZONTAL : 1) Parte a unei flori care cuprinde corola și calicul — Plantă ornamentală cu frunze lungi pînă la 2 m, care înfloresc o singură dată la 15—20 de ani. 2) Dramaturg român contemporan, semnat al unui „Discurs pentru o floare” (Paul) — „...crizanteme” este titlul unei sensibile poezii desprinsă din lirica lui Radu Boureanu (masc.; sg.). 3) Alt nume dat gingașilor toporași. 4) Udrea Rădan — Nume generic pentru toate organismele vegetale, categorii din care fac parte bineînțeles și florile. 5) „...maci”, poezie ieșită de sub pana Veronicăi Porumbacu (sg.; neart.) — Fără nici o lipsă. 6) Răsunet (fig.). 7) Cultivator de flori albastre — În fiecare primăvară, se împodobesc cu frunze și flori (sg.). 8) Cunoscuta lugojană — Compozitor român (1891—1971) autorul melodiei „Cîteva flori” (Mihail). 9) Margareta Ludu — Scriitor contemporan, semnat al poemului „Soare, fîntîni, trandafiri...” (Sergiu). 10) Cunoscut compozitor american, creatorul operetei „Floarea din Hawaii” (Paul) — Literă din alfabetul arab. 11) Poet mexican (Fernando), care și-a închinat versurile „Unui trandafir vechi” — Înflorit, în sfîrșit!

VERTICAL : 1) Plante decorative originare din America de Sud, cu corola florilor în formă de pilnie — Floarea lui Morfeu. 2) Partea inferioară a pistilului unei flori, formată din

carpele conținînd ovulele și care, după fecundație, se transformă în fruct (pl.) — Plantă decorativă cu flori mari și albe. 3) Ued în Egipt — Poet român contemporan, autor al poeziei „Floare albă” (Tiberiu) — Raluca Ripan. 4) Stînjenei — Mlădiță tinăra de floare, care se replantează în grădină. 5) Grădina închipuirilor — Arbore cu flori albe-gălbui, puternic parfumat — Riu în R. F. Germania. 6) „Un ...cu flori”, ne oferă poetul Dan Verona, prin intermediul interpretului Ștefan Hrușcă — Meșter care desenează cu precădere flori pe vasele de lut. 7) A încrucișa două soiuri diferite de trandafiri sau de alte plante — Localitate în S.U.A. 8) „...leului”, numele unei plante erbacee cu flori divers colorate — Jean Georgescu. 9) Inflorescență a unor arbori, formată din floricele foarte mici, unisexuate, dispuse în formă de ciucure — „Cîntecul și ...”, poezie de Alexandru Macedonski, din care desprindem versurile: „Liliacul alb și roșu harpa sa o coronează, / Al său cîntec, ca sîdeful strălucite și vibrează” (neart.). 10) Auxiliar al viitorului — Viorele. 11) Indicație care se tipărește în partea de sus a unei foi oficiale — Cunoscut pictor francez (1832—1883), care a zugrăvit pe pînză „Un buchet de viorele” (Edouard).

Dictionar: TSE, TEM, AHE, AMO.

MIHAI ZGUBEA ■

Dezlegarea careului „Arbori”

SCORTIȘOARĂ; TURĂ; DUGLAS; ARGHEZI; UȘI; NM; ARA; ANIN; EAF; A; EBEN; SLAC; LIA; OC; C; GOGA; NISA; UT; CACAO; IS; INAR; SSE; T; ISO; TEI; STA; ZADA; PALTIN.

Cronica șoselei

Întîmplare pe drumul Teilor

Însoțită în vizita ei habituală de o colegă de clasă, de fapt, cea mai bună prietenă, „Ce scumpă surioară ai, Georgeta. E atât de plină de energie și îi merge mintea, brici”.

Se apropia răscrucea unde drumurile fetelor se despărteau. „Pa, Cristina, ne vedem miine. Multă sănătate părinților tăi. Însoteste-mă cînd dorești la mătușa mea. Sint bucuroasă că ți-a plăcut. De altfel și ea te-a îndrăgit, de cum te-a văzut”. Fata se urcă pe bicicletă și începu să pedaleze rar urmînd o traiectorie foarte apropiată de bordură. Cristina mai avea doar cîteva pași pînă la intrarea în cocheta „căsuță în care locuia împreună cu părinții, cînd auzi un zgomot infundat, dar destul de puternic. Avu senzația că undeva căzuse pe asfalt un sac încărcat cu sticle și cutii de tinichea. Se așternu din nou liniștea. Cînd fu în dreptul ușii, în timp ce apăsa pe butonul soneriei, i se păru că niște voci comentau ceva. „Probabil că

s-a întîmplat vreun accident” își spuse ea în gînd. Auzise de cîteva ori cuvintele „autoturismul”. Îngrijorarea fetei crescuse după un timp, cînd zbirniitul soneriei telefonului tulbură liniștea casei. Mama Georgetei se interesa de fată. Nu ajunsesse încă acasă. „Ne-am despărțit acum vreo jumătate de oră. Nu fiți îngrijorată. Georgeta trebuie să sosească din clipă în clipă”. Adolescența făcu legătura între întîrzierea colegei sale și ciudatele zgomete de pe stradă. „Pînă la locul unde ne-am des-

scena” și ofițerul arată spre un om între două vîrste care se sfîșia să se apropie de grupul de oameni. După cîteva clipe de nehotărîre, parcă luîndu-și inima în dinți se adresă omului în uniformă. „Aș vrea să vă mai spun ceva, deși cred că-i un amănunt minor. Am zărit pe tablă mașinii o cifră, o cinci. Parcă era ultima dintr-o serie de patru. Altfel nu vă pot spune, culoare, marcă, nimic. Îmi pare rău” și omul face un gest cu mîinile, de parcă cineva urma să-i reproșeze că nu fu-

țată de bara de protecție a Daciei, sint mai mult decît suficiente indicii că mașina dvs. e „autoarea” accidentului de pe „Drumul cu tei”. „O fi participat la accident autoturismul, dar nu și eu”, răspunse sigur pe el bărbatul, cu o lumină de șiretenie lîcărindu-i în ochi. Vă pot dovedi unde am fost ieri toată ziua, minut cu minut”.

„Alibiurile” lui Puzdrea se prăbușiră unul cîte unul. Cei doi chelneri ce îl însoțiseră în mașină își dădură seama în final că n-au nimic de cîștigat apărîndu-l pe responsabilul localului unde lucrau și cu care cheuiseră întreaga după-amiază în ziua precedentă. Mai ales că, în ultimul timp, omul sporise tariful lunar ce-l încasa de la ospățari. „Să nu ne mai pierdem timpul, domnule locotenent”, rosti sentențios Puzdrea. Și începu cu cinism să povestească: „Eram într-adevăr făcut bine. Amestecam băuturile. Cînd bicicleta a apărut în bătaia farurilor, era prea tîrziu. Tocmai întorsesem capul spre Rică cerîndu-i foc pentru a-mi aprinde țigara. Am dus fata pe capotă cam 20 de metri, după ce cu capul imi infundase parbrizul. Băieții s-au angajat să nu spună nimic. Le-am promis la fiecare cîte 2.000. Dacă nu eram băut, oream și duceam fata la spital”.

„Pînă la vindecarea mea, dragă mamă, laptele va fi dus în fiecare seară la tușa Teodora de către Cristina, colega mea. A fost ieri cu măicuța sa la mine. Prin ea îți trimit acest bilet. Nu-ți fă griji, în curînd vom fi din nou cu toții. Vă sărut cu drag, Georgeta”.

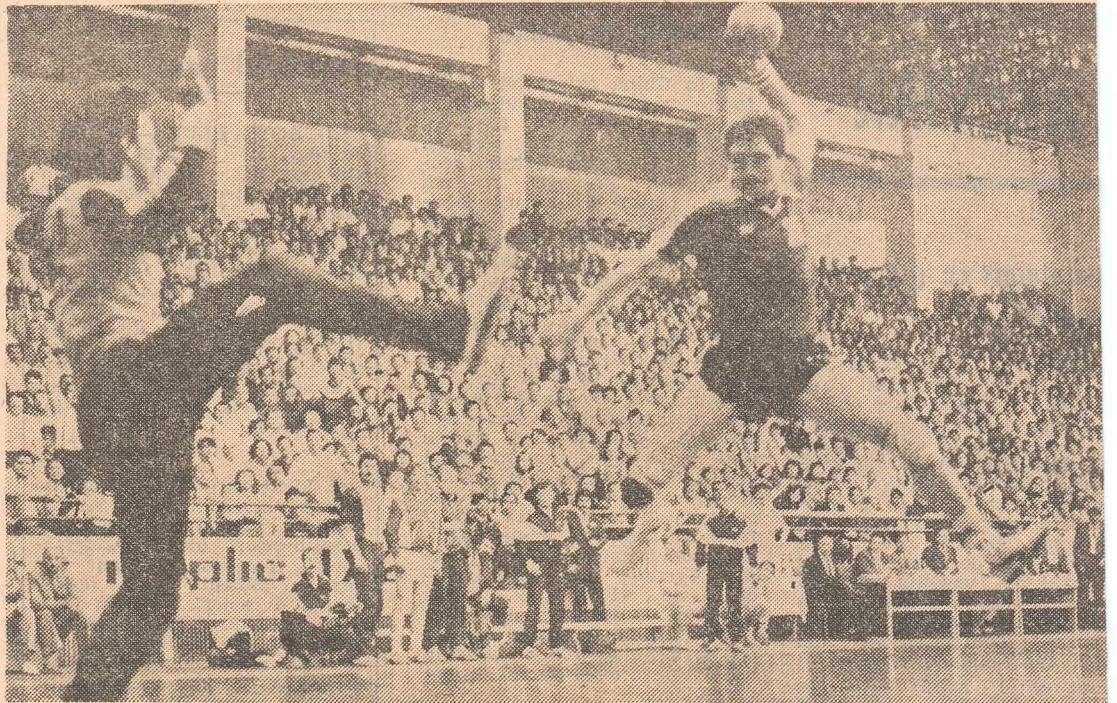
Cu brațul și picioarele fracturate, Georgeta va mai sta încă multă vreme în spital.

VICTOR BEDA ■

Succes de prestigiu al handbalului românesc:

Minaur Baia Mare, cîştigătoare a Cupei I. H. F.!

Două imagini sinonime cu trăirile „orei de handbal” de la Baia Mare: de la forță și încordare (Gheorghe Covaciu, în dreapta), la seninătatea bucuriei depline (Maricel Voinea, cu florile și cupa cuvenite învingătorilor)

La capătul unei partide de rar dramatism, Minaur a terminat victorioasă în această manșă a doua a Cupei I.H.F. cu scorul 23-20 (în tur, 20-21), cîştigînd astfel, pentru a doua oară în trei ani, prețiosul trofeu! Dar, pentru a ajunge să putem transmite această știre, dorită din tot sufletul de mii de iubitori ai sportului din Maramureș, a trebuit să traversăm emoțiile inegalabile ale unui joc în care s-au întîlnit grandiozitatea și deznădejdea, speranța și amărăciunea, marea și decăderea, ambiția și inspirația — totul contopit în virtuțile unui recital handbalistic ce va rămîne de referință pentru înclătarea cu care se practică în prezent acest sport în lume. Pînă la urmă a triumfat Minaur — și meritul ei este cu atât mai mare cu cît a triumfat la capătul unui astfel de meci. Granitas condusese, mai mereu pe tabela de scor, în două rînduri, chiar la cîte patru goluri (așa cum Minaur condusese la Kaunas la cinci goluri diferență), jucătorii sovietici erau dispuși la orice sacrificiu pentru a menține un rezultat favorabil, egalitatea părea uneori o limită intangibilă, publicul era aruncat, cu fiecare fază, în stări de spirit diametral opuse, pentru ca, în ultimele cinci minute, cu o forță de revenire pe care numai omniația față de culorile clubului o poate genera, jucătorii băimăreni să iasă definitiv, nevinovați și incontestabil deasupra tuturor — a jucătorilor, a adversarilor, a rezultatului, a îndoielii ce sfîșia trăirile suporterilor. A fost un final de vis, o apoteoză a sportului, o înclinare în glorie la care sportivii, clubul băimărean și iubitorii sportului de pe aceste meleaguri aveau și au cu prisosință dreptul moral, pe care și l-au cîștigat prin seriozitatea, dăruirea, puterea de sacrificiu, munca și tenacitatea cu care slujesc handbalul. Chiar dacă în competițiile interne Minaur nu a putut ajunge la asemenea satisfacții, deși este dintotdeauna un fel de „filtru” al titlurilor care se pun în joc, iată că acest club a știut să-și ia o frumoasă revanșă (față de sine și de adversarii săi pe plan intern), reușind să obțină unul din trofee mult rîvnite ale handbalului continental, reușind, adică, să-și reînnoiască „legitimăția” de ambasadore respectată a handbalului românesc în întîlnirile internaționale. Din acest punct de vedere, la Baia Mare s-a dat dominica trecută un „extemporal” la ora de handbal pe care o cunoaște acest sport în Maramureș și care explică în totalitate „fenomenul Minaur”. Cîteva din ideile acestui „extemporal” sînt relatate alături și le facem cunoscute în dorința a ceea ce s-ar chema un util schimb de experiență pentru întregul nostru handbal. Pentru că succesul lui Minaur nu poate fi desprins de contextul local în care a apărut — și nici nu poate fi considerat izolat din moment ce, iată, se repetă după trei ani. Bravo, Minaur, felicitări, Minaur și curaj pe mai departe!

Ora de handbal

La Baia Mare a fost mai mult decît un joc de handbal: a fost o pagină de viață, trăită cu ardore și patetism, înainte și dincolo de „ora de sport” a amiezii de duminică. A fost, cu alte cuvinte, una din acele emoționante situații în care un eveniment sportiv devine fapt social, în care sportul este doar pretextul desfășurării unei imense energii sufletești, distilată în retortele delicate ale pasiunii, sincerității și dorinței de victorie.

La Baia Mare, această finală a Cupei I.H.F. a fost tratată la justa ei importanță de un întreg județ care știe ce-nseamnă performanța sportivă (și nu numai sportivă): se juca singura finală europeană de jocuri sportive cu participare românească — eveniment înțeles cum se cuvine în Maramureș, adică acolo unde mișcarea sportivă de la noi își are, după București, principala sursă de medalii și puncte în întrecerile internaționale. La înclătarea existentă în handbalul mondial, la setea de rezultate ce a inundat tot mai mult și acest sport, ar fi o naivitate să se mai creadă că inclusiv la nivelul echipelor de club, ar mai fi competiții principale și secundare, tari și slabe. Într-o lume a sportului care se grăbește tot mai mult, fiecare trofeu cîștigat este o „bilă albă” pentru viitor, este un argument al creșterii cotei internaționale și un impuls spre dezvoltarea respectivelor ramuri sportive chiar pe acest traseu al Cupei I.H.F. Minaur a trebuit să depășească trei foste campioane naționale (Tatran Prešov, Drott Halmstad și Hellerup Copenhaga), o actuală campioană națională (F.C. Barcelona) și o fostă deținătoare de cupă (Granitas Kaunas).

La Baia Mare, la această „ora de handbal” și-au dat întîlnire toate gîndurile de bine ale unor oameni ce știu să manifeste față de sport aceeași rectitudine morală și aceeași devoțiune ca și față de propria meserie. Publicul băimărean nu este un public de suporteri ocazionali, ci o agoră în care sportul și-a cîștigat pe merit un drept la existență, fiind tratat cu seriozitatea „fără limite” atât de tipică locuitorilor acestor meleaguri. Despre Minaur se spune pe bună dreptate că reprezintă sufletul mi-

nerilor maramureșeni, „partea de la suprafață” a spiritului lor răsădit și fără echivoc. Din această apartenență rezultă și tăria echipei, dar pe orbita „nucleului minier” sînt antrenate pasiunile întregii zone, astfel încît Minaur este echipa ce apare la confluența drumurilor de iubire și devoțiune ale întregului Maramureș.

La Baia Mare, prin echipa Minaur, handbalul românesc a cîștigat un prețios trofeu continental, aceeași Cupă I.H.F., fiind — trebuie să recunoaștem cu obiectivitate — singurul argument palpabil al menținerii noastre în elita internațională a handbalului. Datorită lui Minaur, handbalul românesc este încă „acolo”, sugestiv fiind și faptul că la cele șase finale europene din acest an au participat echipe din doar trei țări (din care U.R.S.S. a avut șase finaliste!). Meritul lui Minaur trebuie ridicat la puterea a treia: pentru că este a doua oară în trei ani cînd cîștigă acest trofeu, pentru că datorită ei mai salvăm aparența de a ne afla cu întregul handbal la un nivel destul de competitiv și pentru că, nu în ultimul rînd, a reușit să depășe-

șească într-o manieră entuziasmată reprezentanța unui handbal foarte puternic în lume la ora actuală.

La Baia Mare, Granitas a fost o piatră extrem de mare, jucînd mult mai bine decît în meciul tur. Așa cum anticipam, avantajul de doar un gol a creat echipei sovietice acea psihologie de a nu mai avea nimic de pierdut. Cu o apărare extrem de agresivă (una dintre cele mai bune din handbalul sovietic de club, se afirmă), cu un pivot, Kautschikas, ce părea de neoprit (în pofida celor 34 de ani ai săi), cu un cap limpede, Novitchi, pe cît de arțagos pe atît de tenace în a pompa la nesfîrșit mingi atacului său, echipa din Kaunas își vădise clar intenția de a juca la cîștig, cu orice risc și cu orice mijloace. Înclătarea din teren a avut dese momente de paroxism, în fața unui public fierbinte ce nu înceta să-i „ridice” la joc pe favoriții săi ori de cîte ori cumpăna scorului se inclina de partea adversarilor. Într-un joc al echilibrului, cînd șansa victoriei suridea pe rînd ambelor echipe, aflate spre final ca doi boxeri în căutarea loviturii decisive, „ruperea” s-a produs de partea lui Minaur, îndeosebi datorită clipele de mare decizie, inspirație și tărie psihologică pe care le-au avut portarul Neșovici și tinărul inter Liviu Pavel. Dacă era de așteptat ca Neșovici să facă în retur ceea ce făcuse în atîtea jocuri din această campanie și făcuse Petran în jocul tur, adică să scoată — măcar — cîteva mingi importante ale atacanților sovietici, revelația totală a partidei a fost Liviu Pavel, jucător de 21 de ani, pregătit special pentru acest joc de antrenorul Lascăr Pană. În momente de mare dramatism al partidei, Liviu și-a asumat imensa responsabilitate al unor finalizări reușite în manieră senzațională, năucind apărătorii din Kaunas și relansînd psihic jocul în favoarea noastră. La sfîrșitul partidei pe Liviu l-au podidit lacrimile cînd gestul reflex al tuturor colegilor săi, mai experimentați, mai vechi, mai hîrșiți în astfel de lupte, a fost să-l ridice și să-l poarte

pe brațe în cea mai pură dovadă a recunoașterii și recunoștinței lor față de cel care fusese eroul meciului. Se cîștigase astfel nu numai un joc, dar și un jucător — pentru această echipă și, poate, pentru unul din loturile naționale. Este un alt rezultat important: „orei de handbal” trăită la Baia Mare.

Succesul lui Minaur este cum spuneam, și un succes al întregului handbal românesc. Asupra acestei idei au revenit de mai multe ori și reprezentanții F.R.H., prezenți aici: Mihai Marinescu, secretar general, și Nicolae Nedelcu, antrenor federal. Solidaritatea bucuria băimărenilor, ei au dat Cezarului ce este al Cezarului, felicitînd sincer pe toți cei care au contribuit la obținerea acestei performanțe, subliniind totodată că ea se poate răsfrînge pozitiv asupra întregului nostru handbal, prin menținerea stării de emulație și competitivitate vis à vis de întrecerile internaționale în care urmează să fie antrenat handbalul românesc.

Pe de altă parte, este înut să precizăm că, totuși, c „floarea” de la Baia Mare nu poate apărea o primăvară în tot handbalul nostru; de aceea performanța de excepție a lui Minaur trebuie lăcitată în corelație directă cu valoarea actuală de ansamblu a acestui sport, în care trebuie muncit mult mai mult, după exemplul băimărenilor, pentru a putea reveni acolo unde a fost cîndva. În încheiere, iată numele celor care semnează „extemporalul orei de handbal” de la Baia Mare, făcînd prețiosul trofeu Cupei I.H.F. să fie pentru a doua oară (și-n același loc) a țara noastră: Mircea Petran, Nicolae Neșovici, Gheorghe Andronic, Sorin Rădulescu, Gheorghe Covaciu, Maricel Voinea, Halmagy Attila, Liviu Pavel, Doru Porumb, Ioan Marita, Alexandru Stamate, Sorin Cuc. Președintele clubului ing. M. Vraciu; vicepreședinte: Viorel Maier; antrenor principal: Lascăr Pană; antrenor secund: Petre Avramescu; medicul echipei: dr. Coriolan Pop.

Pagină realizată de OCTAVIAN STIREANU
Fotografii de ANDREI FARCAȘ

Gheorghe Andronic (nr. 8), „asistat” de revelația Nicolae Neșovici, imblinzitor de mingi, protector al porții și al moralului întregii echipe, Liviu Pavel (nr. 4), într-o fază de „scander-tor al porții și al moralului întregii echipe” cu un apărător sovietic.

Angelo nu mai temporizează!

● Despre ce mai faceți în ultima vreme aș dori să discutăm, tovarășe Angelo Niculescu. ● În ultima vreme am fost solicitat să ajut antrenorii Sportului studentesc în tentativa de a redresa echipa. ● Si ai acceptat cu plăcere? ● Desigur, intrucit la această grupă sportivă m-am simțit cel mai bine în activitatea mea de antrenor, apoi e un club cu vechi tradiții și demn de o cauză mai bună decât aceea de a lupta pentru evitarea retrogradării. ● Cum este echipa pe care ai găsit-o față de cea pe care o lăsași când ai plecat de la Sportul studentesc? ● Am lăsat o echipă matură și mult mai unită, care funcționa ca un colectiv, bazat pe relații bune de colaborare. Acum, predomină aspectele individuale în dauna ansamblului, preocupările spontane și neargumentate în defavoarea jocului, nereșpectarea regulilor de joc și proliferarea capriciilor în detrimentul folosirii energiei fiecăruia în scopul efectiv al jocului. ● Ce le-ai spus jucătorilor la prima întâlnire? ● Că trebuie să ne mobilizăm pentru problemele echipei, să nu ne mai pierdem energia nerespectând regulile și conducătorul de joc, că toți depindem de echipă și că în psihologia lor trebuie să pună pe primul plan interesele clubului. La fotbal, n-a fost timp să producem modificări, o să le facem pe parcurs. De fapt, la Timișoara s-a jucat ceva ce încă nu are nume, un fel de upă pentru a intra în posesia balonului. ● Spuneți-mi câteva cuvinte despre Inter Sibiu. ● E o echipă care, în retur, s-a transformat complet în bine, datorită adaptării rapide a noilor veniți în angrenajul deja existent. Formează un ansamblu omogen, care a reușit spectacole și rezultate bune, îndeosebi în deplasare, unde jucătorii se simt mai în largul lor, pe spațiile mari de acțiune create de echipele gazdă care vin în atac. În general, jucătorilor români le convin astfel de spații mari de manevră. ● Acum, un subiect care sint sigur că vă este cel mai drag: tricolorii '70. ● Aș spune că trăim cu toții a doua tinerețe. Acea generație a

câștigat foarte mult în popularitate, fiind foarte multe localitățile în care cei care s-au calificat pentru Guadalajara sînt invitați să joace. În acest an au fost patru astfel de întâlniri, iar luni sîntem invitați la Tirgoviste. ● Cum vi se par oamenii maturi de azi, foștii dv. elevi de odinioară? ● Pînă intră în teren fiecare e conștient la meseria și problemele pe care le are. După aceea, redevin jucători, retrăind atmosfera și sentimentele care i-au animat cîndva. Dembrowschi și, mai ales, Dinu ar mai putea juca și azi în echipele lor, după cum la fel de activi au rămas Boc, Dumitru, Domide și Răducanu — ultimii doi fiind și golgeterii noștri în aceste turnee. ● Răducanu golgeter? E vorba de o „tactică specială”, Rică intrînd în repriza a doua virf de atac, unde și etalează virtuți deosebite, îndeosebi pe centrări înalte și pase la înțînire! În acest post, dă un

Goanță, idol de Giulești

— Te-ai întreba mai întîi cum de-ai reușit să-i dai la Craiova două goluri lui Silviu Lung, din lovitură liberă? ● La primul, am tras la vîntu de pe la 25 m și Silviu abia a atins mingea cu mina. Cîndă i-a fost la al doilea: crezînd că voi trage tot acolo, s-a plasat în partea opusă, ca să poată sări, dar am tras jos, la colțul scurt, din care tocmam plecase... ● Au fost singurele tale goluri „fără puncte” din acest retur. Celelalte patru ți le amintesc eu: golurile egalării cu Moreni și cu Pitești, golurile victoriei cu Bacău și Victoria. Ar fi, deci, cam șase puncte din piciorul lui Goanță. ● Meritul e al întregii echipe. De fapt, pentru prima dată după mulți ani scoatem într-un singur retur trei puncte (deo-

Reluare cu încetinitorul

recital mai acătării decît cel din poartă! ● Cînd vă era jucător, îi acceptați chestiile astea? ● Le făcea și atunci, dar mai cu limită. ● Tovarăș profesor, duminică dimineața ai fost la Sibiu pentru jocul cu Jiul, după-amiază — la Timișoara, cu Sportul studentesc, luni — la Satu Mare cu tricolorii '70, marți — la București, miercuri — la Moreni, joi — la Medias, cu Inter Sibiu. Vă întreb, de unde atîtea rezerve de vitalitate? ● Am rezerve pentru că am știut să le păstrez. În general, am știut să-mi dozez efortul, să fiu cumpătat și echilibrat. Mai văd unii colegi tineri care nu prea au condiție fizică și le spun că asta li se trage de pe vremea cînd, între 20 și 30 de ani, n-au știut sau n-au vrut să-și dozeze energia în afara terenului de sport. Rămîn adeptul ideii că abuzurile, sub nici o formă, nu sînt bune, tot ceea ce e exagerat, chiar în bine, la un moment dat, sfîrșește cu neplăceri. Chiar și după acest periplu pe care l-ați amintit, mă simt gata să-l iau de la capăt. ● Nu-mi mai rămîne decît să vă urez multă sănătate și cel puțin aceeași forță de muncă. ● Mulțumesc, la fel!

camdată) din deplasare, toate de la echipe prinse în hora retrogradării: Pitești, Ploiești și Sportul. ● Chiar așa, ce-ai „pățit”? ● Echipa noastră, fiind tînără și fără valorile altora, a avut și are o singură șansă: de a conta mai ales pe factorul psihic. Mobilizîndu-ne și intrîndu-ne în cap că n-avem altă variantă, am mers la cîștig de fiecare dată. Cum mai spuneam, Rapidul o să aibă o primăvară cît puțin liniștită, că strălucită nu poate, deocamdată. ● De ce? ● Ne mai trebuie cîțiva jucători. ● De pildă? De pildă, la stilul care-mi convine mie, mi-aș dori un virf de atac care să se bată în față, să joace „la mantinelă” pentru a crea culoare mijlocașilor, cum făcea Agiu. ● Ai fost coechipier și cu actualul antrenor. Cînd ți-era „mai bine”, atunci sau acum? ● Jucînd lingă Liță, am crescut foarte mult, știa bine jocul și ne-a ajutat pe toți să ne plasăm altfel la mingă și-n teren. Devenind antrenor, responsabilitatea asta cade numai pe capul nostru, nu mai are cine să ne „sop-tească” în teren. ● Cum ai venit la Rapid? ● Într-un fel, tot datorită lui Liță Dumitru. S-a organizat un trial la Timișoara, de selecționata seriei a III-a (jucam la Reșița pe-a-tunci) ocupîndu-se Viorel Kraus și Cornel Drăgușin. Dar la joc ne-a condus Dumitru,

cu care mă întîlnisem și-n teren pe cînd era la C.F.R. Timișoara. M-a apreciat încă de-atunci. ● Dar ai venit, totuși, la Rapid. ● De-aici am primit oferta, și m-a tentat în primul rînd să joc în divizia A. Apoi m-a atras și faptul că veneam la una din cele mai iubite echipe din țară. ● Pe care, totuși, te cam su-părăseși la un moment dat. ● O chestie trecătoare. Nu se rezolvau niste probleme simple care, pînă la urmă, s-au rezolvat. Noua conducere a clubului este mai corectă și mai francă în relațiile cu jucătorii, adică știe să ne respecte prin punctualitate și onorarea cuvîntului dat. Or, punctualitatea este prima condiție a unor relații civilizate. ● Ce-ți place mai mult la Rapid? ● În afară de tocmăi ce v-am spus, îmi place atmosfera extraordinară și pitorească din tribune, ca și din cadrul echipei. E mare lucru, ca jucător, să-ți poți da friu liber imaginației și talentului, fără ca de pe margine să auzi tipete că nu respecti nu știu ce „schemă”. La noi fantezia jucătorilor este prețuită, chiar dacă, uneori, din prea multă fantezie mai pierdem și puncte... ● N-o spun numai eu — ești liderul de azi al Rapidului. Te „apasă”, cumva, popularitatea asta? ● Mă interesează și mă străduiesc să joc cît mai bine. Am muncit mult să prind un loc în echipă, pe vremea cînd titulari erau Ion Ion, Agiu, Ștefan Popa. În '84 am venit aici. Băcoș, Toader, eu și la cîțva timp, Cîrstea și Țîră, în condițiile în care plecase o echipă întreagă. ● Se schimbăse macazul în lotul echipei... ● Cam așa ceva. Ei bine, mă bucur că toți tinerii anonimi veniți atunci s-au maturizat, devenind acum oameni de bază ai Rapidului. ● E suficient pentru voi, pentru echipă, asta? ● Nu e suficient, dar era necesară o perioadă de acumulări și de creștere valorică. Acum, pasul următor va fi să ne ținem de promisiunea publică făcută de Liță Dumitru: întîrînd puțin lotul, să tragem pentru intrarea într-o cupă europeană. Altfel joci cînd ai un asemenea obiectiv și altfel cînd lupți pentru evitarea retrogradării. ● Sint de acord cu tine. Spune-mi câteva date personale. ● Născut la 29 martie 1963 în com. Bistret — de Mehedint, nu de Dolj, unde s-a născut Balaci. Sint căsătorit și avem un copil, Gabriel Lucian, de 4 ani și jumătate. Din '84, sint rapidist. ● Pînă cînd? ● Vom vedea.

Grupaj realizat de OCTAVIAN ȘTIREANU

Finiș palpitant

Instalat singur în poziția de fruntas al clasamentului turneului internațional al României, Eliza Ubilava (maestrul internațional si... antrenorul ex-campionului lumii, Nona Gaprindasvili) s-a propus un nou obiectiv: realizarea normei de mare maestru, fixată la 8 puncte, în cîtinind ritmul anterior. În atmosfera „pacifistă” a unui turneu cu 49 (!) partide încheiate remiză (recordul absolut aparținînd campionului nostru, Florin Gheorghiu, autor a 12 egaluri din tot atîtea posibile), și numai 29 partide decise, liderul a remizat în trei confruntări finale. Întregirea normei multvisate era posibilă printr-o „remiză de salon” în ultima rundă cu marele maestru Wolfgang Unzicker. Dar acesta, nu numai că a refuzat cele trei propuneri neregulamentare (făcute succesiv) de remiză ale jucătorului din Tbilisi, a jucat pentru victorie, obținută magistral de jucătorul german intrat astfel în categoria „ucigașilor de norme”...

Înfrîngerea sovieticului n-a afectat locul întîi, deoarece următorii liderului, Valentin Stoica și Evgheni Vasiukov, obligati să puncteze continuu pentru a-l egala, au totalizat 3, respectiv 3,5 puncte din patru posibile. Cîștigînd duelul direct cu marele maestru E. Vasiukov (multiplu campion al Moscovei, teoretician de renume, autor al „variantelor Vasiukov”, din gambitul damei), maestrul internațional Valentin Stoica si-a asigurat un coeficient Sonneborn superior. Propunem cititorilor noștri să urmărească fazele jocului, punctate, uneori, de criza de timp. **VASIUKOV—STOICA:** 1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. Cc3 Cf6 4. e5! f: d: e5 5. C: e5 a6 6. Ne2 e6 7. a4 Cbd7 8. Cc4 Cb6 9. Ce3 Cb5 10. 00 Ne7 11. a5 00 12. Cc4 Nd7 13. Ca4 Dc7 14. b3 Nc6 15. Nb2 Cd7 16. Nf3 Ta8 17. Te1 Nf6 18. N: f6 C7: f6! 19. De2 Cb4 20. N: c6 C: c6 21. Cab2 Cb4 22. Dd1 Td5 23. c3 Cc6 24. Df3 Tfd8 25. Dg3 De7! 26. f4?! Dc7 27. Df3 h6 28. g3 h5 29. Te2 Cg4 30. Dg2 Cf6 31. Cb6 T5d6 32. Cc2 Cd3 33. Ce5 C: e5 34. f: e5 Cd7 35. Cc4 b5! 36. a: b6 C: b6 37. Ta6 C: c4 38. b: c4 Db8 39. Ta1 Db2 40. Df1 T: d2 41. Ta7 f5! 42. Te1 D: c3+ 43. Df4 T2d7 44. T7a1 Td4 45. Dg5 Dc4 46. Ta7 T4d7 47. T: d7 T: d7 48. D: h5 Dd4 49. Rg2 Tf7 50. De2 Dd5 51. Rg1 f4! 52. g: f4 Dd4 53. Dd3 T: f4 54. D: d4 c: d4 55. Rg2 Rf7 56. Rg3 g5 57. h4 T: h4 58. Tf1 Re7 59. Ta1 Te4 si partida a continuat, în jurul mutării 100 (!) albul a cedat.

Practicînd un joc mult mai bun si mai sigur în a doua jumătate a concursului, Mihail Ghinda și Constantin Ionescu au acumulat 6,5 puncte, tot atîtea cit si tînărul maestru german Hans Grünberg, situîndu-se pe locurile 4—6. În continuarea clasamentului au urmat doi mari maestri de la care se aștepta mai mult, desigur, Florin Gheorghiu și Wolfgang Unzicker, considerați teoretic favoriti al întrecerii. Din lotul jucătorilor români au evoluat sub nivelul ultimelor lor performanțe internaționale, Mihail Marin, Parik Ștefanov și Ovidiu Foisor, care au demonstrat nu atît lacune în repertoriul de deschideri, cit momente de criză în concentrare pe parcursul partidelor, nedozîndu-si suficient timpul de gîndire. Chiar dacă Valentin Stoica a urcat pe podiumul premiatilor si a rămas doar la un punct de norma de mare maestru, chiar dacă Mihail Ghinda a învins doi mari maestri cu excelență carte de vizită, rezultatul global al lotului de sahisti prezenți în cea mai importantă competiție internațională a României nu este multumitor într-un an olimpic.

Rezultatele tehnice sînt următoarele: 1. Ubilava (U.R.S.S.) 7,5 p. 2—3. Stoica (România), Vasiukov (U.R.S.S.) 7 p. 4—6. Ghinda (România), Grünberg (R.D.G.) si Ionescu (România) 6,5 p. 7—8 Unzicker (R.D.G.), Gheorghiu (România) 6 p. 9—10. Marin (România), Kosici (Iugoslavia) 5,5 p. 11. Haba (Cehoslovacia) 5 p. 12—13. Ștefanov, Foisor (ambii România) 4,5 p.

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului

A promova în prima divizie de fotbal a țării cu o echipă formată din elemente locale. A încerca să te menții în eșalonul de frunte fără a apela la „mercenari”.

A iubi echipa favorită, a o sprijini în momentele grele fără să huidui adversarul și să intimidezi arbitrul.

A încuraja jucătorii să lupte pentru victorie, fără a folosi expresia „victorie cu orice preț” frecventă, din păcate, în limbajul unora din cei ce se adresează sportivilor.

A lupta pentru evitarea retrogradării cu mijloace sportive. A fi convins că o biruință pe stadion, obținută cu violență, strivînd principii, călcînd peste onoarea adversarului și, mai ales, dezonorîndu-te pe tine, e tot atît de respingătoare ca o notă de școală obținută copiînd, ca o grosolanie trecută cu vederea, ca trădarea unui prieten.

A cîștiga să nu fie o obsesie. A vrea să cîștigi DA. Fără însă a fi orbit de goana pentru puncte. A nu uita că înfrîngerea, făcînd parte din sport, e o treaptă spre victorie. A apăra șansa pe care o ai într-o atmosferă de adevărată în-

Demnitate

trecere sportivă, valoarea disputei din arenă fiind determinată și de dimensiunea aceea indispensabilă numită Public.

A iubi sportul pentru ideea de dreptate, de cînst, de corectitudine.

A nu contribui la degradarea normalului.

A pune umărul la consolidarea eticii în sport, la educarea sportivilor în spiritul acesteia.

A recepta spectacolul și pentru a avea dreptul de a-l condiționa și a-l cere, să ai o atitudine de înțelegere inteligentă și de prețuire pentru jucător. De recunoștință, nu de resentiment. De vizare a calității nu de vinare a „vinei”. De reciprocitate, nu de aroganță. Într-un cuvînt: de respect.

A ține la onoare ca fiind singurul bun care nu se recapătă niciodată, dacă cineva a avut nenorocirea de a o fi pierdut.

Gîndurile de mai sus (să nu le numim, pretenții, reflecții) au fost puse pe hîrtie după un meci de fotbal văzut recent la Suceava.

Poate echipa locală va rămîne în prima divizie. Poate nu. În orice caz, prin felul în care înțelege să lupte, a cîștigat de pe acum imens. Rezultatele acestei importante victorii se vor vedea. Fîindcă roata fotbalului se învîrtește mereu.

CRISTIAN ȚOPESCU

Toată lumea face sport

● Final neașteptat în campionatul italian de fotbal, final cu... continuare după cit se pare, ciudatele înfrîngeri ale foștii lidere (autoritare) și sumele mari investite în pariuri (13 miliarde lire numai premii și numai pentru ultima etapă) determinînd speculații și acuzații grave. S-a vorbit de aranjamente, a fost evocată Camorra (Mafia napolitană), s-a spus chiar că doi jucători de la Napoli ar fi cîștigat la „Tocalcio” cite 2 miliarde lire pariînd pe înfrîngerea „acasă” a formației lor, în sfîrșit a fost anunțată deschiderea unei anchete. ● Noua campioană, A.C. Milan, echipa magnatului televiziunii private Silvio Berlusconi, a cucerit titlul după 9 ani. S-a reamintit, în legătură cu suspensiunile de mai sus, pățania milanezilor de acum 8 ani, cînd, după cîștigarea titlului, au retrogradat în urma unei hotărîri a federației italiene, care a sancționat

astfel o serie de aranjamente date în vileag la vremea respectivă. ● Scandalul este abia la început, vom vedea ce mai urmează, cert este că în ultima etapă Maradona „s-a dat accidentat”, pentru o rană, s-a precizat, cu totul imaginară. O fi știînd el ceva... ● 1966—1832, acesta este scorul unui nou meci de baschet-maraton, disputat timp de exact 24 de ore, fără întrerupere, între două echipe de elevi din Ungaria. Partida s-a disputat sub strict control medical și cîndeaază la înscrierea în „Cartea recordurilor”. ● Un cercetător elvețian a comunicat, după cercetări ce au durat cîțiva ani, că prima carte tipărită avînd subiect exclusiv sportiv este lucrarea intitulată „Sfaturi despre arta înotului” și a fost tipărită în 1538 în Elveția (autor Niclaus Wiemann), cuprînzînd indicații valabile și astăzi, după exact trei secole si jumătate. Un an mai tîrziu apărea în Germania „Despre arta luptelor” scrisă de Fabian Auerswald, iar în 1554 engle-

zul Roger Askem publica un manual pentru tirul cu arcul. ● „Mă retrag fără nici un regret, pentru că efectiv un fotbalist cu oarecare notorietate nu mai poate juca în fotbalul brazilian!”, a declarat Zico. „Îmi pare doar rău că sutele de mii de spectatori care vin pe stadioane nu pot vedea evoluînd la adevărata lor valoare vedetele îndrăgite, ci doar pe „demolatorii” de profesie”, a adăugat „Pele alb”, care din toamnă va conduce o școală pentru tinerii fotbalisti... în Japonia. ● Primarul Atenei s-a arătat îngrijorat în ce privește capacitatea capitalei Greciei de a organiza Jocurile Olimpice de vară din 1996, an în care se va aniversa centenarul reînvierii Olimpiadelor. Într-un interviu acordat ziarului „Eleftherotipia”, Miltiades Evert a precizat că infrastructura și bazele sportive destinate Jocurilor sînt departe de cerințele Comitetului Internațional Olimpic, doar 17 la sută din obiectivele necesare fiind, în prezent, conform exigențe-

lor forului olimpic mondial. ● În aceste condiții cresc șansele Atlantei, Toronto-ului și Belgradului, celelalte posibile candidațe. ● La apropiatul turneu final al Campionatului european de fotbal (10—15 iunie, în R.F. Germania) vor fi luate măsuri de securitate fără precedent, costul acestora ridîndu-se la 15 milioane mărci, din totalul de 45 milioane investite de organizatori. „Am transformat stadioanele în fortărețe, pentru că situația din fotbalul actual o cere”, a declarat Jacques Georges, președintele U.E.F.A. ● Stadionul „Santiago Bernabeu” este prea mic pentru o echipă ca Real Madrid, notează ziarul spaniol „Marca”, precizînd că în ultimele 5 sezoane arena madrilenă a stabilit un veritabil record: 11 milioane de spectatori, care au plătit peste 50 milioane dolari. Concluzia: mărirea capacității tribunelor, care, în prezent, au (numai...) 100 000 locuri!

LUCIAN OPREA

Fotografie de ELENA GHERA

Minaur Baia Mare a câștigat pentru a doua oară Cupa I.H.F.!

Performanțele inteligenței

„În Europa, și chiar în lume, interesul față de concursurile școlare este în spectaculoasă creștere. Acest gen de activitate a devenit o modalitate destul de pretuită de a atrage pe tineri în aprofundarea unor discipline de învățămînt” (conf. dr. ing. Sorin Rosca, prorector al Institutului Politehnic din București).

Cuvintele de mai sus pot fi socotite și drept o concluzie la sfîrșitul celei de a doua ediții a **Balcaniadei de chimie**, desfășu-

rată cu cîteva zile în urmă în Bulgaria. Echipa noastră, însoțită de conf. Sorin Rosca, și compusă din cinci elevi (**Vătămanu Jenel**, clasa a XII-a, Liceul de științele naturii din Galați, **Tripa Emil**, clasa a XII-a, Liceul industrial nr. 12 din Arad, **Aloman Costică**, clasa a XII-a, Liceul de matematică-fizică „N. Bălcescu” din Brăila, **Zurac Sabina Andrada**, clasa a XII-a, Liceul de matematică-fizică „Mircea cel Bătrîn” din Constanța și **Funeriu Daniel**, clasa a XI-a, Liceul de filologie-istorie din Timisoara) s-a întors în țară cu rezultate foarte bune; două premii I (Vătămanu Jenel și Tripa Emil) și trei premii II (pentru ceilalți trei membri ai echipei) și un punctaj colectiv foarte bun. S-a adăugat și un premiu special, decernat Sabinei Andrada Zurac, pentru o rezolvare originală a unei probleme teoretice.

Ca și în anul trecut, cînd Balcaniada de chimie s-a organizat în țara noastră, concursul a fost urmat de un bogat program „extracompetitional”. Copiii au vizitat școli, institute de învățămînt superior — practic participînd la un util schimb de experiență.

În această primăvară, palmaresul participărilor școlii românești în competiții europene sau internaționale a înregistrat deja succese deosebite. Iar dacă ne gîndim că „sezonul” olimpiadelor internaționale încă nu s-a deschis, putem trasa deja, în speranță, contururile unui an dintre cei mai buni.

TANIA RADU

În portul Constanța a acostat nava Kozara, sub pavilion iugoslav, încărcată cu 30 000 t de apatită, minereu provenind din U.R.S.S., ce va fi tranzitat în zilele următoare, cu barie fluviale, pe canalul Dunăre — Marea Neagră și apoi, pe Dunăre, spre țara vecină și prietenă, R.S.F. Iugoslavia.

Acesta este însă numai un exemplu al utilizării eficiente, din ce în ce mai largi a canalului Dunăre — Marea Neagră în scopul transportului — pe o cale mai scurtă și directă — a unor categorii diverse de mărfuri și materii prime.

Astfel, de la începutul anului și pînă la jumătatea lunii mai, au tranzitat canalul 503 convoaie

Pe Dunărea cea nouă

(însușind 5 219 unități) de nave prin intermediul lor fiind transportate spre și dinspre portul Constanța 4.1 milioane tone mărfuri, între care: 1.3 milioane tone minereu de fier, 500 000 t cărbune, însemnate cantități de fosfați, ciment, materiale de construcții, laminate, etc.

Volumul traficului de mărfuri pe canal a fost în acest rîstimp de peste două ori mai mare decît în aceeași perioadă a anului trecut.

De menționat și funcționarea

ireproșabilă a complexelor instalații hidrotehnice și de navigație de la Agigea și Cernavoda în cursul celor 1 840 de ecluzări ce au avut lor în această primă parte a anului ca urmare directă a eforturilor și colectivelor de muncitori și specialiști de la Administrația Canalului Dunăre — Marea Neagră de a asigura o dirijare operativă a navelor prin canal și ecluze.

Și încă o informație de ultimă oră din același perimetru: au fost încheiate toate pregătirile și redotările necesare navei de pasageri Flamingo, cu care se vor efectua, începînd din zilele următoare, croaziere turistice pe Canalul Dunăre — Marea Neagră. (C. Ismăileanu).

Săptămîna meteorologică a acestui număr al revistei Flacăra se încheie exact cu începutul lunii iunie. Corespunzător, deschidem această rubrică cu succinte considerații privind tabloul termic și pluviometric normal al primei luni de vară, după care vom reveni cu unele estimări prognostice asupra intervalului nostru propriu-zis 26 mai — 01 iunie.

În primele două decade ale lunii iunie, durata zilei continuă să crească, iar nopțile sînt tot mai scurte. Diminețile sînt de regulă senine, la amiază razele soarelui cad aproape perpendicular pe suprafața terestră, facilitînd o intensă evaporație atît deasupra uscatului cît și deasupra mării. Către seară deseori apar aversele, ploi de vară de durată relativ scurtă, dar însemnate cantitativ; nu de puține ori această instabilitate atmosferică se prelungește și în prima parte a nopții și chiar spre dimineață. Frecvența descărcărilor electrice și a căderilor de grindină este crescută, mai cu seamă la începutul celei de-a treia decade. În ansamblu regimul termic se situează în jurul valorilor de 19°—20°C. Desigur, există o însemnată variabilitate diurnă a regimului termic, precum și o marcantă diferențiere de la o zonă geografică la alta. De-a lungul anilor, cea mai ridicată temperatură a fost de 42,0°C, înregistrată pe 8 iunie 1908 la Perieți în Bărăgan și pe 29 iunie 1938 la Oravița, iar cea mai scăzută valoare s-a consemnat pe 13 iunie 1950 la Intorsura Buzăului, —2,7°C.

În ceea ce privește regimul pluviometric, pentru cea mai mare parte a teritoriului țării noastre, luna iunie este cea

VREMEA

cum a fost
cum va fi

mai bogată din tot cursul anului. Cele mai scăzute cantități lunare de precipitații se consemnează în Dobrogea și în mod deosebit pe litoral. Explicația este oarecum clară: însemnatele diferențieri termice dintre masele de aer de deasupra mării și cele de deasupra uscatului, creează premisele pentru dezvoltarea unei circulații locale specifice a aerului — briza marină, de zi și briza de uscat, de noapte; în cadrul acestei circulații, deseori este facilitată disiparea nebulozității și corespunzător aversele de ploaie diminuează. Materialele noastre prognostice arată că în iunie din acest an sînt șanse crescute ca numărul zilelor cu ploaie pe litoral să fie mai mic decît în mod obișnuit.

Revenind la regimul pluviometric al lunii iunie la nivelul întregii țări, datele noastre de arhivă relevă și unele recorduri demne de menționat: 259,5 mm de apă la București-Filaret în 1910, 268,0 mm la Miercurea Ciuc în 1901, 291,3 mm la Craiova în 1940, 308,0 mm la Tirgu Jiu în 1940, 326,8 mm la Rimnicu Sărat în 1901 și 419,6 mm în 1948 la Virfu Omu. În ceea ce privește cantitățile înregistrate numai în 24 de ore, menționăm doar două cazuri: 137 mm — măsurată la București-Filaret pe 7 iunie 1910 și 349 mm — măsurată la Ciuperceni pe 26 iunie 1925.

În ceea ce privește interva-

lul 26 mai — 01 iunie, datele climatologice arată posibilitatea apariției ultimelor brume răzlete și îngheț slab la sol în unele localități din nordul Moldovei, așa cum a fost pe 27—28 mai în 1904, dar și posibilitatea unei canicule de genul celei

consemnate în perioada 24—28 mai 1950 cînd în sudul țării s-au atins frecvent 38, 39°C chiar 40°C la umbră. Intervalul nostru 26 mai — 01 iunie 1988 va fi însă mult mai ponderat în comparație cu aceste două situații extreme.

ION DRĂGHICI

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 26 mai — 1 iunie 1988

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	23÷27	10÷14	11÷24	40,8	Mărculești 1950	1,2	Satu Mare 1977
Deal și podiș	20÷25	8÷14	20÷30	37,0	Mangalia 1950	0,2	Rădăuți 1969
Depresiuni	19÷22	6÷9	19÷20	29,9	Miercurea Ciuc 1901	-0,6	Miercurea Ciuc 1956
Vt. Omu	5	-2÷-1	28÷29	16,6	1986	-14,0	1940
Litoral	21÷22	14	6÷9	36,9	Constanța 1969	6,5	Constanța 1904

În ultima „săptămînă” de prognoză schimbările au fost spectaculoase. Miercuri și joi au fost adevărate zile de vară cu temperaturi la amiază de peste 25°C în aproape toate regiunile țării, la Oravița și București chiar 32°C. Instabilitatea atmosferică s-a manifestat în cursul după-amiezilor în zonele de deal și de munte prin averse de ploaie și descărcări electrice. Simbătă, un front at-

mosferic rece a pătruns în regiunile vestice. În fața frontului mișcările convective au fost deosebit de puternice, s-au produs nori cu dezvoltare verticală foarte mare din care au cazut averse de ploaie însemnate cantitativ, grindină și s-au semnalat descărcări electrice. Post frontal temperaturile maxime diurne au scăzut apreciabil. La stațiile Arad, Satu Mare, Craiova și Turnu Seve-

rin au fost mai mici cu 1°—4°C decît cele mai mici maxime ale zilei de 22 mai, din ultima sută de ani.

Masa de aer instabilă s-a manifestat și în după-amiezele ultimelor zile. Procesul ușor de încălzire ce s-a resimțit în aproape toate regiunile, va continua și în zilele următoare astfel că vremea va deveni caldă. Instabilitatea atmosferică se va concretiza prin „norii de după-amiază”, averse de ploaie și descărcări electrice, izolat grindină mai ales în zonele deluroase și de munte. Temperaturile din cursul zilei vor avea valori cuprinse între 8° și 28°C în primele zile, apoi mai ridicate, iar maximele între 8° și 18°C. Pe litoral vremea se va încălzi, temperaturile devenind apropiate de cele climatice normale, chiar ușor mai mari în partea a doua a intervalului. După-amiază averse de ploaie și descărcări electrice. Temperaturile maxime vor fi de 20°—25°C, iar temperatura apei de 15°—19°C.

În cadrul Glosarului meteorologic ne vom referi la **convecție**, termen ades uzitat în prognozele lunii iunie.

Convecție termică se referă la mișcările verticale ale aerului provocate de încălzirea neomogenă a acestuia în straturile inferioare. Datorită diferențelor de temperatură, aerul cald se ridică, iar cel rece coboară luîndu-i locul. Mișcările ascendente și descendente formează așa-numitele celule de convecție.

Convecția dinamică numește mișcările verticale forțate ale aerului determinate mai ales de rugozitatea suprafețelor subiacente.

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, cîșuta poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 60; Publiciști-comentatori: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 14 53; Sport: 17 00; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Grivitei nr. 64-66.